

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az átmeneti idő alatt hetenként egyszer jelenik meg.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

As egyesület tanács felügyelte alatt
Kiadást felelős: Szilassy Zoltán, az OMGE igazgatója.
Felolvas szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köntelek-u. 8. Telefon: József 51-05.

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Üllői-ut 25. Telefon: József 99-82.

Előfizetési árak:

1 évre	440 K.	Julius 1-től 520 K.	OMGE tagoknak a tagdíj díján kívül
1/2 évre	220 "	" " " " 260 "	1 évre
1/4 évre	110 "	" " " " 130 "	1/2 évre
Egyes szám ára	12 "	" " " " 60 "	1/4 évre

Előfizetést csak a naptári negyedévek szerint fogadjunk el.
Külföldre (megszállott területekre is) a fenti előfizetési árak kétszerese.

TARTALOM:

- Német gazdák magyar földön. (M. E. dr.)
Ujabb adatok az állatkivitteli tilalom kérdéséhez. (Konkoly Thege Sándor.)
A fűmagtermesztés jelentősége. (Grabner Emil.)
Az első gyapot Magyarországon. (Gyárfás József.)
Néhány szó a műtrágyázás kérdéséhez. (Vásárhelyi László dr.)
A fejérmegyel tejtermelést ellenőrző egyesület múlt évi eredményei. II. (Szentandrassy György.)
Mikor ellessünk? III. (Tóth Imre.)
A járványos elvetélés és a védőoltások. III. (Hutya Ferenc.)
A gyapjúanyag fokozása. (Rákos Béla.)
A prágai nemzetközi talajtani konferencia. (Sigmund Elek dr.)
Új rendeletek.
Levelészekrény. (A borjúk tarlósumára. — Agyag-zsíndélfedés. — Falazatok költsége.)
Könyvismertetés.
Lapszemle. (Vámpolitikai elmékedések. — A génuai és a milánói konferencia. — A lakásinség orvoslása.)
A Taylor rendszer a mezőgazdaságban. (Kánitz László.)
A háború befolyása Amerika mezőgazdaságára. (Rothmeyer Imre.)
Az állatvámok megállapítása. (K. T. S.)
A gyapjúpiac. (Krolopp Hugó.)
Vetések állása.
Vegyes közlemények.
Társaság, Kereskedelem.
Szerkesztői üzenetek.

Német gazdák magyar földön.

Hazatért Genováól a nemzetközi értekezleten résztvevő magyar küldöttség. És noha elutazásakor még nem fejeződtek be a tárgyalások, annyi máris világos, hogy az elért eredmény a mi szempontunkból talán még azon a szerény várakozáson is alul marad, amelyet e világzsinattal szemben egybegyűlésekor tápláltunk. De éppen abban a nemleges eredményben, hogy a nemzetközi értekezlet semmi érdemleges és gyakorlati javaslattal nem tudott a világháború szétvált gazdasági viszonyok helyreállításához hozzájárulni, látjuk Genova egyelőre egyetlen tényleges eredményét. Ez pedig annak a belátásnak az első általánosabb felderengése, hogy az ugynevezett békeszerződések tarthatatlan és végrehajthatatlan gazdasági és pénzügyi helyzetet teremtettek a legyőzött államokra nézve. Míg ezt gyökeresen orvosolni nem sikerül, addig a

győztes államok sem élvezhetik győzelmük gyümölcseit, sőt a legyőzöttek elháríthatatlan és szemmel látható pusztulása az ő romlásukat is szükségképpen maga után vonja.

Nem mondjuk, hogy ez a felfogás már beszivárgott volna a győzelmi mámorától megittasodott ellenségeink köztudatába: de a kijózanodás megkezdődött, a jobb belátás kezd terjedni és az igazság utban van az érvényesülés felé. Ez pedig nem jelent mást, mint hogy a gazdasági érdekközösségnek és egymásra utaltságnak a világháború előtt természetes érzése és tudata ismét kezd jelentkezni. Ahogyan a háború lövészárkai és tömegsírjai felett ismét kisarjadt a fű és megint megindult az élet: úgy be fogja hovatovább tetetni a nemzetközi szolidaritás érzése az egyes nemzetek közt mesterségesen kimélyített háborús ellentéteket s a múlt idő meghozza a közös cél érdekében való közös együttműködés szükségességének belátását.

Persze, addig még hosszú út van hátra és a mi keserves kálváriajárásunk bizony korántsem ért véget. Első lépésnek azonban ez is valami és mindenesetre éppen ezt az első lépést megtenni volt mindig a legnehezebb. Be kell azonban látnunk, hogy a gazdasági megújulás rögzös útján való továbbhaladáshoz addig is szükségünk van külső segítségre, az erők egyesítésére, amíg a nemzetközi összetartás és egymásra utaltság érzete általánosabbá nem válik. És ha körütekintünk az ugynevezett békeszerződések szétszabdalt Középeurópában, ha bajainkban osztályostársat, ha megbízható barátot keresünk azon az ellenséges vagyürrün túl, amelylyel körül vagyunk véve s amely egész gazdasági fejlődésünket beklyóba szorítja, hol kereshetnők a mi természetes szövetségeseinket, a magyar gazdasági megújulás külső támaszait másutt, mint a velünk egyformán le-sújtott Németországban? Itt nincs szó politikáról, itt nincs szó kardsörtetésről. Hanem igenis szó van arról, hogy az az évszázados szellemi és gazdasági kapcsolat, amely bennünket a németekkel s a németekkel át a nyugati kultúrával összefűz, kell, hogy érvényesüljön, kell, hogy kölcsönösen segítsen bennünket az új honalapítás, a gazdasági erőgyűjtés reánk váró nagy munkájában. Éppen úgy, mint ahogyan őseink sok száz évvel ezelőtt ebből a forrásból meri-

tettek erőt a régi, az ezeréves történelmi Magyarország naggyá fejlesztésére s amiként viszont hazánk adott a németeknek erőt és támogatást évszázadokon át a Keletről jövő ellenséges támadások feltartóztatására és kivédésére.

Ebből a történelmi összetartozandósági érzésből kifolyólag szeretettel és őszinte rokonszenvvel köszöntjük a pommerániai mezőgazdasági kamarának f. hó 18-án tiznapos gazdasági tanulmányutra hazánkba vendégekként érkező tizenöt kiváló tagját, akiket a német gazdák kitűnő vezetőinek, Wargenheim bárónak méltó fia vezet körünkbe s akiket az OMGE igaz fegyverbarátságával s ha külsőségeiben nem is, de érzületben annál inkább a régi magyar vendégszeretettel fogad.

Német gazdátársaink célja a magyar és német gazdák hagyományos barátságának apolásán kívül közvetlen szemlélet alapján megismerni mezőgazdasági viszonyainkat. Kiváltképpen pedig meggyőződést akarnak szerezni arról, hogy a háborúból a békeviszonyokra való átmenet miképpen történt és milyen eredményekkel járt nálunk, ahol a legyőzött államok közül először tettünk elhatározó lépést a háborús kényszergazdálkodás rendszerével való szakításra. Ezenkívül német gazdátársaink tanulságos példaadást remélnék találni nálunk ahhoz a nagyszabású kezdeményezésükhöz, amely a német mezőgazdasági termelés fejlesztésével a német fogyasztásnak az ellenséges érzületű külföldről való behozataltól leendő fokozatos függetlenítését kívánja biztosítani. Elfogulatlan barátaink ítéletéből viszont mi is sokat okulhatunk és a haladottabb német mezőgazdaság serkentései, tanácsadásai csak hasznunkra válhatnak.

A körünkbe érkező német gazdátársaságot Somssich László gróf elnöklésével az OMGE vezetőségéből alakult fogadó bizottság fogja szakszerű felvilágosításokkal ellátni.

Természetesen nem lehet szó a jelenlegi viszonyok között olyan vendéglátásról, aminő nálunk a háború előtt szokásos volt. Vendégeskedés, hivaikodó pompa helyett komoly tanulmányozás és gazdasági viszonyaink alapos megismertetése a tanulmányuti tervezet célja. Ebben teljes készséggel támogatják az OMGE-t a földművelésügyi minisztérium, kiserletügyi intézményeink, szövetekezeink, szaktudósaink

Megnyílt
a Magyar
MEZŐGAZDÁK
Szövetkezete

Állandó gépkiallítása

a Vilmos-császár-ut 65. sz.
alatti nyílt üzletben, a
Nyugati p.-u. közelében, ahol
az összes mezőgazdasági
gépek, eszközök
és szőlőmívelési
anyagok kaphatók.

Mai számunk 30 oldal.

Egyes szám ára 12 K.

egész sora, a Pestmegyei Gazdasági Egyesület és több kiváló magángazdaságunk. A részletes tervezet lapunk jövő számában tesszük közzé, ugyanakkor közöljük a tanulmányozó társaság résztvevőinek névsorát is.

Az eszmék s a kölcsönös megfigyelések kiismeréséből mindkét félre csak előny származhat. S mi, akik éppen most vagyunk mozgásgazdasági kamaráink megszervezésével elfoglalva, bizonyára sok hasznos tanácsot kaphatunk a második legnagyobb és talán ma legtevékenyebb porosz mezőgazdasági kamara vezetőinek gyakorlati utbaigazításai révén. Másrészt reméljük, hogy német vendégeinket a nálunk látottak meggyőzik majd arról, hogy a hagyományos magyar német fegyverbarátságot számos gazdasági vonatkozás kapcsa, kölcsönös megértéssel és méltányossággal még szorcsabbra fűzheti. Talán megértik, hogy nekünk, akiket hosszú évszázadok történelmi fejlődésén kívül egymásra utaltak, osztályostársakká tettek a közös bajban és közös szenvedésben a legszörnyűbb sorscsapások, Versailles és Trianon egyformán végzetes következményei: meg kell, hogy találjuk és segítsük egymást a jobb jövőért való közös, áldozatos munkában is. Isten hozta körünkbe derék németbajtársainkat!

Ujabb adatok az állatkiviteli tilalom kérdéséhez.

A „Köztelek” előző számaiban ismételtén behatóan foglalkoztunk már az állatkiviteli tilalom kérdésével és részletesen igazoltuk, hogy mennyire káros következményei lesznek ennek a tilalomnak a mezőgazdasági termelés, az állattenyésztés, a közgazdaság, ipar, kereskedelem, állampénzügyek stb. szempontjából, anélkül, hogy érdemleges előnyöket biztosíthatna a fogyasztóknak. Ezekkel az általános szempontokkal, különösen *Matta Árpád* és *Glaser Géza* tanulságos és számszerű adatokkal érvelő cikkei után, szükségtelennek tartjuk újból foglalkozni, hanem csupán a kérdés legújabb fejleményeinek és egyes újabb mozzanatoknak ismertetésére térünk ki.

Elsősorban tiltakoznunk kell az osztrák kormányok az állatkiviteli tilalom elrendelésével kapcsolatban tett külpolitikai lépései ellen, amelyekkel az ántánthatalmakat a mi belügyeinkbe való beavatkozásra akarja bírni. Ha valamiért egyáltalán bele tudna nyugodni a magyar gazdaság közönség az állatkivitel megtiltásába, úgy csak azért tenné ezt, hogy ez az osztrák szomszédot gazdasági reánk utaltságának érzetere ébressze és a magyar kivitel egyes fontos cikkei elé gördített mesterséges akadályok enyhítésére kényszerítse. Amde bármennyire is elítéljük Ausztria eljárását és a mi belügyeinkbe való jogtalan beavatkozását, ez azonban nem fogja fészélyezni a magyar gazdaságközönséget abban, hogy továbbra is teljes erővel küzdjön az állatkiviteli tilalom ellen, nem az osztrákok élmezésének megkönnyítése, hanem a mi állattenyésztésünk és egész gazdasági életünk egészséges fejlődése érdekében.

Hibás politikának tartanók, ha csupán azért, nehogy az osztrákok előtt meghátrálni lássunk, a kormány továbbra is makacsul fenntartani igyekezzenek a kiviteli tilalmat, holott annak céltalanságáról és elhibázott voltáról egyre szélesebb körök győződnek meg.

A tilalom elrendelése előtt elhangzott merész jóslások a húsáraknak 60-70 koronára való eséséről és a különböző bizakodó nyilatkozatok

ma már nem olvashatók, már a fogyasztók is józanabban kezdik megítélni a helyzetet. A kiviteli tilalom következtében elsősorban elmaradnak a külföldi kereskedők, jóreszük elment már a szomszéd államokba vásárolni. Fokozatosan elmaradnak a román állatszállítmányok is, amelyeket tulajdonosaik külföldi vevők hiányában nem hajlandók a magyar állatok potom árain elviesztegetni. Magyarország elkerülésével tehát ezentul közvetlenül mennek majd a külföldi piacokra. Különösen nagyon megcsökkent azonban a felhajtás a belföldi marhából, mert a gazdák csak kényszerűségből visznek ma piacra állatokat. Mindennek dacára — bár az élőállatok áraiban az esés jelentékeny — a fogyasztók érdemleges megkönnyebbülést nem érznek a húsárakban.

A közéleti állatintézkér — aki szerint a magas állatárak főleg a fokozott kivitelnek tudhatók be — legutóbb már úgy nyilatkozik a „Magyar Közélet” c. lapban, hogy minden valószínűség szerint a hús ára olcsóbbodni fog, ha nem is azonnal, de egypár héten belül, nagyobb olcsóbbodásra azonban nincs kilátás.

Ezt könnyen megállapíthatja bárki más is, ha veszi a fáradságot a napilapokban közölt drágulási indexszámok tárgyilagossá összehasonlítására. A „Szókrat” május 7-iki számában közölt kimutatás szerint a drágulás indexszáma a marhahusnál 8708, a borjúhúsánál 8535, a sertésusnál 10,323 (az élőállatoknál természetesen még jóval alacsonyabb), ezzel szemben a vajnál 14,535, a tojásnál 11,429, a 2-es liszténél 12,222, a borsónál 12,500, a sárgarépánál 35,652, a burgonyánál 15,556, a kukornánál 13,023, a ruhánál 12,000, a sifonnál 20,000, a harisnyánál 17,222, a cernánál 33,333, a cipónél 12,222 stb. Tehát a húsárak messze elmaradtak a drágulás általános mértékétől. Lehet-e mesterséges eszközökkel egyetlen termelési ágban az árakat aránytalanul alacsonyan visszatartani, anélkül, hogy ennek egészségtelen visszahatása legyen?

Az állatárak aránytalanul nagy emelkedéséről szoktak beszélni és azt állapítják meg, hogy ezt a kivitel idézte elő. Azt, hogy az emelkedés nem aránytalan, az előbb közölt drágulási indexszámok igazolják a legjobban; az állatárak emelkedés most a tavasszal azért látszott aránytalanul gyorsnak, mert a kiegyenlítődést az ősz és tél folyamán a takarmányhiány okozta kényszereladások megakadályozták. Azt pedig, hogy az állatárak emelkedése nem vezethető egyoldalúan a kivitelre vissza, a legjobban az állatárak németországi alakulása mutatja. Berlinben a vágóállatvásárokon külön-külön a következő árakat jegyezték:

	Marha	Borjú	Sertés
Február 1.	10-24 márká	14-32 márká	23-38 márká
" 25.	12-27 "	17-34 "	24-41 "
Március 15.	16-36 "	22-42 "	32-50 "
Április 5.	24-50 "	32-64 "	43-64 "
Május 1.	20-48 "	30-68 "	46-62 "

Tehát Németországban is — ahonnan nincsen állatkivitel — két hónap alatt az állatárak megkétszereződtek. De jelentősen emelkedtek világszerte az állatárak, mert míg pl. a sertésár Chicagóban február 1-én q-ként 17-19 dollár volt, áprilisban már 20-22 dollárra emelkedett. A világgiazi állatárak állandó emelkedése és valutánk egyidejű romlása mellett nagy naivitás kell az árcsökkenés reméléséhez, vagy — föltötte káros, erőszakos beavatkozás.

Ennek érdekében a hasiparosok ütötték elsősorban a nagydobot, nagyon helyesen állapítja meg azonban a „Sertéskereskedelem” című lap, hogy a mérsékosok nem szociális szempontból

követelték a kiviteli tilalmat, hanem üzleti érdekből, mert magas húsárak mellett kisebb a hús fogyasztás és az üzleti forgalom.

A jelszavak után induló sajtó könnyen kapott ezen a népszerű eseményen és nagyrészt a sajtóhadjáratnak köszönhetik a gazdák a kivitel betiltását. Örömmel tapasztaljuk azonban, hogy a józanodás folyamata már a sajtóban is észlelhető. Így pl. a *Szókrat* a következőket írja április 30-iki számában:

„Bármily örvendetes a fogyasztók szempontjából a húsárak csökkenése, mégsem személtethetjük minden aggodalom nélkül, hogy az ilyen erőszakos beavatkoással lehetett csak elérni. A gazdasági életnek, a nemzetközi összeköttetéseknek finom szövetségében minden erőszakos beavatkozás előbb-utóbb káros visszahatást szül és az így módon elért pillanatnyi eredménynek gyakran sokszorosára megy utóbb veszendőbe egy-egy ilyen, esetleg helytelenül alkalmazott intézkedés által. Magyarország kivitelének úgy a múltban, mint most is, egyik legerősebb pillére volt és maradt a vágóállatok kivitele. Ha amugy is csekély kivitelünknek az állatkivitel tilalmának fenntartásával egyik legfontosabb tényezőjét kiküszöböljük, az eredmény csakis külkereskedelmi mérlegünknek és ezzel pénzünk értékének újabb leromlása lehet, aminek viszont kérelhetetlenül bizonyos következménye az általános árnyónak újabb emelkedése lesz. A magyar marha kiviteli tilalmára Ausztria vámbárároval fenyegetdik és ezt bajosan lehet pesztussal elintézni, mert az osztrák iparcikknek — melyek a magyar fogyasztás jó részét teszik — újabb emelkedése súlyosan éreztetné hatását; ez pedig az állatkivitel eltiltásának állandósítása vagy hosszabb időn keresztül való fenntartása esetén elkerülhetetlen lenne, egyrészt pénzünk értékének bekövetkezendő csökkenése, másrészt az érdekeit idegen államok retorziós intézkedései következtében. Pillanatnyilag a hús kivitel eltiltásának kedvező hatása volt; ezt az intézkedést azonban másnak nem szabad tekinteni, mint radikális gyógyszernek; talpraállíthatja a beteget, hosszú ideig, vagy nagyobb ágakban alkalmazva azonban ökvetlenül súlyosítja az állapotát.”

Természetesen nem mindegyik lap ír ennyi belátással és tárgyilagossággal. Így a *Népszava* a kiviteli tilalomnak elrendelése után is még mindig föltötte haragosan ír a gazdákról, főleg amiatt, hogy az alacsony árakra való tekintettel nem nagyon iparkodnak a pesti vásárra teregni az állataikat. Megállapítja, hogy a gazdák önzése nem ismer határt, miattuk halomra dőlhet minden, a dolgozók kidőlhetnek a munkából, nekik csak a magas árak fontosak, meg az ezerholdasok feneketlen zsebe és duzzadó jóléte. Ha az OMGE bojkottot csinál, a kormány törje le a bojkottot, vannak még rendszabályok, amelyeket a gazdák ellen lehet fordítani. Egyébként a *Népszava* is beismeri, hogy a kiviteli tilalom a várt eredményt nem hozta meg.

A *Népszava* hangja és osztálygyűlölete nem lep meg, ehhez már hozzászoktunk. Nagy merészség kell azonban ahhoz, hogy a szocialdemokrata párt lapja merje másoknak szemére hányni a semmi másnal nem tördő osztályönzést. A gazdák azektól a bizonyos rendszabályoktól nem félnek, a maximálás és rekvirálás csütörtököt mondó rozsdás fegyverek, amelyek legfeljebb visszafelé sülnék el: örökös gerstlihez és tőkhöz juttatják a fogyasztókat.

Rosszul esik azonban, hogy a kisgazdáknak egyik szócsöve, a *Magyar Gazdák Lapja*, amely újabban a disszidens kisgazdák hivatalos lapja lett, az állatkiviteli tilalom kérdését is arra igyekszik felhasználni, hogy a gazdaságadalmi rétegek közé mesterséges éket verjen. Április 30-iki számában ugyanis a többek közt a következőket írja:

„Az állatkiviteli tilalomból az fog következni, hogy megáll a termelés, mert világos, hogy nem hizlalnak állatot, ha haszon nem ígérkezik. Ha megismétlik a marhatenyésztésnél azt a hadjáratot, amely a sertésenyésztésnél és hizlatásnál óriási károkat okozott a kisgazdáknak, fokozhatjuk a nép elkeseredését, de sem a

D. PÁPAY

FELE ÖTÖDÖM ÉS SZERDŐS TITKOS RT. NYITVA KÖRÜL 31. MÁJUS 20.

Védő oltások! Gyors védelmet nyújt. **ABORTUS VACCINA** alkalmas abortus elvetéles esetén. Gyógyító oltások! Biztosan gyógyít.

NUTRICIA TEJÜZEMEK ÉS TÁP-SZERELPARI RÉSZV. TÁRS. Gyár: Budapest, I., Atilla ut 21. szám. Rendszerek felvétele: VI., Teréz-körút 21. szám. **FETTŐ** Dr. Fettiok Ottó magy. kir. állatorvos főisk. tanár, a tejhygiéna laboratorium vezetőjének eljárása szerint és ellenőrzésével készült. **Sajtoló por** (1:100,000) Folyékony sajtoló (1:10,000)

drágaságot nem lehet így letörni és az országot sem lehet így lábraállítani. Egyszerűen azért nem, mert ha kevesebb lesz a termés, az átmeneti kisebb ár után sokkal nagyobb drágaság következik. Aki ki tudhat tartani, elkerüli a veszteséget, csak a kisemberek, csak a kistöke véreik el az ilyen hadjáratokban.

Ami ebben az országban történik, mindennek a Kiszgazdapárt az oka és mégis, ha kormányt neveznek ki, akkor nincs benne kiszgazdaminiszter, ha Közélelmezési Tanácsot létesítenek vagy vámpolitikai központot vagy bármely hivatalt, ahol mindnyájunk zsebére vágó és döntő befolyású kérdésekről határoznak, sehol nyomát se találjuk a kiszgazdaérdekek képviselőinek. Mindenütt ott vannak azonban az OMGE és a Földbérlet Egyesületének képviselői. Ezért vált lehetségessé az, hogy a kiszgazda főjövendelmét képező sertést és marhát Csáky-szalmája gyanánt kezelik. Ha igazán a drágaságot akarják letörni, akkor miért nem kezdik a búzán, amelyet a kiszgazda 1000 K.-án aluli áron adott el és ma 3000 K.-án felüli áron terjeszkedik? Az olcsó kenyér pedig fontosabb, mint az olcsó hus, a világon mindenütt a kenyér árához igazodnak az árak. Ime egy példa, hogy a nagybirtok érdekeit nem merik érinteni, de a nagyszalmák háta mögött álló nagytökeket sem, csak a kisembernek nincsen befolyása.

A kiviteli tilalom kedvezőtlen következményeire vonatkozó fejtegetésével egyetértünk, de nagyon esodálkozunk azon, hogy a kiszgazdaérdekek háttérbe szorításáról ír akkor, amidőn minden irányban a kiszgazdaérdekeket helyezik előtérbe, amidőn a kiszgazdák szervezett politikai pártja volt és van és amidőn kiszgazda a földművelésügyi miniszter. Az állatkezelési tilalom ellen éppen eleget harcoltak az OMGE képviselői, ezek azonban a földművelésügyi minisztérium emberein kívül nem találtak más támogatóra. Az állatkezelési egyformázásérdeke a kis és nagygazdának, mert tévedés azt feltételezni, hogy a mai viszonyok között a nagy gazdaságok nem termelnek jelentős állati feleslegeket. Ha igazságszerű, növekedést, friss fejőstehenet vesznek is, de viszont eladnak hizott ökröt, lefejt tehent, tenyészállatokat, minőségileg c-upa igen értékes anyagot. Hasonlóképpen tekintélyes mennyiségű hizlati való és hizott sertést is állítanak elő. És bizony a gabonát sem kiméli a kormány, csak időnként engedélyezett szerény mennyiségekre korlátozott kivittelt egyes gabonafélékből, azt is igen magas kiviteli illeték mellett. Ezzel szemben a marhákivittel a nyártól egész a legutóbbi időkig szabad volt, sőt a legfontosabb budapesti vásáron még kiviteli illetéket sem kellett fizetni. Feltéve, hogy a szabad gabonákivittel csak a nagybirtok érdeke, nem látjuk annak sem különösen előzékeny kezelését.

Végül még egy visszás jelenségre kell rámutatnunk, amely még a belföldi állatforgalom szabadságát is illuzóriussá teszi. Egyes vidéki városok árviszsgáló bizottságai még mindig *husirányárakat szabnak meg*. Igaz ugyan, hogy ezt a husiparosok jogosulatlan nyereszkesedésének megakadályozása címen teszik, de végeredményben *közvetve az élőállatok árát maximálják*, mert egy husiparos sem esőkkenti emiatt a hasznát, hanem egyszerűen megfelelően kevesebbet fizet a gazdának. Legutóbb pl. Debrecen és Veszprém városokban állapították meg 80—100 koronában a hus irányárát, ami azt jelenti, hogy az élőállatért legfeljebb 40—50 koronát fizethetnek.

Sehogysen tudjuk összeegyeztetni az állatforgalom állítólagos szabadságával a hatóságoknak ezt a mesterséges beavatkozását az állatárak szabad alakulásába. Amíg a kivitel szabad volt, a husárszabályozásnak nem volt nagyobb jelentősége, ki lehetett térni előle. De ma az egyedüli végső vevők a husiparosok, így az ármaximálás érvényesül, mert az eladások egy része nem odázható el.

Ha a kormány az állatkezelési tilomát már megtiltotta, akkor legalább azt *jogosan elvárja a gazdaságközönség, hogy a belföldi forgalmat és áralakulást tegye teljesen szabadá*. Ez a papiroson és a hivatalos kijelentésekben most is teljesen szabad, de nagyon szeretné a gazdaságközönség egyszer már azt látni, hogy a kormány elhatározásainak teljes erejével ország-szerint érvényt is szerez és nem engedi meg elvi állásfoglalásait vidéki kiskirályok bosszantó sakkhúzásaival keresztetni.

Konkoly Thege Sándor dr.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS

és

VETŐMAGTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Grábner Emil.

A fűmagtermesztés jelentősége.

A szalastakarmányfélék magas ára nagyon megokolta teszi a természetes takarmánytermő területek, rétek, legelők felújítását. Ezek növényállományát tulnyomórészen a fűfélék alkotják, azért a *termésük mennyisége és minősége*, a rajtuk termő herék mennyiségén kívül azon mulik, hogy *milyen fűfajták vannak nagyobb arányban a keverékállományukban*.

A jobb fűfélék természetesen csak a jó termőerejű és kellően ápolit füves területeken gyarapodhatnak. Ezért azok kellő foku trágyázása és gondozása az *alapvető feladat*, de még a kifogástalanul ápolit gyepek területek sem teremhetnek teljes fokban, ha nem gondoskodunk arról, hogy a növényállományuk olyan fűfélékből álljon, amelyek a terület jobb termőerejét és az arra fordított munkát a *legtöbb mértékben hasznosíthatják*, azért nagyon fontos az ilyen területek megfelelő fűfajtákkal történő *felülvétel*.

A gyepterületek fertőzésére és új telepítésére a mostani viszonyok között nem gondolhatunk, mert az adott viszonyoknak megfelelő, jobb fűféléket teljes számban magabafoglaló fűkeveréket, egyes fűfélék vetőmagjának teljes hiánya, vagy rendkívül drága ára folytán nem állíthatunk elő. Különböző is sokszor vitás az, hogy nem-e célszerűbb a meglévő gyepeket új telepítés helyett gondos ápolással és trágyázással kapcsolatos fűmagfelülvetéssel feljavítani, mert az új telepítés gyakran kockázatos és fűmagfelülvetéssel csupán csak azokat a fűféléket kell pótolnunk, amelyek a gyepterületen hiányzanak és ott jól diszjenének, ha azokat felülvetéssel odajuttatjuk.

Sajnos azonban, a mostani viszonyok folytán még az is alig áll módunkban, hogy gyepterületeinket a megfelelő fűfélék *felülvételével* javítsuk, mert a legtöbb értékes fűfélékből nincsen vetőmagunk és ha van, az valutáris okokból olyan drága, hogy azzal rétet vagy legelőt alig lehet jövedelmezően felújítani.

Ez a körülmény utal arra, hogy segítsünk magunkon, ahogyan lehetséges. A magyar fűmagtermesztés fejletlensége és az, hogy csupán csak egyes jövedelmezőbb fűfélék magtermesztésére szorítottok, nem nyújt lehetőséget arra, hogy a jobb rétifűvek szántóföldi magtermesztésével máról-holnapra megjavítsuk a helyzetet. Ezért más módokat kell felhasználnunk, hogy a jobb fűfélék *kellő mennyiségű* vetőmag-

jának birtokába jussunk és azokat a rétek, legelők növényállományának feljavítására értékesíthessük.

Ilyen célra legegyszerűbb eljárás az, ha a rét vagy legelő olyan részét, amelyen nagyobb mennyiségben vannak értékesebb fűfélék, *meghagyjuk magunknak* és akkor aratjuk, amikor a legértékesebb, vagy a keverékállomány tulnyomó részét alkotó értékes fűfajta magja megérett. Így néhány hold gyepterület magterméséből nagy területű rét vagy legelő felülvételére nyerünk fűmagot és ha a felülvetett területek kellő trágyázásáról, egyúttal ápolásáról is gondoskodunk, jó eredményeket nyerhetünk.

Ennek a kezdetleges fűmagtermelési módszernek előnye az, hogy általa a legcélszerűbb módon újíthatjuk fel a gyepek területeket és a sikere azon mulik, hogy a magunk érett gyepeben a jobb fűfélék magja milyen mennyiségben kerül cséplésre. A legtöbb rét- és legelőterületeken vannak jobb részek, amelyek ilyen célra használhatók és azok magtermésével a többi elhanyagolt részek — jelentékeny költség nélkül — *eredményesebben újíthatók fel, mint az esetben, ha a természet vélelén esélyeire bízunk, hogy a jobb fűvek a létező versenyben, természetes úton tovább terjeszkedjenek*.

Ilyen kevertállományu gyepterület magtermesztésre történő felhasználásával nemcsak az befolyásolja a munka sikerét, hogy milyen fűfélékből áll az e célra használt gyepterület és hogy milyen arányban vannak abban az értékesebb fűfajták, hanem egyúttal az is, hogy *melyik milyen időben érik és melyek érése idején aratjuk ezt a keverékállományt*. Ennek figyelembe vételével nyerhetünk jobb vagy gyengébb értékű fűmagkeveréket a felújítás céljaira és ez még az utóbbi esetben is jobb, mint a *szénamurva*-val történő gyepefelújítás, amelylyel rendszeresen csak a korán érő, legtöbbszőr gyengébben termő fűféléket, de sok esetben nagyon *sok értéktelen gyomot* és visszük a felülvetett területekre.

Céltudatosabbá válik az eljárás akkor, ha azt is figyelembe vesszük, hogy milyen fűfélék vannak a magtermesztésre használt területen és *milyen fűfélék lennének még szükségesek, hogy a feljavítandó területen valóban jó gyepeállomány létesíthessünk*.

Ez a számbavétel értékes tájékoztatást nyújt a további tökéletesítésre. A jobb fűfélék *) a *francia perje, réti csenkesz, csomós ebir, mezei csetpázsit, réti komócsin, rozsokfélék*, vagy az alfűvek közül a: *réti perje, angol perje, csenkeszfélék, taréjos cincor, tarackos tippán* feltalálhatók minden határban és ha nem valamennyi, akkor éppen azok, amelyek e határban sikerrel termesztethetők.

Ha ezek termőterületeit az utak gyepek részein vagy fasorokban és erdőszéleken, megfelelő nagyságu területeken magtermesztésre hagyjuk széna kaszálása helyett, akkor így begyűjthetjük azok magját és a rétek, legelők gyepeit azzal felújíthatjuk. Gyakran láthatjuk, hogy a határ egyes részein a jobb fűfélék csoportosan teremnek, ellenben a réten vagy a legelőn alig találhatók. *Május hónap* megállapíthatjuk a fűfélék kalászosulásukat, hogy hol vannak értékes fűféléket termő területeink és azokat mag-

*) A különböző fűfélék természetesi értékét és magtermesztését magyar nyelven Szilassy Zoltán és Grábner Emil: „Szalastakarmánynövények termesztése” című munkája ismerteti.

GROZIT BŐRFEDÉLLEMEZT

rendeljen

gazdasági épületek átfedésére

GÁRDOS OSZKÁR, BUDAPEST, V., Kádár-u. 4. Telefon: 67-96

2401

MAKESZTÉS ALAPÚ
KÖZPONTOSÍTOTT, HATÁR
SZÁNTALAN
BŐRFEDÉLLEMEZ
GRÓS
TARTÓS
VINARELLÓ

GROZIT

ELŐRETTI FELDOLGOZÁS ALAPÚ

termesztésre hagyva, áttelepíthetjük a rétre, vagy a legelőre.

Ennek az eljárásnak is nagy hátránya az, hogy az ilyen kevertállományú területek egyenlően és nem olyan arányban adják a fűfélék magját, amilyen arányban azokra a réten vagy a legelőn szükségünk van, ezenkívül azok között sok gyommagot is arathatunk.

Ezért sokkal jobb eljárás az, ha a magtermelés céljaira meghagyott gyepterületeken begyakorolt munkásokkal külön szedjük az egyes fűféléket. Így mindegyik fűfélé magját megfelelően érett állapotban gyűjthetjük és ha gondosan történik azok begyűjtése, fajtiszta magot nyerhetünk és azt olyan arányokban keverhetjük, amilyen a gyepterület használati céljának megfelelő. Ha a munkások a begyűjtendő fűfélékből kalasz- vagy bugamintát kapnak, annak alapján könnyen zsákba gyűjtik ezt a fűfajtát és kellő felügyelet alatt dolgozó gyermek, vagy nő munkásokkal aránylag olcsón juthatunk a céljainknak megfelelő fűfajtákhoz.

Ez az eljárás azt az előnyt is nyújtja, hogy ha valamelyik fűfajtából felesleges magunk van és azt fajtiszta gyűjtöttük, akkor azt eladás útján is jó áron értékesíthetjük, vagy pedig ott, ahol nagyobb gyepterületek felújítása szükséges, érdemes azt fűmagtermelés céljaira elvetni, hogy ennek terméséből gyorsabb ütemben haladhasson a felújítás.

Csaknem valamennyi fűfajta magja június-július hónapban érik és az első kaszálásukat kell magtermelés céljaira meghagyni, mert a sarju magtermésének beérése már bizonytalan. Legkorábban érik a réti ecsetpázsit (Alopecurus pratensis) magja, legkésőbb a mezei komócsin (Phleum pratense), amely csak augusztus első felében érik be. Ennek az értékes fűfajtának magját ez okból a sarjutermből gyűjthetjük és az különbben is a sarjutermből gyarapítására szolgál, ha nagyobb mennyiségben juttathatjuk a rétre. A gyakori felülvetése azért is kívánatos, mert az élettartama csak 2-3 év.

A vázolt eljárással jelentékeny mennyiségű, jó fűmagot nyerhetünk gyepek területeink felújítására és ezt az eljárást a *fehérhere*, valamint a *korshere* magjának gyűjtésére szintén célszerű kiterjeszteni ott, ahol azok nagyobb mennyiségben teremnek, mert ezek magja is nagyon drága és gyakran nem kifogástalan.

Grabner Emil.

NÖVÉNYTERMESZTÉS

ÉS

MŰTRÁGYÁZÁS.

Rovatvezetők: Kerpely Kálmán és Gyárfás József.

Az első gyapot Magyarországon.*)

A „Köztelek” 1920. évi karácsonyi száma a „Vegyesek” közt azt a hírt hozta, hogy *Jakabfalvy* Árpád dunakeszi gyógyszerész a háború alatt gyapotot termesztett és ez volt az „első” gyapot Magyarországon.

Ez utóbbi állítás tévedés: hazánkban a gyapottal már több, mint százharminc éve folynak a kísérletek, azzal a gyászos eredménnyel,

*) A cikket szerzője még a múlt év folyamán küldötte be, de eddig helyszüke miatt nem közölte. Szerk.

hogy a nem egyszer biztató, de csak ideig-óráig tartó siker után hazánkban még tán egy növényből sem ábrándultunk ki annyian, mint a gyapottól. Aki kíváncsi arra, hogy hazánkban az említett idő alatt hányan fogtak bele a gyapottermesztésbe, az e sikertelen fáradozások történetét *Rodiczky* Jenő dr. „Az ipari és kereskedelmi növények 1891.” című munkájának 208-213. oldalain megtalálja. Megjegyzem, hogy tudomásom szerint hazánkban még többen próbálkoztak a gyapot meghonosításával, mint amennyit *Rodiczky* felsorol, de ebbeli eredménytelen munkásságuk nyilvánosságra nem került.

Az első hazai gyapottermesztési kísérletet a *Nákó testvérek* végezték a Bánságban, legalább így írja *Rodiczky*: „*Nákó* Kristóf és *Cyrrill* török alattvalók nagy gyapotüzletet folytattak monarchiánkban, hol meggazdagodván, 1782-ben megvásárolták 729,000 forintot a nagyszentmiklósi uradalmat. Itt és *Máriaföldön*, 1783-ban bevetettek néhány holdat gyapottal, annak művelésére behozván egy szakértő török földművest. A gubók egy része szépen megérett, felpattogott, de a másik részét a korai fagyok tönkretették. A kísérletet 1784-ben folytatták, de még kétesebb sikerrel, miért *Nákókék*, bár a gyapot útján meggazdagodtak, felhagytak a további kísérletezéssel. A nagylelkű *II. József* császár mindazonáltal megjutalmazta őket a nagy arany éremmel!”

Midőn utóbbi nemességét nyertek, az ő gyapottermelési kísérletük is megörökítettett egyfelől nemzeti levelükben sub titulo „*Gossypium primum fauste plantato*”; másfelől a címerben, hol egy barázdába magot hintő török földművelő látható, vonatkozással a fentebb említett kísérletre.”

Amint azután *Rodiczky* további közléseiből látható, valami sok gyapotot a hazánk különböző részein különböző vállalkozóktól azután még száz évig folytatott próbálkozások sem eredményeztek.

A legutolsó kísérletet pedig, melyről *Rodiczky* megemlékezik, *Sellers* és *Werther* 1881-ben az *Obudai* szigeten végezték, szintén megfelelő eredmény nélkül.

Rodiczky maga is Magyaróvárott több éven át kísérletezett a gyapottal; meg is termelt a szabadban érett gubója — neha, mikor hosszú volt az ősz. Meg is jegyzi fenti könyvében: „Tehát az esetben is ismétlődött az a tapasztalat, hogy a gyapot hazai szélsőséges éghajlatunk alatt oly bizonytalan növény, hogy művelésének nemzetgazdasági jelentőségét éppen nem tulajdoníthatunk.”

Ahol *Rodiczky* elhagyta, folytatón elmondhatom én a gyapot magyarországi meghonosításának történetét azért, mert az e században végzett hazai gyapotkísérletekben az igazgatásom alatt álló állomásnak és nekem is elég részem volt.

Igy 1901. évtől többször jártam szerémszékben, hol *Hikisch* Ernő, Mv. főmérnöknek Irigen gyapottelepe volt. *Hikisch* lelkesen és önfeláldozóan, mondhatom fanatizmussal dolgozott a gyapot meghonosításán; tudommal e feladattal ő foglalkozott nálunk a legbehatóbban és a legtovább, de megfelelő gyakorlati eredményt még sem ért el. Munkásságáról egyébként *Rotschneck* Ernő dr., a Természettudományi Közöny 1918. évfolyamának 607. oldalán cikkezett. *Hikisch*nek 1906-ban bekövetkezett halálával sirba szállott a gyapottermelése is.

A porba hullott zászlót felragadták mások: legelőbb hazánkfia, *Löbl* Mátyas bécsi lakos, ki keresztülvitte azt, hogy az *orez. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás* több tanintézményünk-nél és a *mezőhegyesi m. áll. ménesbirtoknak* üntözött rétyjén többféle gyapottal 1901. és 1902. években kísérletezett. Az eredményt az állomás a *Kísérletiügyi Közlemények* 1904. évi kötetében tette közzé és jelentésének végszavai így hangzanak: „A két évi kísérletezésből azon következtetésre juthatunk, hogy a gyapot termelése hazai viszonyaink között sikerrel nem járhat, azon oknál fogva, mert a gyapot tenyészidejét semmiféle művelési eljárással sem tudjuk annyira megrövidíteni, hogy a beérés az őszi hűvös idők, derek és fagyok beállta előtt vegbemebessen.”

Fordultak ugyan elő esetek, hogy a nálunk termelt gyapot kiállításokon is díjazásban részesült, de ez csak a legtrikább esetekben fordulhat elő, s az ilyen esetleges eredmények mellett a sok költséggel járó termelés nem fogja magát kifizetni.”

1910-ben a *Magyar Magtényésztési Részvénytársaság* kezdett a gyapottal foglalkozni, majd nagyobb arányokban 1913. évben monori telepén kívül három délmagyarországi gazdaságban többféle gyapotot termeszteti, mely kísérleteket a fent nevezett állomás ellenőrizte: a gyapot kifogástalanul egy helyen sem fejlődött és tökéletesen beérett gubókat sehol sem hozott.

Ugyanabban az időben felkarolta a gyapottermesztését *Stojanovics* György br. is Temes vármegyében erdőnyi (germán) birtokán. Előzetes kisebb arányú és sikeres, azaz beérett gubókat adó egyévi próbálgatása után 1911. évben kb. 10 kat. holdat bevetett vagy hatféle gyapottal; a meglehetősen kedvező időjárás és a hosszú ősz ellenére a gyapoton csak itt ott mutatkozott egy-egy, úgy ahogy beérett gubó október 10-ig, mikor a fagy az egész gyapottáblát tönkretette; az állomás adjunktusa, néhai *Rösler* Károly, akkor a tíz holdnak egész gyapottermését legfeljebb 5 kilogrammra becsülte fel. 1912. évben pedig a folytonos esőzések és az igen korai éjjeli fagyok miatt a tíz holdas kísérlet ennyire sem sikerült, mert a gyapotok egy jó része még a virágzásig sem jutott el, a többi pedig még a gubóját sem fejleszthette ki. 1913. évben ugyancsak október hó közepén a tíz holdas kísérleti táblán a dér tönkretette a gyapotot a virágzása kezdetén.

Lehetek ekközben még más kisebb gyapottermelési kísérletek is, melyek nem kerültek nyilvánosságra; így különösen a *Delvidéken* nem egy Amerikát járt kigazdánál lehetett kertjében, de még a földjén is egész jól fejlett gyapotnövényeket látni, melyek magját Amerikából hozta magával és kíváncsiságból bedugdosta a hazai földbe. Bizonyára volt a gazdak közt olyan is, ki Amerikában megtanulta a gyapottermesztést, de nálunk még sem boldogult vele.

A háború a többek közt újból felszínre hozta a külföldi fonóanyagok behozatalának szünetelése folytán a gyapottermesztésnek kérdését is. Így pl. a hadvezetőség — mint azt a *Köztelek* az 1918. évi 434. oldalán is közölte — a gyapot meghonosítására mozgalmat indított meg; hogy az azután nagyobb arányú hazai gyapottermelésre vezetett is, arról nincs tudomásom.

Akiknek egyébként a gyapotnak nálunk való meghonosítása kedves eszméjük, azzal szeretik az eddigi próbálgatások sikertelenségét mente-

PHYLAXIA

SZÉRUMTERMELŐ R.-T.

BUDAPEST, X., SZÁLLÁS-U. 3.

Sürgőny cím: PHYLAXIA Budapest. Telefon: József 92-12.

A HUTYRA—KÖVES-féle sertéspestis elleni szérum kizárólagos termelője.

Termel továbbá: sertésorbánc ellen vakcinát és szérumot, baromfikolera ellen szérumot és MANNINGER-féle vakcinát, szintgy mirigykór elleni szérumot.

getni, hogy megfelelő „aklimatizált” mag nem állott rendelkezésre és hogy a kísérletek helye nem volt jól megválasztva.

Hogy honnét lehetett volna e kísérletekhez „aklimatizált”, azaz magyar: meghonosított magot venni, mikor gyapotot nálunk nem természetnek, azt annál kevésbé értem, mert az eddigi kísérletezők közül egynek sem sikerült a gyapotot aklimatizálni, azaz nálunk biztosan beérővé tenni. Mert ne gondolja senki, hogy ha 5 egy-két évig gyapotot természet, az már meghonosított lesz: még a legkedvezőbb esetben is évtizedes, hozzáértő és céltudatos nemesítői munka kellene ahhoz, hogy valaki „magyar” gyapotot állítson elő; lehetetlenség ebben nincsen, de az már más kérdés, vajon az ilyen tetemesen megrovidított tenészszeidejű gyapot ad-e majd elég jó, de főleg elég nagy termést és lesz-e 10—20 év múlva olyan ára a gyapotnak, de még inkább ismét annyi olcsó munkaereje a gazdának, hogy a gyapottermesztésre gondolhat!

Már pedig mielőbb kellene nekünk biztonságos természetű gyapot; milyen jó volna, ha ilyenre más országban rábuknánk! Az eddigi kísérletek Macedoniából, Kisázsából, Oroszországból, a Kaukászból, Turkesztánból, Ferganából, Bokharából, Mandzsuriából, Indiából, Egyiptomból, Amerikából, szóval földünknek majd minden gyapottermelő vidékéről származó gyapottal történtek és minden jel szerint a gyapotnak több faja — a Gossypium herbaceumon kívül biztosan a G. hirsutum is — került már nálunk kipróbálásra: egy sem vált be.

Még a legtöbbit reménykedtek az Ázsia szivéből származó turkesztáni, ferganai, bokharai stb. gyapotban. Az ottani, a miénkénél is kontinentálisabb, száraz-forró klíma alatt előállított gyapot ugyanis a legrövidebb tenészszeidejű; de azért nálunk még sem érik be biztosan, mert a mi enyhébb éghajlatunk nem nyújt neki elég meleget; hasonlóan pl. a háboru előtt hazánkba Amerikából behozott és ott csakugyan három hónap alatt életét befejező 90 napos tengerinek nálunk 180 nap is kellett a beéréshez, mert 90 nap alatt nálunk teljes kifejlődéséhez elég hőegységet nem kapott.

Ami végül azt az ellenvetést illeti, hogy az eddigi kísérletekhez a hely nem volt megfelelően megválasztva, erről röviden csak annyit mondhatok, hogy a gyapotkísérletek javarésze az arra még legalkalmasabbnak kinálkozó Dél-Magyarországon vagy a Szerémségben történt, azaz a gyapottermesztésnek északi határa körül és attól délre, mely határvonal hazánkban — úgy olvastam — a 45-ik szélességi fok volna. És hogyan remélhetünk ma a gyapot meghonosításából nagyobb eredményeket, mikor az entente jóvoltából manapság már az északibb, a 46-ik szélességi fok sem szel már magyar földet át?

(Magyaróvár.) Gyárfás József.

Néhány szó a műtrágyázás kérdéséhez.

Ismét szédítő áremelkedéseknek az idejében élünk. Az iparcikkek és mezőgazdasági cikkek árai egyaránt — sokszor ugrásszerűen emelkednek. Eppen ezért a termelők: birtokosok és gyárosok szintűgy még nagyobb bizonytalanságban vannak afelel, mit hoz munkájuk eredménye, mint eddig voltak. Az ország érdeke a

termelés fokozását kíváná, a rettentő rizikók azonban bénítólag hatnak.

A műtrágyák használatának kérdése is első-sorban kalkulatív probléma. Eppen ezért nem is lehet csodálkozni azon, hogy a hazánkban termelt szuperfoszfátok nem fognak abban a mértékben, amint az kívánatos volna. A jelenlegi kg.-százalékonkénti 74 koronás ár ugy is már oly magas, hogy arra senki sem mer vállalkozni, hogy pénzt beleölve, egy esetleges árszuhanás vagy pénzjavulás idején munkájának semmi eredményét se lássa. A gazdasági szabadság következtében a gabona-árakkal ma holnap ott leszünk a világpiarításos áraknál s akkor az utolsó szalmaszál — amire termelést alapítani lehet — a papirkoronában növekvő hozamok is a világpiaci hullámzások martalékaivá lesznek papirpénzünk örületes táncában.

Ideje tehát azt a kérdést, amit Náray „Háromszor nagyobb termést” c. munkája előszavában is felvetett, a műtrágyabeszerezésre vonatkozólag feleleveníteni.

Az eszme abban állana, a szuperfoszfáttermelő gyárak és a fogyasztók — tehát a gazdák — között oly egyezséget kellene kötni, mely szerint a szállítandó műtrágya ára fejében a gazdák ne pénzben fizessék ki az ellenértéket, hanem ellenértékül szolgáljon a várható ismeretes többtermés bizonyos százaléka.

Mint hogy szuperfoszfátnál a többlet néha csak a második évben mutatkozik, vagy vannak általában rossz esztendők, a kötéendő szerződések évről évre megújítatnának. Ennek megvolna az az előnye, hogy a gyárak produktivitása biztosíthatnák, a termelő birtokosaink pedig hozzászoknának a belterjesebb földműveléshez.

Nem kell rámutatnom a várható eredményekre. Azok közismertek. Csak azt említem fel, hogy a németek jelenleg arra törekednek, hogy intenzívebb földműveléssel az összes életszükségleti cikkeiket előteremtsék.

Mennyivel könnyebb a mi helyzetünk, mint az övék. Földjeink minősége sokkal jobb, csak rajtuk mulik tehát az, hogy Isten adta természeti kincseinket a legjobb módszerekkel a legteljesebb mértékben kiaknázhassuk.

A fentebb említett módon még kisbirtokosaink is minden különösebb tőkebefektetés és valutarizikó nélküli képesek volnának arra, hogy a szükséges szuperfoszfáthoz hozzájussanak. Már pedig ha a termelésben valahol a valuta-ingadozást kikapcsoltuk, az egészséges viszonyokhoz nagy lépéssel jutottunk közelebb.

Vásárhelyi László dr.
okl. vegyészmérnök, az orsz. közp. árvizsgáló bizottság vegyészeti oszt. vezetője.

SZARVASMARHATENYÉSZTÉS

**ÉS
TEJGAZDASÁG.**

Rovatvezető: Wollmann Oszkár dr.

A fejmegyei tejtermelést ellenőrző egyesület 1920/21. évi eredményei.

II.

Az ellenőrzött tehének tejelőképességében igen nagy különbségeket észleltünk. Így igen nagy eltérések mutatkoznak a legjobb tehének évi tejhozamában. Így pl. a 10. sz. tehenészet

legjobb tehene 4539 kg.-ot, a 4. sz. tehenészeté 1908 kg. tejet adott. Előbbi tehén neve Hattyu 53, 11 éves, vöröstarka hollandi és hazai pirostarka keresztezés. Ezt a tehenet illeti meg díj gyanánt az egyesület vándorkolompja. Második helyre került ugyancsak a 10. sz. tehenészet Vadas nevű pirostarka tehene 4346 kg. tejjel. A 15. sz. tehenészet Bagó 44 nevű, öt éves, hazai pirostarka tehene 4058 kg. évi tejtermeléssel harmadik helyre, a 16. sz. tehenészet Rózsa 41 nevű pirostarka, hét éves tehene 3741 kg. évi tejhozammal negyedik helyre, a 14. sz. tehenészet Etel 30 nevű, hét éves montafoni tehene 3423 kg. évi tejhozammal ötödik helyre jutott.

Külön figyelmet érdemel a 12. sz. tehenészet Palma 101 nevű, hazai pirostarka előhasu tehene, mely 240 tejelési nap alatt 2998 kg. tejet adott, 4,26% átlagos zsírtartalommal, ami 138 kg. tejsírnak felel meg.

Az ellenőrzés alatt állott 1485 darab tehén közül három darab tehének tejhozama 4—5000 kg., 30 darabé 3—4000 kg. és 285 darabé 2—3000 kg. között volt, a többi, tehát 1167 darabé 2000 kg.-nál kisebb volt.

Mint már említettük, a tehenészetek jelentékeny része száji- és körömfájáson ment keresztül. Joggal feltehető, hogy ezeknek a tehenészeteknek átlagos évi tejtermelése a kimutatottnál jelentékenyen nagyobb lett volna a betegség elmaradása esetén. Érdekes felemlíteni, hogy a 14. sz. tehenészet átlagos évi tejhozama mindamelllett, hogy a betegségen átment, 2400 kg. tejjel második helyre került, míg a legkisebb évi átlagot felmutató tehenészetekben, így a 2., 4. és a 17. számukban nem volt száji- és körömfájás.

A tehének fajta és származás szerint következőképpen csoportosíthatók:

Fajta, illetve származás	Átlagos tehenlétszám db	%	Átl. évi tejhozam kg.	Átl. zsír %
Szimmmentáli	52.79	4.25	1593	4.02
Hazai pirostarka	926.15	75.17	1885	4.10
Montafoni	28.90	2.35	2400	3.58
Borzderes	204.86	16.64	1842	3.67
Lapáymarha és hazai pirostarka keresztezés	19.41	1.58	2258	3.84
Összes átlagos tehenlétszám	1232.11	100%		

Az adatokból kitűnik, hogy a tehenészetek 75%-át a hazai pirostarkamarha szolgáltatja. Számbajövő százalékban találjuk még a borzdereseket, melyek közül a montafoniakat külön tüntettük fel, mert termelésük lényegesen több, mint a különböző borzderesfajták keverékéből származott és borzderes gyűjtőnév alatt összefoglalt tehéneké.

Termelés tekintetében a montafoniakat illeti meg az első hely, noha száji- és körömfájáson ment ez az állomány keresztül. Ezzel ellentétben a tisztavérű szimmmentáliak utolsó helyre kerültek, ami csak úgy magyarázható meg, hogy minőségük az átlagos szimmmentáli tehén minőségénél jóval silányabb volt. E részben utalok a Baranyamegyei t. e. egyesület 1911/12. évi adataira, melyek szerint 142 átlagos létszámot kiadó szimmmentáli tehének 314 kg. tejjel többet adtak évi átlagban, mint a 403 átlagos tehenlétszámú bonyhádiak. A fajtánkénti osztályozást főleg azért tüntettem fel, hogy a Fejér megyében meginduló szarvasmarhatenyésztő egyesület működését megbízható adatokra támaszkodva kezdhesse el. A lapmarha és a hazai vöröstarka keresztezések a hozzájuk fűzött reménye-

CHINOIN gyógyszer- és vegyszertári termékek gyára r.-t. **UJPEST** Sörgyűzőm: **CHINOIN UJPEST**
Telefon: 163-36, 133-54, 25-30.

MAGNOL kéz- és sebfertőtlenítő,	DISTOL mótelykór ellen	DENDRA-CHINOIN gyümölcs- karbolium
KARODOR sebhintőpor,	CILLON mérgegmentes patkányirtó	VÉRTETÜKATRÁNY
MAGNOLMÉSZ istállófertőtlenítő		KLOROL csávázószer

Beszerezhető: Gyárunkban, Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 29. | Magyar Magtenyésztő R.-T.-nál, Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utca 3. | Kérjen ismertetőt!

ket beváltották s hivatva lesznek a kialakulandó tájfajta tejelőképességét javítani.

A 17 tehenészet átlagos adatai szerint egy tehen 298 napig volt fejés alatt és 87 napig állott szárazon. Összehasonlítás kedvéért megjegyzem, hogy az első ellenőrzési években — 1911—1912-ben — az átlagos fejési napok száma a Sopronmegyei t. e. egyesületben 310-1, a Baranyamegyei t. e. egyesületben 306-5 volt. A rosszul vezetett 17. sz. tehenészetben 100 napig, az 1. sz. tehenészetben 32 napig állottak a tehenek szárazon. Elvéve fordultak elő esetek, hogy egyes teheneket a borjazás napjáig fejték, amit feltétlenül el kell itélni. Ilyen hosszas fejés ugyanis csak jó teheneknél lehetséges, melyek ezt a rablógazdálkodást erősen megsínylik, sőt az kedvezőtlen kihatással van a születendő borjura is. Másrészt az átlagos 87 napi szárazon állást is feltétlenül csökkentendőnek tartjuk, ami a tehenészetek szakszerű vezetésének folyamán képpen okvetlenül be is fog következni.*

Az egyes tehenészetekben az istállóátlagot úgy kapjuk meg, ha az összesen fejt tej mennyiségét a takarmányozási napokkal, a fejési átlagot pedig oly módon, ha az összes tejet a fejési napokkal elosztjuk. A legnagyobb istállóátlag 7-38 kg. volt, (15. sz. tehenészetben), a legkisebb 3-49 (4. sz. tehenészetben); a legnagyobb fejési átlagot ugyancsak a 15. számú tehenészet mutatta 9-02 kg. tejjel, a legkisebbet a 4. sz. tehenészet 4-44 kg.-al. Ez az eredmény összehangzásban áll azzal, hogy a 15. sz. tehenészet adta a legnagyobb évi átlagos tejhozamot, a 4. számú pedig a legkisebbet.

A 17 gazdaság közül 4 tehenészetben, így az 5., 6., 7. és 8. számúakban, rendszeres tuberkulinoltásokat végeztek. Ezekben a tehenészetekben figyelemmel kísértük, vajjon a reagáló tehenek jobb tejelők-e, mint a nem reagálók. A borzdereseknél mind a 4 gazdaságban a reagált tehenek évi átlagban 163, illetőleg 274 kilogrammal adtak többet, mint a nem reagáló borzderesek. Ezzel szemben az 5., 6. és 7. sz. tehenészetek pirostarka tehenei közül a nem reagálók 86 kg. tejjel adtak többet, mint a reagálók. Az erre vonatkozó adatainkat nem tartjuk elég nagyszámúknak, hogy azokból eddig szerint következtetéseket vonhassunk.

A tej zsírtartalmának megállapítására használt keverék az esti és reggeli tej mennyiségének ugyanazon hányadát kell hogy tartalmazza, pl. azok századrészt. E részben szórványosan előforduló hibák hamarosan kiküszöböltek, úgy hogy a zsírtartalmi számok szintén helyeseknek tekinthetők. A zsírmeghatározás a Gerber-féle savas eljárással történik. Minthogy jelenleg egy a kénsav, mint az amylalkohol ára magas, ajánlatos a tejgazdasági ellenőrök felszerelését oly Gerber-készülékekkel pótolni, melyekben a zsírmeghatározás a fele mennyiségekkel történik. Két körzet már ilyen készülékekkel dolgozott, a harmadik ez év elején kapta meg a tejgazdasági ügyosztálytól a régi készülék bevonásával az új felszerelést. Ugyancsak a zsírvizsgálatok olcsóbbá tételé szempontjából a minisztérium utasította az országos kémiai intézetet, hogy a sóoldatos zsírmeghatározási eljárást próbálja ki s állapítsa meg ennek költségeit a savas eljárás költségeihez képest.

Az átlagos zsírszázalékok az összes tehené-

* Németszági tapasztalások szerint a tejelésre és a borjura legelőnyösebb, ha a tehen 51—60 napig áll szárazon (Iv).

szetekben magasak voltak, amennyiben tíz gazdaságban a zsírszázalék 4%-on felüli volt és elérte, mint maximumot, a 4-32%-ot. Az évi átlagos tejhozam és a tej százalékos zsírtartalma között összefüggést nem látunk. Így a legmagasabb tejhozam hazai pirostarka állományu 15. számú tehenészetben a tej átlagban 4-23% zsírt tartalmazott, míg a legkevesebb évi átlagot felmutató 4. számú szintén pirostarka állományu tehenészetben a tej átlagos zsírszázaléka csupán 4-05 volt. A II-ik körzetben az átlagos zsírtartalom 3-76% volt; míg a másik két körzetben 4-15 és 4-11%. Ez az egyébként sem jelentékeny különbség, azzal, hogy a II. körzetben a teheneknek csaknem fele a borzderes volt, egyedül meg nem magyarázható, erre vonatkozólag talán a későbbi évek tapasztalatai fognak némi utbaigazítást adhatni. 3-70—4% közé esett öt tehenészet tejeinek zsírtartalma, a fennmaradó két gazdaság közül egyikben 3-58, a másikban 3-66 volt a zsírszázalék. Előbbi gazdaság tisztá montafoniakból, az utóbbi borzderesekből állott. Valamennyi tehen tejeinek átlagában a zsírtartalom 4-01% volt. Említésre méltó, hogy a lapálymarha és a hazai vörös-tarka keresztezésű tehenek teje 3-84% volt, tehát magas zsírtartalmat mutatott. Kétségtelen, hogy ez a magas zsírtartalom már a vérkeveredés hatása.

Évi zsírtartalom tekintetében az első helyre a legmagasabb tejhozamnak megfelelően, 114-07 kg. tejjel a 15. sz. tehenészet került, míg utolsó helyen a 4. sz. tehenészet áll 51-68 kg. évi tejszírtartalommal. Valamennyi tehen átlagban 68-82 kg. zsírt termelt.

A legtöbb tejszirt, évi 167-6 kg.-ot, a 15. sz. tehenészet Bagó 44 nevű tehené termelte, második helyre került az egyesületnek legjobb egyede, a 10. sz. tehenészet Hattyu 53 nevű tehené 151 kg. tejszírral, harmadikra a 16. sz. tehenészet Rózsa 41 nevű tehené 148-49 kg.-al.

Az ellenőrző főkönyvek 3. számú mintáiban kimutatott tej- és zsírtartalmi adatokat a földművelésügyi minisztérium tejgazdasági ügyosztálya hiteleseknek ismeri el s ennek megfelelően a kellő záradékkal fogja azokat eljátni.

A termelési adatok ismertetése után foglalkozni fogunk még röviden azokkal a körülményekkel, melyek a helytelen takarmányozáson kívül — t. i. ez külön cikk alakjában kerül megbeszélésre — a termelést kedvezőtlenül befolyásolják. Magyarázatra nem szorul, hogy a tehenek tökéletes kifejtése lényegesen hozzájárul a jó tejhozamhoz. Az utánfejés jelentőségével is minden gazda tisztában van. A helyes fejés csak állandó, megbízható fejésszeméllyel vihető keresztül s nem egy gazdaságban panaszkodtak ennek hiányáról.

Míg ősszel sok helyen térdig álltak a tehenek az alomban, a téli időszak végén és tavasszal a közvetlen voltak kénytelen fekdülni. Ilyen teheneknek nincs meg a kellő nyugalma, ami a tejelésre határozottan hátrányos. Sok helyen télen túlhideg vízzel itatták a teheneket, sőt azokat messzefekvő itatókhoz hajtották, holott télen állandóan állott viznek itatásáról kell gondoskodni. Sáros vagy szeles időben, a hidegebb hónapokban a tőgy könnyen kisebeződik, ami, mint minden egyéb más betegség, nagyon hátrányos a tejhozamra.

A tehen közérzése, így kellő nyugalom etetés alatt és után stb., azért fontos, mert az arra kedvezőtlenül ható eseményeket a tehen oly módon hozza tudomásunkra, hogy tejhozamát csökkenti. E tekintetben sajnálattal kell

megállapítanunk, hogy gazdáink nagy része nem helyez kellő súlyt a tejelést hátrányosan befolyásoló körülmények elhárítására. Így sok helyen elharapódzott szokás a tehenekkel való durva bánásmód, ütés, verés, azok tisztátalan kezelése, tetvesség, huzatos istálló stb. Egészségi szempontból káros és a tenyésztéssel nevelését hátrányosan befolyásolja a tehenek állandó istállózása: ha legelő nincs, legalább kifutókról kell gondoskodni.

Cikkem befejeztével utálni akarok arra, hogy már a lezárt évben a tejgazdasági ellenőrök tapasztalatai nagyban segítségére voltak a gazdáknak az évközben történt kiseljeztéseknél. Most már az első év lezárt adatai birtokában jóval tökéletesebben osztályozhatók a tehenek. A termelésre megállapított adatok szolgáltatják jelenleg ugyanis az egyedüli alapot a tenyésztésválasztásra, mivel az egyes tehenek takarmányértékesítő képességének megállapítása ma még nem történik oly módon, hogy a relatív termelés is számba jöhetne. Különben is a legtöbb tejet adó tehenek értékesítik rendszerint a takarmányt a legjobban. A takarmányértékesítő képesség tekintetbe vétele jelen körülmények között nálunk még korai, ennek inkább az átlagban magas tejhozamú teheneknél van jogosultsága. Az abszolút termelési adatok mellett a tehenek származása, külleme és egészségi állapota fogja a tenyésztésválasztásnak alapját megadni.

A kiseljeztés tekintetében átvitatóság tartandó szem előtt, mert a lezárt évben több gazdaság takarmányhiánnyal küzdött, másokban megfelelő munkaerő hiányzott, sok tehenészetben pedig betegségek gyengítették a tehenállomány működőképességét. Ez okból csak oly tehenek kiseljeztése javasolható, melyeknek igen gyenge termelése a hasonló viszonyok között tartott társaiéhoz képest kétségtelen bizonyítékát szolgáltatja, hogy azok sokkal jobb viszonyok között sem fogják termelésüket lényegesen fokozni. Egyébként pedig csak több év adatai alapján ítélkezzünk.

A termelési adatokból láttuk, hogy a háboru előtti állapotokhoz képest nagy visszaesés állott be. Ez azonban ne haszon esügeszítőleg, hanem ellenkezőleg serkentessen arra, hogy évekre terjedő rendszeres munkával szerezzük vissza legalább is azt a színvonalat, melyen tehenészetünk a háboru előtt álltak.

Szentandrassy György.

Mikor ellessünk?

III.

A „Köztelek” 15. számában e címen „Mikor ellessünk?” egy általános érdekű nyílt főlhívást intéz szigeti Györfly László kartársam a magyar-erdélyi fajmarháknak, mint a többtermelést biztosító és közvetítő pótolhatatlan magyar jármos ökor tenyésztésében elvárunk, itt elérni ily módon és állandósítása érdemében.

Sajnos, hogy a többtermelést a gulya tenyésztésében oly értelemben, mint a nemesített jó termő buza, vagy a szapora yorkshirei koca tenyésztésében elérünk, itt elérni ily módon nem lehet, mert e téren az egyedek fejlődése a fő. De, hogy az egykerendszer mellett is megtaláljuk a rentabilitást, elértem én is azon ponthoz, amikor fölteszem a többtermelés érdekében a fölvetett kérdést, „mikor ellessünk?”, mert hisz épp ez a sarkpontja a hasznos többtermelésnek. Ezen jelszó nemcsak most,

ÁLLAMI FELÜGYELET
ALATT ÁLLÓ

Székhely: VACCIN Budapest.

Védőoltóanyagok

Rapid szérumok

lépfene, sertésorvász, seregűgő, szék, gümőkór stb. ellen.
lépfene, sertésorvász, seregűgő, szék, sertéspestis, sertéscephtikamia, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfikerla, mirigykór stb. ellen.

LABORATORIUM

BUDAPEST, IX., LONYAY-UTCA 18/b.

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELESÉRE RÉSZVENYTÁRSASÁG

Internumb: József 20-14.
Telefon: József 22-56.

Szörümes kombinált oltóanyagok fertőzött állatállományok és gyógyító oltóanyagok beteg állatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

de a m
most n
kell ez

Mint
gulyájá
éredklő
nyozás
kihám
százalé
lés nyit

A ké
társam
uton ha
korai d
bikapél
celul t
kodik, d

Mint
hogy
megnyu
leadni,

hogy az
jobban
don nu
folyólag
rendszer

hóban
eredm
az edze
állomán

lett a g
kirijét j

A zor
dühöng
borja ki
tagsági
birják k

változó
az meg
híveit k

más ok
tés, m
legelejt

ősi tör
karmány
beli má
és a lő

tehen a
feuntart
testi m

látott o
borjut, o

Ez nem
tásunkra
igen sok

Nyilt
ő a kor
1-ig elle
késői ell

gába, s
urasági
és drág
stb. és
nyáron a
borjai a
egyéb i

nyári bo
edzetség
ezek elő
fől igazá
tartó sz
s mikor
hisz tév

Bár a

Hazai gyártmány!

ellenállás* (ő maga sem nevezi immunitásnak!) nem tartós és nem módosítja a méh belsejében már megindult kóros folyamatot. A német birodalmi egészségügyi hivatal is mindössze arról az eredményről számol be, hogy az elvetélések száma az e módszerrel beoított állományban 18.5%-ról 13.2%-ra szállt le, az angol bizottság kísérleteiben pedig a beoított tehének közül közel ugyanannyi vetélt el (21%), mint a be nem oítottak közül (23.4%).

Ha ennek ellenére fertőzött állományokat szelvényben ezen módszer szerint szokás ojtani, ez azért van, mert *veszélyes állatokat nem lehet, illetve nem szabad a mindenesetre hatékonyabb élő tenyésztéssel ojtani*. Ilyen tenyésztés beoítása ugyanis egyenesen előidézné azt a bajt, az elvetélést, mely ellen védekezni akarunk, pedig a különböző betegségek ellen a gyakorlatban végzett védőoításokra vonatkozó általános tapasztalások szerint igazi, hatékony immunitást, csak az állati testben egy ideig szaporodni tudó, élő baktériumok beoításától lehet remélni, mert csakis ilyenek idéznek elő a természeteshez hasonló kóros állapotot és ezen a révén olyan átalakulást a sejtekben és szövetekben, melynél fogva ezek ellenállókká válnak későbbi természetes fertőzéssel szemben.

Ennek helyes tudatában ebben az irányban is folynak már, szintén évek óta, a kísérletek és ezek eredményei már jóval kedvezőbbben alakulnak. Ilyen *elő csirás ojtóanyagokkal* természetesen kizárólag csak még be nem fedezett üszöket és már elvetélt vagy leellett, de még újra be nem fedezett tehéneket ojtanak be, legkésőbb két hónappal a fedeztetés előtt, abban a föltevésben, hogy ennyi idő alatt egyrészt kifejlődik az immunitás, másrészt a befeekszendezett élő baktériumok elhálnak vagy kiküszöbölődnek a testből, úgy hogy a későbbi megtermékenyítés már tiszta talajra talál.

Az ezen módszer szerint beoított üszök és tehének közül az angol bizottság kísérleteiben már csak 6.5% vetélt el, szemben 23.4%-kal a be nem oított kontrol-állatok között, a német-birodalmi egészségügyi hivatal kísérleteiben 5.8%, szemben 18.1%-kal a be nem oítottak között, az északamerikai Wisconsin-államban pedig az elvetélések száma 14.1%-ot tett ki a beoítottaknál, szemben 31%-kal a be nem oítottak között. Aránylag legjobb volt az eredmény már egy- vagy többbizben ellett tehéneknél (7.2% szemben 55.6%-kal), már kevésbé jó üszöknél (22.1% szemben 33.3%-kal), olyanoknál pedig, melyeket megelőző elvetelés után ojtottak be, alig mutatkozott valamelyes javulás.

Ez adatok szerint tehát még az élő csirás anyagokkal való ojtások sem vezettek eddig a gyakorlati igényeket teljesen kielégítő eredményekre, különben pedig az ilyen módszer szerint való védőoítások meglehetősen kényesek és csak nagy körültekintéssel alkalmazhatók. Mindenekelőtt nem volna ajánlatos így ojtani, még nem, vagy még csak kevésbé fertőzött állományokat, mert az élő csirákkal egyenesen belevinnék, vagy terjesztenék a bajt a másképpen talán könnyebben megvédhető, vagy megtisztítható állományokba. Másrészt mindig számolni kell azzal a lehetőséggel, hogy a bőr alá ojtott fertőző csirák a testben elszéledvén, letelepszenek és hosszú ideig bennmaradnak a tejmirigyben, bizonyos idő múlva megtörténő megtermékenyítés után pedig átmennek a magzatburkukba és mégis előidéznék elvetélést. Előzően már elvetélt vagy leellett tehének ojtásakor az élő csirák

letelepedése és továbbélősködése a tejmirigyben azt a veszedelemet is rejti magában, hogy heteken és hónapokon keresztül ürülnek majd ki a tejjel s ezzel folytonosan fertőzik a környezetet.

Egyéb védőoítási módszerek közül szóba jöhetne még a magasfokra immunizált állatok vérsavójával, továbbá az ilyen vérsavóval és baktériumtenyésztéssel való u. n. szimultán védőoítás; az előbbi azonban csak pár hétre védi az állatokat, az utóbbi pedig nem szolgáltatott addig jobb eredményeket, mint a csak baktériumokkal való ojtás s egyébként mindkettő nagyon költséges is.

Az elmondottakból kitetszik, hogy a járványos elvetelés elleni védőoításoknak eddig nagyon szerények az eredményei s különösen, hogy egyedül a védőoításokkal lehetetlen a bajt a fertőzött állományokból teljesen kiküszöbölni. Mindaddig tehát, amíg az eddigi módszerek javításával vagy valamely új módszer kidolgozásával nem sikerül az eddigieknél jobb eredményeket elérni; a védekezésnél a főszó a második részben vázolt általános egészségügyi intézkedésekre s ezek útján a fertőzés esélyeinek csökkentésére kell helyezni. Semmiestre sem tesz jó szolgálatot az úgynevezett, aki a védőoítások előtérbe állításával megokolatlanul nagy bizalmat iparkodik kelteni irántuk az állattulajdonosokban s ezzel arra készíti őket, hogy a mindenesetre hatékonyabb és biztosabb másirányú védekezést elhanyagolják avagy épséggel mellőzzék. A védőoítások mai divatja mellett különben is meg van erre a hajlandóság, mert természetesen kényelmesebb és egyszerűbb dolog az állatoknak valamilyen folyadékot egyszerűen a bőrük alá fecskendezni, mint az istállók tisztántartásával, az állatok folytonos éber megfigyelésével, külön etetésével, orvoslásával stb. hónapokon keresztül vesződni. Súlyos bajok azonban csak nehéz küzdelem árán szüntethetők meg és aki erre nem hajlandó, annak számolnia kell azzal, hogy állatállománya éveken keresztül fertőzve marad, az időközben rendszeresség és céltudatosság nélkül alkalmazott védőoítások pedig legfeljebb növelik amugy is jelentékeny károsodását. A helyi viszonyok nagyon gondos mérlegelésével, szabatos irányelvek szerint alkalmazva, ma is jó szolgálatokat tehetnek, de csakis az egyéb intézkedések támogatásával. Legtöbb eredményt ígér az élő csirákkal való védőoítás, az azonban nagyon kétélű fegyver, mely csak a baj természetének minden részlete felől alaposan tájékozott szakember kezében válik be, míg különben nemcsak hatástalan, hanem még *letemesen súlyosbíthatja is a bajt*. Hasonlóképpen nagyon alapos tájékozottságot és gyakorlati tudást igényelnek az elvetelés után gyakran kifejlődő utóbajok, különösen a meddőség elhárítása, illetve orvoslása, melylyel sok értékes anyag menthető meg a tenyésztésnek.

Hutyra Ferenc dr.

Minden gazdát érdekel!

Földbirtokreform

írta: **Wenninger Mátyás**
okl. gda., urad. gda. tanácsos

Ára bérmentes küldéssel 40 K

„Patria” r.-t. könyvostálya,
Budapest, IX., Üllői-ut. 25. sz.

JUH TENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovács Imre.

A gyapjuanyag fokozása.

A juhok gyapjuanyagtermelését nem az évenként lenyírt bunda súlya fejezi ki, hanem annak csak egy bizonyos százaléka, melyet a bundában foglalt gyapjuanyag képvisel. A francia irányu vagy a hazai fésűs juhainknál ez a százalék mintegy 20—44% közt ingadozik.

Ha pl. egy rambouillet kosról 12 kg. bundát nyírunk és ez a bunda a kereskedelmi értelemben vett u. n. „nehéz gyapju”-kategóriába tartozik, tehát nem tartalmaz több mint — mondjuk — 28% gyapjuanyagot, akkor ennek a kosnak gyapjuanyagtermelőképesége 100:28 = 12:X, vagyis 3.36 kg. gyapjuanyag lesz. Egy másik rambouillet kos, mely kereskedői értelemben vett u. n. „könnyű gyapju”-termel és 10 kg. nyírósúlyu bundát adott — mondjuk — 35% gyapjuanyag-tartalommal 100:35 = 10:X, vagyis 3.50 kg. gyapjuanyag termelésére volt képes egyik évi nyírásból a másikig.

Látnivaló, hogy a 12 kg. nyírósúly mellett a 10 kg. nyírósúlyt adó kos a gyapjuanyagtermelés tekintetében előnyben van, mert — amit a bundában a kereskedő vagy gyáros a gazdának tulajdonképpen megfizet — a gyapjuanyag a 12 kg. nyírósúlyt adó kosnál 3.36 kg. míg a 10 kg. osnál 3.50, vagyis 14 dekával több, ami egy egész nyáj gyapjuanyagtermelésére vonatkoztatva nagyon jelentékeny értékkülönbséget.

Nem elégheti tehát ki a juhtenyésztőt, ha csak magas nyírósúlyt ért el, mert a legnagyobb gyapjuanyagtermelőképeséget az elérhető legnagyobb nyírósúly az elérhető legnagyobb gyapjuanyag-tartalommal adja.

Kétségtelen, hogy az a spanyol merinó, melyet Mária Terézia és József császár importáltak Ausztria-Magyarországba és amely megannyozta a földet, amelyre lépett, gyapjuanyagtermelőképeségében nem állt olyan magas színvonalon, mint mai generációi. A juhtenyésztés később bekövetkezett lendülete tenyésztette csak ki a világszerte neves szászországi és magyarországi finom posztógyapjas elektoral és negretti juhokat; alakította ki a rambouillet, a hazai fésűs, a francia és németországi husmerinókat.

A buzaárak emelkedése, a gyapjunak a tengerentúli verseny folytán bekövetkezett áresése és a Franciaország részéről támasztott hűkivíteli nehézségek a múlt század második felében juhtenyésztésünket háttérbe szorították. Meglányhult a juhászattal való foglalkozás, főleg mennyiségére, mert — és ez ürvendetes — minőségére mégis csak színvonalon maradtunk.

Ha más formában is, de ma olyan értékesítő viszonyokra van hosszabb időre kilátásunk, mely szerint a juhászat ismét állattenyésztésünk leghasznosabb ágának ígérkezik. Azzal tehát ismét szeretettel és tudással foglalkozni elsőrendű kötelességünk nemcsak a magunk, de az egyelőre kicsiny nyáj vált és elszegényedett országunk érdekében is. A gyapjuárú ma valuta, melynek kivitelével pénzünk megjavításához járulunk. Tenyészanyagprodukálással is aranyra válthatjuk papírpénzünket, de ehhez olyan tenyészanyagot kell kitenyésztenünk, hogy Észak és Nyugat is minket keressen fel és ne — mint eddig — mi őket, vérfrissítő és nemesítő állatokért; Kelet ne menjen határainkon túl és a déli országok csak határainkat lépjek át tenyészanyag beszer-

Magyar Mezőgazdasági Végyipar R.-T.

magyaróvári gyártelepe

hatósági áron szállít legújabb és teljesen modern gyárában gyártott, szórható, száraz, 15, 16, 17 és 18%-os, vízben oldható foszforsavtartalommal bíró

ásványi szuperfoszfát műtrágyát

zeséért. Ez nem is utópia, mert Magyarország geográfiai fekvése, klímája, tenyésztői szak tudása olyan faktorok, melyek mindazt meg is valószínűsítik.

Hogy ezeket az ideálokat elérhessük — bármily magas színvonalon álljon is a magyar juhászat, még sok, nagyon sok tennivaló vár ránk, mik közt legfontosabb — mert leghasznosabb — az individualisan nagyobb gyapjuanyagtermelő képességek fejlesztése juhászatunkban. Meg volt erre a törekvés már a XIX. században is, amikor a negretti irány tenyésztői a test nagyságának fejlesztése mellett a ráncos bőr kialakulását hozták divatba, úgy vélekedvén, hogy az így beállított nagyobb bőrfelületen több gyapju szál termelődik és csak később vált valóra, hogy a gyapjuszál finomsága arányban áll a bőr vastagságával, illetőleg a vékonyabb bőrrészeket finomabb, a vastagabb bőrrészeket durvább gyapjuszálakat fejlesztenek, a ráncok vastagabb bőrrésztétén tehát durvább, a hajlások vékonyabb bőrrésztétén pedig finomabb gyapjuszálak nőttek, miáltal a gyapju kiegyenlítetttségének olyan mérvű hiánya állott be, ami minőségben többet rontott rajta, mint használt mennyiségben. A ráncos bőr divatjának nyomait még ma is megtaláljuk a merinótenyésztetekben, ha másképp nem, visszaütés (atavizmus) alakjában. Rigorozus tenyésztő azonban már régóta kiselejtezi őket a nyájából.

Mindenesetre helyes alapon álltak juhtenyésztőink, amikor — a többi közt — a nagyobb bőrfelületre is alapították többtermelési skéijukat a gyapjuban; követjük is elődeinket ma is e téren olyan mértékben, hogy a fajta keretében sima bőrfelülettel olyan testnagyság elérésére törekszünk, mely gazdasági viszonyainkhoz a leghasznosabban tud illeszkedni oly széles, öblös és mély törzsszel, mely a test formájával arányban áll.

Az így elérhető legnagyobb bőrfelülethez köztük azután annak azt a tulajdonságát, hogy minél több gyapjuszál termelésére legyen képes. Ehhez a bőr szerkezetének kell generációkon át akképen alakulni, hogy a gyapjuszálak szemlései (papillái) a bőr irharétegében minél sűrűbben képződjenek ki, mert azokból a szemlésekből nőnek ki a gyapjuszálak, mint a bőr függelékei. Mődunkban van minden mikroszkopikus vizsgálat mellőzésevel is a bőr ilyen szerkezeti átalakítására a tenyész kiválasztással befolyjni, mert a bunda tömörsége, tünete a bőr ilyenmő szerkezetének, tehát a bunda minél tömöttebb állását igyekszünk átörökíteni és az állat ezirányú gyapjuteremelő képességét állandóvá tenni.

Nemcsak azt a tulajdonságot köztjük az elérhető legnagyobb bőrfelület fiziológiájához, hogy minél sűrűbben képződjenek a gyapjuszálakat termelő papillák, hanem, hogy ezek a bőr egész területét mindenütt ellepjék, tehát a bőr mindenütt gyapjuval benőt legyen. Nem kívánhatjuk azt a benőttséget a combok és a könyök belső felületén, sem egészen a szájszögletéig a fejen, mert ez zavarja a test életmőködését, a tőgynek is meztelennnek kell maradni, hogy a báránnyok a szopásnál akadályozva ne legyenek, de a hasfalak és lábszárak benőttségével a gyapjuteremlést a nyájra vonatkoztatva számottevően emeljük, mert sok kicsi sokra megy.

A husjuhtenyésztésirányt követők nem hívei ennek a benőttségnek; azt mondják a husteremlést rovására megy. A birka képlekenysége azonban kilitást nyújt arra, hogy következetes tenyész-

eljárással ez a nézet is eloszlatható legyen. Az elérhető legnagyobb bőrfelület gyapjuval való tömőt benőttségének kitenyésztesével adva van a lehetősége annak is, hogy egyik nyírástól a másikig a lehető legnagyobb mennyiségő gyapjuanyag termelésére a gyapjuszálak minél intenzívbb növekedésével hassunk. Nevezük a gyapju-
nak ezt a tulajdonságát gyors fejlődésnek.

A gyapjuszálak kis mérvően vastagságban, de erőteljességgel hosszban növekednek. A vastagság növekedése a kitűzött minőség határán túl nem kívánatos, meri az a gyapju eldurvulására vezet. Annál kívánatosabb azonban a hosszúságban való növekedése a gyapjuszálaknak. Minél intenzívbb lesz ez a növekedés a hosszúságban egyik nyírástól a másikig, vagyis a gyapjuszálak minél gyorsabb fejlődésőek, annál nagyobb lesz a gyapjuanyagtermelés.

Felmerül a kérdés, van e módjában a gazdának a gyapjuszálak gyors fejlődésőre, tehát a gyapjuanyag többtermelésőre a tenyész kiválasztáson kívül is befolyást gyakorolni, mint ahogy az állatoknál a hus-, tej- és erőtermelést fokozni tudjuk megfelelő takarmányozással. Az eddigi vizsgálatok és tapasztalatok ez irányban arra vezetnek, hogy nyírás után, főleg hidegebb idők beálltával, eszközölt nyírás után erőteljesebben nő a gyapju, de csak rövid ideig, t. i. anig a mez elvonásával beállott nagyobb hőkisugárzás egyensúlyba jön a test hőtermelésővel. Hiányos takarmányozás mellett hiányosan fejlődnek a gyapjuszálak, mint azt az ugynevezett „éhfinomszálak” mutatják, melyek koplatított juhok gyapjában találhatók a bundában; életfenntartó takarmányozás mellett normálisan fejlődnek a szálak, bőséges takarmányozás mellett csak annyira korlátolt mértékben mulják felül a normális fejlődést, hogy az alig vehető számba, azért, ha bőségesebb teletetés után tapasztalatból nagyobb gyapjuhozamot vár a gazda, az csak onnan ered, hogy a bőségesebb takarmányozás növelte a veriték és zsírkiválasztást, így a hozzáragadt több szennnyel a nyírósulyt is, de magát a gyapjuanyagtermelést számottevő mértékben nem.

A világháboru évei alatt, mint azt a „Köztelek” is közölte, Zuntz a berlini gazdasági főiskola professzora jött arra a gondolatra, hogy a gyapju, szaranyagok összetételéből állván, a szarv, pata, körmök, szőr emészthetővé alakított szaranyagának a takarmánnyal együttes nyújtásával nem lehetne-e a gyapjuanyag fokozottabb termelésőre hatni. Laboratoriumi kísérletei németországi közlések szerint biztatók voltak. Ezen közlések kapcsán nálunk is kezdeményeztettek kísérletek az „Ovagsolan”-nak nevezett új tápszerrel, melyeknek eredményéről azonban még nincsenek adataink. Nagy jelentősége volna annak, ha a gyapju növéset ilyenmődon befolyásolni lehetne! Amig azonban ez a remény valóra válik, higyük csak továbbra is, hogy a gyapju gyors fejlődése individualis tulajdonsága a birkanak és a hosszú szálú, lehetőleg tömőt gyapjufürtőzeteket továbbra is szelektáló útján általánosítsuk a nyájban.

Összevonva az elmondottakat, a gyapjuanyag többtermeléső a megfelelő testnagyság és testforma által nyújtott nagyobb bőrfelület, a gyapju tömötsége, az állat benőttsége és a gyapju gyors fejlődésőnek kitenyésztesével érhető el.
(Irmamajor.) Rákcs Béla ny. főintéző.

* Kovács Imre: „Szer a gyapjuhozam fokozására”. Köztelek 1920. évi 25. sz.

GAZDASÁGI VEGYTAN.

Rovatvezető: Sigmund Elek dr.

A prágai rendkívüli nemzetközi talajtani konferencia.

A „Köztelek” olvasói előtt ismeres lehet, hogy az első nemzetközi agrogeológiai konferenciát 1909. tavaszán Budapesten tartottuk meg a m. kir. Földtani Intézet negyvenéves fennállásának ünneplése alkalmából. Ezt nyomban követte az 1910-ban Stockholmban tartott II. nemzetközi agrogeológiai konferencia, melyen három nemzetközi bizottságot küldtek ki, u. m.:

1. A mechanikai elemzésnél szereplő szemcse-nagyság határértékeinek megállapítására;
2. a kémiai talajvizsgálati módszerek egységesítésére;
3. az északi államok talajosztályozására alakított bizottságokat.

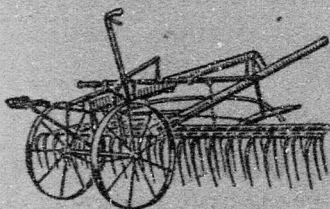
A mechanikai bizottság elnökévé a nemrég elhunyt svéd tudóst Atterberg Albert dr.-t (Kalmár), a kémiai bizottság elnökévé engemet és a talajtanszifikálási bizottság elnökévé Frostérus Benjamin finn tudóst választották.

A mechanikai bizottság 1913-ban Berlinben tartott igen eredményteljes összejövetelt, melyben nemcsak megállapodott a mechanikai elemzés egyes frakcióinak határértékeiben, hanem ideiglenesen megállapodott a mechanikai elemzés mód általános elveiben és munkásságát kiterjesztette a fontosabb fizikai sajátságok tanulmányozására.

A kémiai bizottságot 1914. április havában Münchenbe hívtam össze. A bizottság eredetileg nyolc tagból állott és a tagok száma 1914-ig 35-re emelkedett. A müncheni értekezleten a bizottsági tagokon kívül még más meghívott érdeklődők is résztvettek, úgy hogy ez az összejövetel nemcsak a különböző nemzetek képviselőit, de a résztvevők nagy számát tekintve, is, egész kis nemzetközi konferenciának beillt volna. Akkor már az oroszok tudták, hogy az 1914-ben Szentpéterváron tervezett III. agrogeológiai konferencia a küszöbön álló háboru miatt nem lesz megtartható és azt ajánlották, hogy addig is lehetne talán Rómában a három állandó bizottságnak összejönnie és ezt meghívott vendégekkel kibővíteni. Ezt az indítványt a müncheni értekezlet elfogadta és engemet bizott meg, hogy egyfelől a másik két bizottság elnökeivel, másfelől az olasz illetékes körökkel a tárgyalás fonálát felvegyem. Ez meg is történt és egyfelől a másik két bizottság elnöke is hozzájárult a müncheni határozathoz, másfelől az olasz illetékes körök részéről is melegen felkarolták az ügyet azzal a módosítással, hogy az idő rövidsége miatt 1915-re terveztek az összejövetelt.

A közbejött háboru meghiusította a római találkozást és hosszú időre megszakította az internacionalis érintkezést. Mult év utolsó hónapjában egyik holland kollégámtól meghívást kaptam arra, hogy néhányan a konferencia vezető emberei közül jöjjünk össze előértekezletre Prágában, mely értekezletnek az lenne a célja, hogy a háboru által szétszakított fonalakat ismét összeszedjük és összekötőzzük, továbbá, hogy a jövő internacionalis talajtani konferenciát kellőképp előkészítsük. Még január hóban kaptam egy másik értesítést Hollandiából, melynek értelmében a tervezett előértekezletet Prágá-

Wanderer v. fősős gyomirtók.

Eredeti Deyl-féle és Laass rendszerű
többsoros és egysoros fogatos répakapálógépeket,
mindenfajta eke- és gépalkatrészt
ismert elsőrangú kivitelben szállít.

BÄCHER * MELICHAR

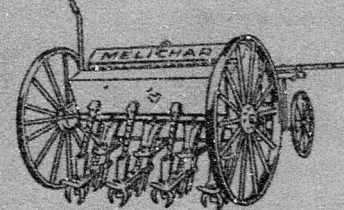
RUDOLF

1928

FERENC

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 60. Telefon: 28-02, 19-57.

Melichar-féle műtrágyaszórás rőpavetőgépek.

ban április hó 18-25. közt fogják megtartani. Március hó 28-án, midőn már megindítottam a szükséges előkészületeket a kiutazásra, egészen váratlanul és meglepetésszerűleg újabb meghívót kaptam Hollandián keresztül, amelyben arról értesítenek, hogy a tervezett előterkeztet helyett mindjárt a III. internacionális talajtani konferenciát fogják Prágában megtartani. Ebből világosan kitűnt az a célzatosság, hogy a csehek ki akarják használni az alkalmat arra, hogy új fővárosukban internacionális tudományos értekezletet rendezzenek és hogy e téren vezető szerephez jussanak. Minthogy pedig az előző konferenciákon a magyar tudósoknak közreműködése és eredményes tevékenysége bizonyos vezető szerepet biztosított nekünk magyaroknak, félő volt, hogy a cseheknek ez a tervfoglalása a magyarok rovására történhet.

Mindjárt értekezletre hívtam össze talajtani szakembereinket és a megbeszélések során az a vélemény alakult ki, hogy lehetőleg többen és több előadással vegyünk részt a konferencián. A külügyi és földművelésügyi miniszter urak bölcs és előrelátó megértésének köszönhető, hogy az ő erkölcsi és anyagi támogatásunkkal tényleg sikerült az, hogy Treitz Péter bányatanácsos, főagroteológus, Dienty Győző szőlészeti intézeti igazgató és én kimentünk Prágába és ott több rendbeli előadást tartottunk.

Most egyelőre nem akarom a konferencián elhangzott szakelőadásokat és érdekes szakvitakozásokat ismertetni. Ezekre más alkalommal térek vissza, itt csak egy érdekes vitáról kell megemlékezniem, mert ez szorosán összefügg a prágai értekezlet hiányos előkészítésével. Nevezetesen arról volt szó az első délutáni ülésen, hogy jogosan nevezhetjük-e a konferenciát III. internacionális konferenciának és hogy meg van-e a jogfolytonosság az előző II. internacionális konferencia és a prágai konferencia között. A tárgyalások folyamán kiűnt ugyanis, hogy a prágai konferencia előkészítése nem felelt meg a szokásos formalitásoknak, mert elmulasztották meghívni a különböző nemzetek kormányait és hivatalos szakintézetét. A m. kir. földtani intézet is csak megkésve kapott meghívót. Kitént azonban az is, hogy ez nem volt célzatos mellőzés, mely csak a magyar állam ellen irányult, hanem egyszerű járatlan-ságra valott, mert a többi nemzetek hasonló intézményeit és kormányait sem hívták meg, csak az egyes szaktudósokat igyekeztek összehívni. Az is kitént, hogy a II. internacionális talajtani konferencia által kiküldött és a III. internacionális konferenciát előkészítő orosz bizottsággal, illetve a régi svéd bizottsággal semmi kapcsolatot nem kerestek s így a jogfolytonosság tényleg hiányzott. Amde a stockholmi határozatok értelmében a svéd bizottság megbízatása és szerepe a konferencia kiadványainak megjelenésével megszűnt és az orosz bizottság, mely a III. konferencia rendezését vállalta, a közbejött háboru miatt magától megszűnt. Így nem is lehetett ezt a mulasztást olyan súlyosan értékelni, mint azt egyesek első pillanatra feltűntették. Minthogy pedig nagyon sok idegen nemzet szakemberei jöttek össze és mindnyájan éreztük annak a szükségét, hogy a háboru által megszakított fonalakat újra összehogozzuk és az internacionális együttműködést legalább tudományos téren meg-kezdjük, minthogy továbbá azok a tudósok is, akik bárminő okból el nem jöhettek, levéiben

egyvetértettek abban, hogy ez a munka megkezdésük: a konferencia résztvevői egyhangúlag megállapodtak abban, hogy a prágai összefogott a rendkívüli körülményeknek megfelelőleg *rendkívüli internacionális talajtani konferenciának* (III. internacionális talajtani konferenciának) nevezik el és hogy olyan határozatokat kerülni fognak, melyek a következő már rendszeren előkészítendő konferenciát végleges megállapodások elé állíthatná.

Igy sikerült tényleg a megszakadt fonalakat újra felvenni, a régen nem látott külföldi kollégákkal értékes eszmecsere-t váltani és az internacionális tudományos munkát a talajtan terén ismét megkezdni. Világosan érthető, hogy ezt a mi jelenlétünk híján is megtették volna és akkor mi esetleg nagyon lemaradtunk volna a magyar kulturának ezen a terén. Így azonban sikerült nemcsak a régi pozíciókat megtartanunk, hanem új pozíciókat is szereztünk. A magyar szakemberek sokoldalú részvételének tulajdoníthatjuk azt is, hogy a magyarok és csehek közt fennálló politikai ellentétek az egész idő alatt elkerültettek nemcsak az egész tárgyalás során, hanem mindazon a hivatalos és magánjellegű vendéglátásokon és kirándulásokon, melyekben a konferencia résztvevőit részesítették. Ezekről a kirándulásokról és a látottakból leszűrt következtetésekről is majd más alkalommal fogok megemlékezni. Jelen-tésemnek ezúttal csak az volt a célja, hogy a magyar gazdaközönséget és az érdekelt szakembereket tájékoztassam arról, hogy a talajtan terén a tudományos munka nemzetközi együttműködés alapján újból megindult és legközelebb ismét össze fogom toborozni a háboru előtt működött, de azután működésében megbénult magyar talajtani bizottságot, melynek feladata lesz, hogy az abbanmaradt munkákat újra felvegye és hogy a következő, most már IV. internacionális talajtani konferencián a magyar talajtani munka megint az eddig ismertté vált alapossgal és sokoldalú jártassággal szerepelhessen.

Budapest.

Sigmund Elek dr.

Uj rendeletek.

(A fegyveradó kivétele. — A szesz alapárának megállapítása. — Egyesületi jelvények használata és védelme. — A közszükségleti cikkek árának kötelező felülműtése. — Friss saláta kivétele. — Az olajpogácsa kivételei.)

A fegyveradó kivétele.

A pénzügyminiszter I. hó 4-iki 55.369. számú rendelete elrendeli a fegyveradónak az 1922/23. évre szóló kivételét. Fegyveradót fizet mindenki a birtokában levő, vadászatra használható löfegyverek után, ugyancsak azok után a fegyverek után, amelyek a családtagjai, vadászeselédjei, erdő- és vadőri, valamint a mező-, szőlő- vagy erdőgazdaságában alkalmazott csőszök, pásztorok és erdőkerülők használatában vagy birtokában vannak. Fegyveradó alá esik minden olyan löfegyver, amely vadászatra használható, tekintet nélkül arra, milyen rendszerű vagy mintájú. Ezenek tehát — kaliberre és töltényre való tekintet nélkül — a hosszabb csővel ellátott fegyverek, u. m. puskák, karabélyok, kusztyók, amelyek célzásnál és lövésnél válhöz szorítva használatnak. Nem esik a fegyveradóról szóló törvény rendelkezései alá az olyan löfegyver, amely szerkezetétől fogva alkalmatlan a vadászatra, legyen az Flaubert vagy bárminő rendszerű vagy mintájú löfegyver. Az, aki csak fegyveradót fizet és vadászati adót nem köteles fizetni: a birtokában levő vadászatra használható fegyvereket számszerűen és annak megjelölése mellett, hogy azok hány csővel, illetőleg ismétlőfegyverek-e, június hóban annál a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) tartozik bejelenteni, amelynek területén az adóköteles állandóan lakik.

A fél évkis abban az esetben nem köteles ezt a bejelentést a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) megtenni, ha vadászati jegyet is vált és ebből a célból ugyancsak június hóban bejelenti ezt a szándékát a járási főszolgabírónak (városi polgármesternek) és az erre vonatkozó bejelentéséhez mellékelni az adóköteles fegyvereiről kiállított fegyverbejelentési lapot is. Aki évkisben szerzi meg az adóköteles löfegyvert vagy akinek adómentesen löfegyvere évkisben válik adókötelessé, az a fegyver birtokába vételének, illetve az adómentesség megszűnésének napjától számított 8 nap alatt köteles megtenni ezt a fegyverbejelentést.

Ha valaki az adómentes löfegyverét (például kizárólag céllovásra használt fegyverét stb.) vadászatra, tehát adóköteles célra akarja használni, akkor ezt a fegyverbejelentést még a fegyvernek vadászatra való használata előtt kell megtenni, mert különben jövedéki kihágást követ el. A fegyverbejelentés megtételére szolgáló űrlapot a községi előjáróságtól (városi adóhivataltól) ingyen lehet megszerzni. A bejelentőnek az űrlapot pontos kitöltés után sajátkezűleg alá kell írni.

A bejelentés elő szóval is megtehető, ebben az esetben a községi jegyző (városi adóhivatal) köteles a fegyverbejelentési űrlapot a szóbeli bejelentésnek megfelelően kitölteni, amelyet a bejelentő fél ebben az esetben is köteles aláírni vagy ha nem tud írni, kézvonásával ellátni.

Az, akinek a törvény szerint adómentes löfegyvere van, csak abban az esetben köteles azt ugyancsak június hóban bejelenteni, ha az adómentes fél igazolására szolgáló hatósági bizonyítvánnyal még nem rendelkezik. Az pedig, aki évkisben szerz adómentes löfegyvert a birtokba vételétől számított nyolc nap alatt köteles azt bejelenteni. Ezt a bejelentést annál a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) kell megtenni, amelynek működési területén a bejelentő az adómentes löfegyverét állandóan tartja. Az adómentes löfegyver bejelentésére külön űrlap szolgál, amely a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) ingyen megszerezhető.

A községi (városi) közegek által a fegyveradóról készített kivételi lajstromok a pénzügyigazgatóság érvényesítési záradékkal ellátva a közegek (város) házában 8 napig közzétesik, hogy azokat bárki megtekinthesse, netáni felelősségét beadhassa, esetleg a másokat illető adókövetésekre vagy esetleges fegyverreltilkosokra nézve észrevételét megtehesse. A felelősségét az adóív kézbesítését követő 15 nap alatt, az észrevételek pedig a lajstrom közzétesikre kitételének ideje alatt a pénzügyigazgatóságnál nyújthatók be.

A vadászati jegy kiváltására irányuló bejelentések szintén június hóban nyújthatók be az adóköteles (illetőleg kezes) állandó lakására nézve illetékes járási főszolgabírónál (városi polgármesternél).

A járási főszolgabírónál (városi polgármesternél) díjmentesen beszerezhető hivatalos nyomtatványon kiállított bejelentésbe feltétlenül fel kell venni a következő adatokat:

a) névszerűen fel kell sorolni azokat a családtagokat és családtagokat, akiknek vadászatra használható fegyverük van, továbbá úgy a bejelentőnek, mint a családtagoknak és a családtagoknak birtokában levő vadászatra használható löfegyverekről mellékelni kell a fentiek értelmében kiállított fegyverbejelentési lapot, annak sommázatát pedig be kell vezetni a bejelentésnek erre a célra szolgáló rovatába;

b) meg kell abban nevezni a bejelentő állandó lakóhelyét, ha pedig több állandó lakóhelye van, akkor valamennyit;

c) meg kell jelölni azt az időtartamot, amelyre a bejelentő a vadászati jegyet kiállítani kívánja, a 10 napra szóló vadászati jegyre vonatkozólag pedig meg kell még jelölni azt a napot is, amelyen a vadászati jegy érvényessége kezdődjék;

d) mellékelni kell a pénzügyigazgatóságtól (kerületi adófelügyelő-helyettől) a bejelentő jövedelmi adójára vonatkozólag megszerzett bizonyítványt és ha a bejelentőnek több állandó lakóhelye van, akkor a bejelentésben meg kell is ki kell jelentenie, hogy a bizonyítványban megjelölt lakóhelyen kívül másutt nincs megadottatva jövedelemadóval;

e) ha a bejelentő fél külföldi állampolgár, akkor csatlóznia kell még a bejelentéshez vagy pedig a bejelentésre rá kell vezetni valamely magyar állampolgárnak a kezségi nyilatkozatát (lásd végrehajtási utasítás 33. §. 2. pontját).

A vadászterületek tulajdonosainak vagy bérliének szolgálatában álló vadászcselédnek, továbbá a vadak gondozásával és a vadászterületek őrzésével megbízott alkalmazottak helyett csak a szolgálatadójuk teheti meg a fentebb említett bejelentést, minden egyes ilyen alkalmazottról külön-külön bejelentést kell tenni és mind-

Terra

Telefonszám 34-92 és 32-88.

Sürgőnycim: „TerraMag Budapest”

MAGKERESKEDELMI ÉS KIVITELI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Budapest, V., Balaton-utca 16. szám. Lipót-körut mellett.

Lövöldm: Budapest, 5., Tőzsde, Postafiók 39.

Ajánl. lóherét, lucernát, eredeti északnémet takarmány-repa- és egyéb vetőmagvakat.

Mintázott ajánlatokkal kívánatra készséggel szolgálunk.

egyikhez csatolni kell az illető alkalmazottaknak eselőd-könyvét.

Ha valaki évközben kívánja a vadászat gyakorlását megkezdeni vagy eddig élvezett vadászati adómentessége megszűnik, úgy a vadászati jegyet a vadászat megkezdése előtt köteles megszerezni.

A szesz alapárának új megállapítása.

Az Országos Szesztörlesztő r. t. közlése tette a hivatalos lap f. hó 4-ik számában, hogy a pénzügyi, kereskedelmi- és földművelésügyi miniszterek hozzájárulásával, visszamenőleg április hó 25-től kezdődő érvénnyel és további in érzékenység a szesz alapárát hektoliterfokonként következőképpen állapította meg:

- 1. Általános denaturáló szerrel való denaturálás céljára szolgáló adómentes szeszre (eddig 40 K.) 50 K.
- 2. Ecetgyártáshoz szükséges adómentes szeszre 70 "
- 3. Exportcikkékké készítéséhez és boravinaláshoz szükséges adómentes szeszre 75 "
- 4. Összetett aetherok gyártásához szükséges adómentes szeszre 120 "
- 5. Emberi fogyasztás céljára szolgáló adómentes szeszre 180 "

Egyesületi jelvények használata és védelme.

A f. hó 7-iki 72,390. számú belügyminiszteri rendelet kimondja, hogy egyesületek és azok tagjai megkülönböztetésére csak oly jelvények, címek, pecsétek, formaruhák, sapkák, szalagok stb. használhatók, illetve viselhetők, amelyek a m. kir. honvédség vagy bármely állami, közbiztonsági vagy hatósági szerv és testület, ugyancsak más egyesületek jelvényeitől lényegesen eltérnek és az egyesületi kormányhatóságilag láttaozott alapszabályban tüzetesen megállapítják. Az ilyen jelvényeket stb. másnak, mint a tagsági joggal igazolt egyesületi tagoknak és az egyesület arra jogosított szerveinek használni, illetve viselni, tilos.

Ez a rendelet f. hó 15 én lép hatályba.

A közszükségleti cikkek árának kötelező fel-tüntetése.

Az Országos Központi Árviszsgáló Bizottság elnökének f. hó 8-án életbelépett 2150. OKAB számú rendelete kimondja, hogy a közszükségleti cikkek árát az üzletekben, elárúsító helyeken és kirakatokban oly módon kell kötelezőleg feltüntetni (amit már az 1918. évi 3310. M. E. számú kormányrendelet előírt), hogy az illető cikkek árával kapcsolatban szembetűnően kiirandó az is, vajjon a kiirt árak az általános forgalmi adót is magukban foglalják-e, vagy pedig a forgalmi adót külön számítják-e fel.

Friss saláta kivitele.

A földművelésügyi miniszter f. hó 9-iki 71,384. számú rendelete értelmében friss salátát vámkülönföldre további intézkedés engedély nélkül szabad kivinni. A friss saláta kiviteli illetékét a pénzügyminiszter egyidejűleg kiadott Z. 19,072. számú rendelete f. hó 10-től kezdve méter-mázsánként a teljes súly után 300 K.-ban szabta meg.

Az olajpogácsa kiviteli illetéke.

A folyó hó 9-iki Z. 19,714. számú pénzügyminiszteri rendelet a vámtarifá 859. tétele száma alá tartozó olaj-magpogácsa kivitele alkalmával métermázsánként a teljes súly után fizetendő kiviteli illetékét 200 K.-ban szabja meg.

LEVÉLSZEKRÉNY.

E rovatban csak a közérdeklő kérdésekre adjuk meg a választ, ezért tessék állandóan figyelemmel kísérni a „Szerkesztői üzenetek”-et is.

A szerkesztőséghez csak a lap szellemi részére vonatkozó levelek intézendők, hirdetési, lapreklamációs, cím-változtatási stb. ügyekben tessék egyenesen a kiadó-hivatalhoz fordulni.

A borjúk tartásoműre. 30. sz. kérdés. Gazdaságomban a szopós és választott borjúk az utóbbi időben nagyobb mértékben fellépett a sümör. A borjúk életkora 1-7 hónap. Mivel már több szerrel kezeltem, de alapos eredményt elérni nem bírtam, kérem tudomra adni, hogy milyen szert ajánlanának e baj leküzdésére?
K. A.

Felelet a 30. sz. kérdésre. A borjúsümör eredményes gyógyításának legelső feltétele a száraz

és ammoniakmentes istállóban vagy kedvező időjárás esetén a szabadban való tartózkodás, amit istállóban gyakori szellőztetéssel, a trágya és a hig ürülékek rendszeres kihordásával, szükség esetén gipszporral gyakori felszórásával az istálló talajára és az alomra, lehet elérni. A sümörnek nagymérvű elterjedése esetén a testen, tanácsos az állatokat lenyírni, hacsak ezt a tartózkodási hely túlhideg volta nem ellenzi, más-különbön pedig csak a beteg bőrfoltok körül a szőrt körünyírni. Miután a varakak 1 rész kreolinból és 20 rész olajból vagy pedig egyenlő mennyiségben vett zsírból és zöldséppalomból áll keverékkel bekenték és két-négy nap mulva lemosással és egyidejű lekaparással eltávolították, legjobb a beteg bőrrészeket egy rész füstölő salétromsavból és 20 rész gyapuzsírból vagy pedig egy rész salólysavból és 10 rész vazelinből vagy disznózsírból elkészített kenőccsel bekenni és a bekenéseket a varak teljes leszárada-sáig, a bőr feltisztulásáig és a szőrnövés kezdetéig folytatni. 3%-os alkoholos pyoktaninol-dattal való esetedések is jók, de a szőrt muldan kékre festik. Emellett az istálló megtisztítására és fertőtlenítésére (beleértve az összes istálló-berendezési tárgyakat és tisztító eszközöket). Az eljárás végrehajtását jó az állatorvosra bízni.
M. J. dr.

Agyagszindelyfedés. 31. sz. kérdés. Hol található agyagszindelyfedésben jártas munkás? Milyen agyag és szalma használható? Tekintettel annak nagyobb súlyára, elég erősek-e a régi szalma-tetők részére készült faszerkezetek és vályog-falak? Milyen állapotban kell a táblákat felrakni a tetőre?
V. A.

Felelet a 31. sz. kérdésre. Agyagfedést készítettett Skublics Imre bérlő Zalacsányban. Az ő nála be-tanult emberek esetleg vállalkoznának a betanít-tásra. A táblák készítésénél lehetőleg kevés homokot tartalmazó, ugynevezett zsiros agyag alkal-mazandó (kályhák tapasztására alkalmas agyag), a téglaék égetésére felhasználható agyag is meg-felel. Németsországban géppel esépett szalmából is készítenek agyagszindelytetőket, mindenesetre jobb azonban a zsúppból készült tető. Az agyag-szindely és a közönséges szalmafedés között lényegesebb súlykülönbség csak addig van, míg a táblák teljesen kiszáradnak. A cseréphez való faszerkezet elég erős. Vályogfalakra is bátran felrakható az agyagszindelyfedés. Az egyes táblákat még nedves állapotban kell elhelyezni a tetőn. Nyáron ezért legfeljebb egy napig hagyjuk azokat állani. A kora tavasszal gyár-tott szalmatáblák, közvetlen egymásra helyezve, hetekig is raktározhatók.
G. G.

Falazatok költsége. 32. sz. kérdés. Kérem közölni, hogy mibe kerül közelítőleg 1 m² terméskőfal, 1 m² vályogfal, 1 m² téglafalazat, 1 m² mészhabarcvakolás, 1 m² sárhabarcvakolat?
B.

Felelet a 32. sz. kérdésre. A falazati anyagok vidékenként nagyon eltérő beszerzési ára és szállítási költsége mellett, utóbbiak ismerete nél-kül még megközelítő árakat sem közölhetünk. Az alábbiakban közölt adatokból azonban pontosan kiszámíthatja a helyi viszonyoknak leg-megfelelőbb egységárakat: 1 m² terméskőfala-zathoz szükséges 12 m³ kő, 56 kg. égetett mész, 0-3 m³ homok, 7 kőművesmunkaóra, 9 napszá-mosmunkaóra, 1 m² téglafalhoz, nagyméretű téglák esetén, szükséges 275 drb téglá (400 dró kistégla), 55 kg. égetett mész, 0-3 m³ homok, 8 kő-művesmunkaóra, 11 napszamosmunkaóra. Ha a vályogtégla ugyanoly méretű, mint az égetett téglá, fenti számadatok érvényesek, kétszer gyár-vastag vályogtéglaiból féannyira van szükség. 1 m² mészhabarcvakoláshoz kell 4 kg. égetett mész, 0-015 m³ homok, 0-7 kőművesmunkaóra, 0-4 napszamosmunkaóra. Sárhabarcvakolatnál a munkaköltség valamivel kisebbre vehető.
G. G.

KÖNYVISMERTETÉS.

Háziállatok anatómiájának kézi atlasza. 895 képpel. Kiadja: Zimmermann Agoston dr. állat-orvosi főiskolai ny. r. tanár, egyetemi m.-tanár és mb. előadó. Budapest, 1922. Ára 200 korona. Kapható az állatorvosi főiskola anatómiai inté-zetében.

A bonctan demonstratív tudomány, melynek megismerése, tanulása alkalmával mindent látni kell (nihil est in intellectu, quod non erat in sensu), enélkül egyszeri hallás vagy olvasás után csupán halvány, nem egyszer helytelen képzetek nyerhetők, sőt egy-kétszeri látás sem elegendő az emlékképek rögzítésére. Erre a leg-alkalmasabb az érdeklődő tulajdonában levő meg-felelő atlasz, mely mindenkor rendelkezésére áll a szervezet bonyolult anatómiai viszonyainak, az egyes szervek szerkezetének és helyzetének megismerésére. Hogy az anatómia tanulásának milyen fontos, szinte nélkülözhetetlen segéd-eszköze az anatómiai atlasz, azt már régen fel-ismerték, erre utalnak azok a régi nagy atla-szok, melyek egy részét kiváló művészek (pl. Leonardo da Vinci) alkották.

A háziállatok anatómiáját ismertető magyar atlasz eddig hiányzott, ezért valóban hézagpótló az a most kiadott kézi atlasz, mely egyaránt nagy és hasznos szolgálatot fog tenni állatorvo-soknak, gazdáknak, zoológusoknak, lovas tisz-teknek, általában mindazoknak, kik az össe-hasonlító-anatómia iránt érdeklődnek. Különösen melegen ajánlható e helyről ez a kézi atlasz a gazdasági akadémiák hallgatóinak, mert a képek megfelelő gyakorlati nézőpontok figyelembevételével úgy vannak összeállítva, hogy az atlasz akár önmagában, akár más hasonló tárgyú könyv vagy jegyzet melletti szintén célszerűen igénybe vehető, jól használható és nagyon alkalmas az ismételésre, az elhalványuló ismeretek felújítására és élelkitésére. A minden felesleges, gyakran csak zavaró részletek kerülésével, elhagyásával készült hű és szemléltető képek összehasonlító alapon való csoportosítása által kétségtelenül jobban feltűnnek és mélyebben bevéssznek az emlékezetbe az egyes állatfajoknál észrevehető különbségek is. A képek alatti szövegben az egyes anatómiai részek magyar neve is olvas-ható, közben pedig egyes elvi jelentőségű meg-állapítások találhatók elszórtan a szöveg között, melyek az illető részletben való további elmélye-désre serkentenek.

Az atlasz valóban hivatva van nagyon hasz-nos szolgálatokat tenni az anatómia elsajátítása körül, időtrábló fáradságos összeállítása és a mai súlyos nyomdai előállítási viszonyok között nagy áldozatkészséget igénylő kiadása teljes elismerést érdemel.

A csinosan és jól kiállított kézi atlasz ára rend-kivül mérsékelt, kívánatos, hogy mennél széle-sebb körben elterjedjen és ezért a legmelegebben ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

A szántógépek megbíralása. Irta Kneusel-Herdliczka Ernő gazd. akad. tanár, okl. mérnök. 41 oldal, ára 35 K.

A többtermelés kérdésében igen fontos szere-pet játszik a gépmunka. A muliban a szántógé-pek megbíralásánál, a gépek vásárlásánál, illetve kipróbálásánál nem volt egy vezérfonal, egy iránymeghatározás, amelyet követve, a vásárló gazda megállapíthatta volna a vásárlandó szán-tógép gyakorlati használhatóságát. Kneusel-Herd-liczka a mezőgazdasági gépészet fejlesztésének fáradságtalan munkása, a szántógépek megbíra-lását tárgyaló tanulmányában egy vezérfonalat ad a vásárló gazda kezébe, melynek segítségével a szántógép gyakorlati használhatósága a gazda által is megállapítható. A tanulmány a bíralati eljárásnál főleg két dolgot tesz beható vizsgáló-dás tárgyává, a határfokok meghatározását és a területegységre eső munkaköltség megállapítá-

1801

A "ALIM" nyersolajmotorokból

Stabil (helyhezköltött) 7 HP, 11 HP, 13 HP, Mobil (kocsira szerelt) 5 HP, 7 HP

Wohanka és Társa utóda R.-T. géposztálya, Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. szám.

sát. A gazdák körében a szántógép munkaköltségeinek kiszámításánál a múltban sok tévedés történt. Ugyanis a munkaköltségek kiszámításánál szerepet játszó tényezők között több olyan van, melynek értékét csak becslés által lehet megállapítani és így az egyéni felfogásnak nagyon tág tere nyílik. Egy-egy szántógép-pujdonságra nézve sokszor oly alacsony munkaköltséget mutattak ki, amelyek nem feleltek meg a valóságnak és így a vásárló gazda e tekintetben többször csalódott. A szerző szakszerűleg összeállított tanulmányában rávezeti az olvasót arra, hogyha a szántógépeket a gyakorlat szempontjából helyesen akarjuk megítélni, akkor épp úgy a munkaköltség pontos megállapítására, mint a hatások meghatározására nagy súlyt kell helyeznünk. A tanulmány végkövetkeztetésében rámutat arra, hogy egy egységes, a szántógépre vonatkozó bírálati szabályzat feltétlenül szükséges, s sürgeti az 1913-ban tartott galantai szántógépbemutatóhoz hasonló verseny tartását és egy országos mezőgazdasági gépkísérleti intézet felállítását.

A tanulmány szakszerűségével a gyakorlati gazdák kezébe egy olyan utmutatást ad, amelynek segítségével minden szántógéppel foglalkozó gazda a bírálatról teljes tájékozódást nyerhet s amely a használhatóság kiszámításánál egy nélkülözhetetlen segédeszköz. Az alapos és a bírálat minden részletét felölelő tanulmányt a mezőgazdasági gépészet iránt érdeklődő gazdatársaink szíves figyelmébe ajánljuk.

Rt.

Az ezen rovatban ismertett könyvek megrendelhetők: „Patria“ r. t. Gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Lapszemle.

(Vámpolitikai elmékedések. — A génuai s a milánói konferencia. — A lakásinség orvoslása.)

A „Magyar Gazdák Szemléje“ áprilisi számában György Lóránd a jövő kereskedelmi szerződéseink és mezőgazdaságunk viszonyát tárgyalva, azt a kérdést veti fel, hogy a megkezdendő kereskedelmi tárgyalások során mit kell igazán védelmeznünk; mezőgazdaságunkat, iparunkat, vagy kereskedelmünket-e? Ami a mezőgazdaságunkat illeti, nem szabad vámpolitikailag túlságosan követelőznie, mert a rideg elzárkózás saját termelésünk ellen üthet vissza. Az élőállatok és állati nyerstermények behozatala — a vámpolitikai szempontból — a vámpolitikai mérsékelt emelésével nem lenne káros, mert az állatok behozatalával bizonyos nemesítési forgalmat remélhetünk, de meg a fogyasztók érdekei is ellenkeznek a teljes behozatali tilalommal. A gabonaforgalom óriási nagyságú kérdés. Ezt úgy kell megoldani, hogy egyrészt világhírű malomiparunk ne szenvedjen másrészt mezőgazdaságunk ne károsodjék. A helyzet ma az, hogy belföldi termelésünk a malomipart táplálni nem tudja s így ez a nagy jövőre hivatott iparágunk febnállása veszélyeztetve van. Amellett tehát, hogy a mai vámvédelmet nem fokozó vámvédelmet kell életbeléptetni, egyúttal arról is kell gondoskodni, hogy a külföldi buza behozatalát a régi kikészítési eljárásnak megfelelő intézkedéssel (esetleg a behozatali jegyrendszer alakjában), lehetővé tegyük. A durvább minőségű külföldi buza behozatala nem aggaszthatja a magyar mezőgazdaságot, mert az acélos magyar buza lisztjével minőség dolgában a külföld nem állja ki a versenyt. A ma is érvényben levő autonóm behozatali vámtarifának a borra megszabott vámját ne emeljük. Borkivitelünk amúgy is veszé-

*) Sajnos, a múltban a malterezett buza s általaiban az óriási forgalom körül felmerült tapasztalatok nem ezt mondják.

Szerk.

lyeztetve van a szomszéd államok jogosulatlan korlátozásai folytán s kérdéses, hogy a felelőt vámtétel leengedéseért fognak-e a velünk szerződő államok ellenszolgáltatásokat nyújtani. Ez olyan védvám-melési játék, amelyet könnyen elveszítünk. A fonó- és szövőipar nyersanyagait, a gyapjút, lent és kendert ne sajnáljuk vámmal. A világhelyzet lehetetlenné teszi, hogy nyersanyagot vámot vessünk. A hazai mezőgazdasági ipar egymásra utaltsága az, mely a helyes nézőpontot megadja követendő vámpolitikánkat illetőleg. Mezőgazdaság iparvédelem nélkül épp úgy nem képzelhető el, mint ahogy a legtöbb iparág nem épülhet fel mezőgazdaság nélkül. Minden külföldi iparokk vámentességét követelni épp oly helytelen volna, mint amilyen szélsőségesen téves irány lenne egy túlságosan protektív iparletéstitési vámszerződéses politika.

„Az Üzlet“ május 6-iki számában Földes Béla cikket írt a védvám-politika veszélyeiről. Rámutat arra, hogy a védvám megdrágítja a fogyasztást, mert az árak emelkedésével jár. A védvám alkalmazásának hátránya az is, hogy azt individualizálni nem lehet. Ha az állam ugyanis egyszer elkezd támogatni, akkor mindenki támogatást követel, tehát teljesen lehetetlen helyes védvám-tarifát szerkeszteni. Valószínű, hogy a legszerűtelenebb érdekek fognak a legtöbb előnyből jutni. A munkások részére a termelési alkalom megnagyobbodása nem jár valódi előnyvel, mert a védelem megokolása éppen a munkabérek magasságában és a vállalkozói nyereség alacsonyágában rejlik: célja tehát az utóbbiak az emelése. A nyereség emelése pedig nem ok a munkabérek felemelésére. A munkabérvitány más körülményeken alapszik és addig, míg e körülmények nem változnak, míg a munkát olcsó árak mellett kínálják, a védelem a munkásokra nézve semmi előnyvel nem jár. Az állam megfelelő iparoktatási szervezet által többet tehet az ipar érdekében, biztonságban és olcsóbban teheti ezt és mindazon hátrányok nélkül, melyek a vámvédelmi rendszerrel járnak. Ha az állam közvetlenül akar az iparra hatni, teheti ezt jutalmazással. Az állam mindig tudja mennyibe kerül neki az iparpártolás és csak akkor fizet, mikor eredményeket lát, míg a védvámnál a közönség akkor is fizeti a nagy jutalmakat az iparnak, mikor az ipar semmi haladást sem mutat. A védelmet mindig csak egy-néhány nagy ipari, gyakran kivételre törekvő iparág érdekében igényelik. A szabad kereskedelem mellett minden nemzetnek módjában van minden tárgyat a legolcsóbban feldolgozni. A szabadforgalomnak csak az a hatása lesz, hogy egyes termelési ágak arányai fognak megváltozni. Védvám mellett lehet, hogy Magyarországon egyik-másik iparág, mely most gyenge, jobban fejlődött volna, de másfelől más iparágak, melyek hatalmasan fejlődtek — mint pl. a malomipar — nem találkoztak volna oly kedvező feltételekkel. Az ipar előmozdítását leginkább biztosítja a munkások kiképzése, a műveltség terjesztése, a tőke gyarapítása, a vállalkozási szellem ébredése, az ipari osztályok társadalmi elismerése és a népesség szaporítása általában. Körülbelül ugyanezt a tételt támogatja az „Üzlet“ben Matkovits Sándor is. Fejtegetéseit azab végzi, hogy nem kell félni attól, ha a szabadforgalom következtében külkereskedelmi mérlegünk passzívává válik, mert a kereskedelmi mérleg a fizetési mérlegnek csak egy részét alkotja. Így a leghatalmasabb ipari államok kereskedelmi mérlege éveken át passzív volt.

Kíváncsiak volnánk megtudni az illusztris szerzőtől, hogy milyen, a kereskedelmi forgalom kívüli és más tényezők kihasználásával javíthatnánk meg fizetőképességünket huszezer millió korona külkereskedelmi passzívánk mellett?

A „Magyar Vaskereskedő“ május hó 7-iki számában Kelemen Aurél a vámvédelemről ír. Utal arra, hogy Magyarország jelenlegi helyzete

nagyon súlyos. Vámpolitikai téren a szomszédos államok elvakult és foltogató politikája ellenében minden törekvésünket arra kell egyesíteni, hogy hazai iparunkat a lehető legmesszebbmenő támogatásban részesítsük, hogy országunkat a teljes ipari lezülléstől megmentsük. Mert az ut, amelyen most haladunk, tisztán látható, hogy ide vezet. Az 1921. évi külkereskedelmi mérlegünk 16 milliárd deficitet mutat. Hová jut az ország amúgy is megnyomorított közgazdasága, ha évenként 16 milliárd vándorol ki végérvényesen a külföldre? Érthető és jogos iparunknak az a követelése, hogy minden olyan iparokk, amely az országban is előállítható, a behozatalból kizárjunk, mert így nemcsak importunkat csökkentjük, hanem itthon elegendő munkaalmat és a tőkének produktív elhelyezkedést is biztosítunk. Ugyiszintén kívánatos az is, hogy a belföldön termelt nyersanyagok feltétlenül az országban nyerjenek feldolgozást s ezáltal a munkabérek, vállalkozói nyereségek és közvetítői hasznok az országban maradhassanak. Nem kell tehát minden iparágat egyformán részesíteni a vámvédelemben, mert sok iparágunk a körülmények s viszonyaink folytán ugyiszintén életképtelen és fenntartásuk csak terhet róna a közgazdaságra. Hanem igenis azokat az iparágakat, melyek olcsó nyersanyagokkal, olcsó munkabérekkel és modern technikai felszereléssel dolgoznak, amelyek tehát előreláthatólag boldogulni tudnak, ezeket az iparágakat a legmesszebbmenő támogatásban kell részesíteni, hogy egy-két év alatt megerősödjön, versenyre kelhessenek a külfölddel.

Az „Economist“ (londoni közgazdasági lap, április hó 15-iki szám) a közép-európai új államok gazdasági helyzetét és egymásközti való viszonyát tárgyaló cikkében felhozza, hogy a volt osztrák-magyar monarchia utódállamai között a kereskedelemnek teljesen szabadabb tétele ezidőszerint még különböző okoknál fogva kivételnek látszik. Így Csehország, amelynek leginkább sikerült rendet hozni költségvetésében és valutáját megjavítani, természetesen ellene van annak, hogy piacait az olcsó külföldi áru akadálytalanul elárasssa. A román kormány, mintán ott a földelosztás következtében a gabonatermelés csökkent és a luxuscikkek iránt igen nagy a kereslet, nem adja ki kezéből a behozatal és kivitel irányítását, illetve azoknak állami ellenőrzését. Ausztriában pedig attól tartanak, hogy a cseh valuta nagyobb vásárlóereje következtében a kereskedelem szabadsága az országot a legnélkülözhetetlenebb szükségleti cikkeitől fosztaná meg. A kisentente államai ennek a nézetnek egyébként a genovai konferencián kifejezést adtak, amennyiben a közgazdasági bizottság ülésén a hollandiai képviselőnek a szabad kereskedelem érdekében tett nyilatkozatával szemben a jugoszláviai megbízott a kisentente nevében rámutatott annak a szükségességére, hogy a jelenlegi gazdasági helyzetben bizonyos — habár átmeneti — kereskedelem-politikai korlátozásokkal feltétlenül számolni kell. Ezt az álláspontot támogatták Norvégia és Portugália megbízottai is.

A „Magyar Ipar“ április 20-iki számában Matkovits Sándor arról ír, hogy a génuai tanácskezason bárom nagy kérdés követel megoldást. Ezek: miképp juthat Oroszország ismét a népek békés kötelekbe, mily módon lehet a leromlott pénzügyi helyzetet segíteni és hogyan lehet a nemzetközi forgalom újratemetését biztosítani? Oroszország mai helyzete kétségtelenül Európa gazdasági viszonyaira nézve nagyon hátrányos. Míg Oroszország termékeivel nem jut a világpiacra, mindaddig az élelmiszerek drágasága és velük a többi cikkek magas ára nem szűnik meg és nem lesz mód az élelmiszerek alkalmas rendezésére. Angolország elsősorban van érdekelve abban, hogy Oroszország ismét belekerüljön az európai gazdasági érdekközösségbe és mert Oroszország érdeke is megköveteli a Nyugattal

**MAGYAR NÁDKERESKEDELMI
ÉS IPARI R.-T.**
BUDAPEST, IV., VÁCZI-UTCA 20.

Vásárolj: zöld nádat, teli nádat, pintérsást, kákát és gyékényt lábou, vagy levágva, továbbá tűzfavesszőket és cirok-szakált. **Bérei:** többnyes szerző-déssel nádasterületeket és vállalja azok szak-szerűt kizárását

való kibékülést, ezt a kérdést valószínűleg meg fogják oldani. Nehezebb kérdés a megromlott pénzügyek javítása. Ha a genuai tanácskozás meggyőződik arról, hogy a rossz valutájú országok nemcsak a maguk gazdasági jólétében szenvednek kárt, hanem a rendes nemzetközi összeköttetéseket is lehetlenné teszik, akkor első teendője a békeparancsok a jóvátételre vonatkozó részét megvizsgálni és meggyőződést szerezni, hogy az a jóvátételei intézmény az a forrás, melyből a visszaszerezési állapotok egész tengere keletkezik. Nagyon fontos és Európa jólétére döntő a harmadik kérdés: a nemzetközi forgalom rendezése. A cél egyszerű: vissza kell állítani a béke előtti állapotot. Hol vagyunk ma ettől az állapottól, amidőn egyik nemzet a másik után vámtarifáját tilalmi vámcikké fokozza, ahol a bevétel és kivétel szeszélyes módon tilalom alá vétetik és legfeljebb külön engedélyek útján lehet egyik-másik árut forgalomba hozni. Mit ér itt egy tanácskozás, megmutatta a portorosei konferencia. Nincs reményünk, hogy a genuai tanácskozás meghozza a békés állapotot, legfeljebb a mai állapotok tarthatatlanságát demonstrálja.

A „Hangya” (május 7. számában) Balogh Elemér, a Hangya vezérigazgatója hazaérkezvén Milánóból, ahol a Nemzetközi Szövetség igazgatóválasztmányi ülésén a Hangyát és a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségét képviselte, az érdekes tanácskozás lefolyásáról többek között a következőket írja: Az ülésnek több érdekes tárgya volt. A legutóbbi brüsszeli ülésen a Nemzetközi Szövetség az orosz szövetkezeti központ meghívására elhatározta, hogy bizottságot küld ki Moszkvába a helyi viszonyok és különösen a szövetkezetek helyzetének tanulmányozására. A bizottság tagjai meggyőződést szereztek arról, hogy a bolsevizmus Oroszország teljes területén eredményezett. Ennek bizonyítására elég volt arra utalni, hogy a vasúti és hajózási közlekedés a háború előtti idő forgalmának hat százalékára csökkent. Ez aztán könnyen megmagyarázza, hogy miért öltött az éhínség oly méreteket, hogy az emberek milliószámra pusztultak el. A kiküldöttek magánközléseiből megtudtuk, hogy Oroszországban kommunizmusról már alig lehet szó, s hogy a bolsevizmus ott ma már inkább csak kivételek. A szovjetben lassú átalakulás folyik a kapitalisztikus gazdálkodásra. A kommunizmus jelszava csak arra volt jó, hogy letörje és részben kiirtsa a régi értelmiséget és vezető osztályokat, hogy azok helyébe új vezetőket állíthasson. Amikor olt értek: a kommunizmus elvesztette jelentőségét. Az ülés második tárgya Európa gazdasági újépítése és békéje. Jól esett megállapítani, hogy az a háborús kedv és nagy hatalmi törekvés, amely a genuai tanácskozásra ráírt bélyegét, a milánói gyűlésről, legalább a nagyantant részéről, teljesen hiányzott. Az angol, francia és belga kiküldöttek versenyeztek abban, hogy elítéljék a békét, amely több bajt hozott rájuk is, mint jót s amely őket talán még jobban bünteti, mint a legyőzötteket. Magyarország iránt, kivéve a kisantant szövetkezteinek képviselőit, osztatlan rokonszenv nyilvánult meg, ami a francia Poisson beszédéből is kitűnt, amikor a legyőzöttek között, akikkel testvéri viszonyt kívánnak fenntartani, első helyen a magyarokat említette. A választmányi ülés javaslatba hozta a genuai konferenciának, hogy gondoskodjék a legyőzött országoknak hosszú lejáratú hiteiről, minden kapitalista nyereszkedés kizárásával. A jóvátétel címén fizetendő hadisarc összhangba hozandó az államok teljesítőképességével. Tanácsolta továbbá, hogy a szabad gazdasági forgalom útjából minden mesterséges akadályt elhárítsanak s a leromlott valutákat rendezzék.

A „Vallalkozók Lapja” (május 3. számában) Jakab Dezső a lakásnép orvoslásának módjairól a következőket írja: A mai konjunkturák óriási súlytal nehezdednek a ház-

tulajdosokra. Nemcsak, hogy az építésbe fektetett tőkék hasznát nem élvezhetik, hanem ellenkezőleg, az adó, fenntartás és egyéb örökös megsarcolások következtében évenként ráfizetnek a tulajdonukra. Ez az oka, hogy az építőipar nem tud újra megindulni s az elviselhetetlen lakásnép nem javul. Ezen bajok orvoslása végett gyökeres intézkedésekre volna szükség. Elsősorban is a lakásnépnek kell megszűntetni. Azután a lakber megállapítását és a felmondást szabaddá kell tenni oly módon, hogy évenként a lakások 20%-a legyen felmondható, így öt év alatt minden lakás szabaddá lesz. Ennek végrehajtására természetesen ideiglenesen tartaléklakásokról kell gondoskodni, ami különösen nagyobb megterhelés nélkül ugy volna elintézhető, ha az állam a különböző hivatalok által igénybevétt, körülbelül 3000 lakást évenként fokozatosan felszabadítaná s a hivatalok részére ideiglenes baraképületeket emelne s városi belső üres telkeket. Ez aránylag csekély áldozattal elérhető volna. Ha már most a háztulajdosok újra uraivá lennének vagyonszámba korlátlanul ellenőrzés nélkül s a tőke az öt megillető jogait vissza kapja, meg fog újra indulni a lakásnép. A gazdagabbak saját házaikat fognak felépíteni, de a tisztviselők és menekültek közül is sokan, kiknek némi anyagi erejük van, állami támogatás mellett építhetnek. Ez utóbbi ugy javasolható, hogy ne villa vagy kertváros alakjában történjen az építkezés, hanem emeletes barakházakban, szövetkezeti alapon, örökéletűen. Ezekre az új lakásokra az amortizáció tartama (50 év) alatt semmiféle állami és városi adó ne vetessék ki és a vagyonszámba lerovása alól is mentessenek fel.

Taylor rendszer (The Principles of Scientific Management) alkalmazása a mezőgazdasági nagyüzemekben.

A munkahérek rohamos emelkedése elviselhetetlen terhet ró a mezőgazdasági nagyüzemekre. A terhektől agyonsanyargatott nagybirtoknok a munkáskérdés képezi a legégetőbb kérdését.

A munkabérek a jövőben csak emelkedni fognak, a folyton emelkedő teher elviselését csak a munkateljesítmények lényeges emelése tenné némileg elviselhetővé.

Németországban, ahol a viszonyok még sokkal rosszabbak, teljesen tudatában vannak a munkateljesítmények fokozásának döntő fontosságával, aminek folytán az utóbbi időben mind hangosabbá válik az a felfogás, hogy a Taylor munkarendszerét be kell vezetni a mezőgazdasági üzemekben is.)

Taylor amerikai mérnök az ő tudományos üzemvezetési rendszerével az utóbbi 30—40 évben az amerikai és ennek nyomán az egész világ, főleg Németország gyáriparában hihetetlen eredményeket ért el.

Taylor rendszerének lényegét legjobban megvilágítja, egy, a könyvében**) felhozott egyszerű példa ismertetése.

A Bethlehem vasműveknél Amerikában, ahol Taylor, mint fiatal mérnök működött, különböző nyersanyagok vagyonból való kilapátolásával 600 munkás volt elfoglalva. A munkások a saját lapátaikkal dolgoztak és minden munkás napi munkateljesítménye átlagban 16 tonna volt.

Taylor először is hosszas kísérletezés után

*) Taylor: The Principles of Scientific Management. London.

**) Seedorf dr.: Die Vervollkommnung der Landarbeit und die bessere Ausbildung der Landarbeiter unter Berücksichtigung des Taylor Systems. 1919.

A. Heimle: Neuzeitliche Arbeitsmethoden in der Landwirtschaft. I. Bekner dr.: Neue Wege der deutschen Landwirtschaft 215. oldal.

R. Weber: Rationalisierung der Landarbeit. Deutsche Landwirtschaftliche Presse 49. évfolyam 28. és 29. sz.

megállapította, hogy egy jó lapátoló munkás 9.5 kg. lapátmegterheléssel képes a legnagyobb napi munkateljesítményt elvégezni.

Miután több fajta, igen különböző fajsúlyú anyag (vasérc, apró szén) került kirakásra, a munkások mindig ugyanazon lapáttal dolgozva, a vasércből egyszerre túl sokat, körülbelül 15 kg., a szénből túl keveset, körülbelül 2 kg. súlyú mennyiséget vettek a lapátjaikra. Taylor minden anyag részére külön lapátot szerkesztett, amelynek a nagysága olyan volt, hogy átlagban mindig 9.5 kg.-ot fogott fel egyszerre az illető anyagból. Azután tízeten tanulmányozta a lapátolásközben végzett mozdulatokat, azok idejét és tudományos módon keresztül-vitt kísérletek alapján megállapította a lapátolás minden mozdulatának legegyszerűbb módját és annak leghelyesebb idejét, a szükséges pihenők idejét és a munkásokat betanította, a lapátolásnak ily módon történő keresztülvitelére.

Mindezek után megállapította annak a munkateljesítménynek a nagyságát, amelyet egy munkásnak naponta el kell végeznie. Amely munkás a kitűzött munkateljesítményt elvégezte, az a napibéren felül külön díjazásban részesült. Taylor a napi teljesítmény megállapításánál nem a végezhető munka maximumát tűzte ki feladatul, hanem azt a munkateljesítményt, amelyet egy jó munkás megerőltetés nélkül el tud végezni.

Taylor e rendszabályokkal, valamint a munkások gondos kiválasztásával elérte azt, hogy a munkások napi 16 tonna teljesítménye 59-re emelkedett és amely munkát azelőtt 500 ember végzett, annak az elvégzéséhez elégséges volt 140 ember és a munkások napi 5 K. keresete 8 K.-ra emelkedett, míg egy tonna kirakási költsége 30 fillérről 14-re csökkent.

Taylor, miután az elvégzendő munkát elemeire bontja (analizálja), megállapítja a szükséges mozdulatok és fogások kivételének legelőnyösebb módját és idejét, megállapítja a munka elvégzéséhez a legmegfelelőbb eszközt, előírja a végzendő napi munkateljesítményt, a munkásokat megtanítja a munkának az előírt módon való végzésére. Amely munkás az előírt napi feladatot elvégzi, a napibéren felül külön tekintélyes díjazásban részesül.

Mit látunk ezen rendszerrel szemben a mezőgazdasági nagyüzemeknél?

A munkavezetők, az üzem vezetői nem törődnek azzal, ki hogyan végzi az előírt munkát, azt mindenki a saját szokása és tetszése szerint végzi, de semmiesetre sem a leghelyesebb módon, mert annak a megállapítása csak gondos megfigyelés útján lehetséges.

A munkások a legtöbb uradalemban a saját szerszámaikkal dolgoznak, mindenki különböző formájú és nagyságú szerszámot használ, tekintve azonban azt, hogy minden munka csak egyféle szerszámmal végezhető el a legjobban az adott körülmények között, a munkateljesítmény eme körülmény folytán is csökken.

A munkások többnyire nagy csoportban, egymás mellett és után dolgoznak, olyan felügyelő felügyelete mellett, aki csak azt nézi, hogy a munkások folyton mozognak, nehogy az intéző őket állva találja és nem törődik azzal, ki hogyan dolgozik, csak arra ügyel, hogy senki el ne maradjon a sorból, minek folytán a legjobb munkás munkateljesítménye lesüllyed a legrosszabbá, nem akarván egyik sem többet dolgozni, mint a másik, eltekintve attól, hogy az összes munkás ugyanis a lehető legkeve-

Szénagyűjtők, kapálók, borsajtók, szőlőzuzók

valamint az összes egyéb gazdasági gépek és eszközök elsőrendű minőségben és legolcsóbban beszerezhetők.

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár R.-T.-nél, Debreczen

érsást,
cirok-

vállalja
szak-
terület

sebbet dolgozik, ami éppen feltűnés nélkül dolgozható, tekintve, hogy a fix napi bér mellett csak magának ártana, ha többet dolgozna.

Ily módon állnak elő azok a felháborító munkateljesítmények, amelyekkel a nagyüzemeknél lépten-nyomon találkozhatunk.

A legjobb esetben is, mikor a munka akkordban végeztetik, a munkás magára van hagyatva a helytelen munkarendszerével, rossz szerszámával, minek folytán a munkateljesítménye csekély, tehát magas akkordbért követel.

Az üzemező nem lévén tisztában az egyes munkák végzéséhez szükséges idő nagyságával, az akkordbért vagy túlmagasan állapítja meg, ami által az üzemet károsítja, vagy túl alacsonyan, minek folytán a munkásai ott hagyják a munkát.

Mind ezeket figyelembe véve, minden kétséget kizár, hogy a Taylor munkarendszerének a mezőgazdasági üzembe való, megfelelő beállítása hasonló eredményekkel járna, mint az a gyáriparban történt, annál is inkább, mert egyesek már igen szép eredményeket értek el ennek a rendszernek a segítségével Németországban.

Németországban, teljes mértékben belátva a kérdés óriási horderejét, a szakkörök fáradozása nem maradt eredmény nélkül és egy évvel ezelőtt megalapították Szászországban Pommritzban, Derlitzki dr. tanár vezetésével az első tudományos intézetet, mely kizárólag a fontos kérdések tanulmányozására van hivatva „Forschungsinstitut für Landerbeit” néven.

Tökéletesen tisztában vagyok a kérdés keresztülvitelének gyakorlati nehézségeivel, azonban biztosra veszem annak keresztülvihetőségét.

E munkarendszer mellett a munkások jövedelme is lényegesen gyarapodna, ami a társadalmi rend és béke meg nem bocsúlható előnyeivel járna, valamint ezen munkarendszer gyakorlati keresztülvitelére, mint munkavezetők, sok leszerelt tiszt lenne alkalmazható, akik ezen feladatra minden tekintetben alkalmasak.

Tudom, hogy soraimat sokan mosolyogva fogják fogadni, mindenesetre azonban a kérdés tanulmányozását az üzemtanintézet, valamint az akadémiai üzemtanintézet tanszékeinek szives figyelmébe ajánlom.

(Berekböszörmény.)

Kánitz László.

A háború befolyása Amerika mezőgazdaságára.*)

I.

A lezajlott világháború Amerika és Európa közötti viszonyt gyökeresen megváltoztatta és közel hozta az új-világot az ó-világhoz. Amerika közgazdasági jelentősége a háború alatt és után jelentősen emelkedett. A régi, háború előtti időkben Amerika és Európa között a szerves összeköttetést tulajdonképpen a kivándorlás képezte. A nehéz megélhetés sok vérünket az idegenbe hajtott, akik az amerikai Egyesült-Államokra, mint a pénzűség és boldogság országára tekintettek. Ebben a nézetben azonban csalódtak a multban és csalódnak a jelenben is. Aki dolgozni akart, az boldogult, de csak úgy, hogy életstandardjában az európai, illetve magyar mértéket tartotta szem előtt úgy keresményéből bizonyos összeget félretehett.

* A mezőgazdasági és ipari szakosztály I. év január hó 25-iki ülésén tartott előadás, amelyet térhiány folytán csak most tudunk közölni.

Európa szemében Amerika jelentősége a háború alatt emelkedett a mai magaslatra.

Az entente élelmészét már a háború elején főleg Amerika látta el. Ez azonban a háború első évében az amerikai mezőgazdaság állapotára lényegesebb befolyást nem gyakorolt. A mezőgazdasági üzem csak a háború második évében kezdett háborús üzemmé átalakulni. Akkor a gazdák látták már az árak fokozatos emelkedését, a jó értékesítés lehetőségét és a termelés esetleges fokozásából fakadó jólehet. Amerika közgazdasági jelentősége Európára nézve a háború után is megmaradt.

Magyarország, illetve a mi szempontunkból Amerikának nagy a jelentősége. Először a kivándorlás szempontjából, mert minden, külföldön boldogulást kereső ember Amerikába törekszik és ott élő honfitársaink vagyona, annak elhelyezése óriási fontossággal bír szegény megtépázott hazánkra. Másodszor, mert Amerika mezőgazdasági terményeivel a háború alatt megszerezte az európai piacokat s ott nekünk, földművelő államnak, sok tekintetben komoly versenytársunk, hogy mást ne is említsék, a liszt- és zsirkevitel és az értékesítés tekintetében.

Sokan nem ismerve az amerikai viszonyokat, ez ellen azzal érvelnek, hogy Amerika ma az európai piacokon nem lehet komoly versenytárs, mert drága a tengeriszállítás. Ez ellen az érvelés ellen a válasznak az, hogy Bernard Baker, az amerikai közgazdasági élet egyik vezetője szerint olcsóbb egy tonna élelmiszernak az Atlanti-óceánon való átszállítása, mint annak New-Yorkban való kezelése. Amerika a jelenben, a dollár magas árfolyama dacára is, komoly versenytársunk a külföldön, főleg a liszt- és zsirkevitel terén, de sokkal veszedelmesebb ellenfél lesz akkor, ha a valutáris helyzetünk javulni fog.

Ma már nagy az érdeklődés Amerika, de főleg annak mezőgazdasága iránt, mert tagadhatatlan, hogy a termelést hatalmasan fokozták, illetve Európának élelmészét terén, szinte hihetetlen eredményeket produkáltak. Köztük élve figyeltem meg azt a hatalmas erőt, akaratot és termelési képességet, amit az amerikaiak a háború megnyerése érdekében kifejtettek.

A háború kiörése után Amerikában először is az ipar változott meg. Az amerikai ipari körök felismerve a háborús nyereségek jelentőségét, mondhatni: röptön áttértek a háborús termelésre. Ez, mondhatni, szívesen látott változás volt az amerikai Egyesült-Államok közönségénél, mert emelkedett a kereslet és nagyobbodott a munkaalkalom.

Amint az amerikai ipari és kereskedelmi tevékenységre és irányra a lefolyt világháború óriási befolyást gyakorolt, úgy a mezőgazdaságban is gyökeres és mélyreható változást idézett elő.

A farmerek belterjesebb irányba terelték üzemüket, a lehetőleg magas hozamok biztosítása végett. A termelés fokozásának sok akadályja volt. Ezek között első helyen említem meg az emberi munkaerő hiányát. A háborús ipar sok millió munkáskezeit vont el a mezőgazdaságtól és a háború kiterjedése következtében a háborús ipar állandóan fejlődött és mindig több és több munkáskezet igényelt. A termelés fokozásának még nagy akadályja volt a műtrágyahiány is.

A háború követelménye a gazdától, különösen Amerikának a háborúba való belépése után, a talajnak a legmészebbmenő és a jövőre való tekintet nélküli kihasználása volt. Sokat produkáltak, jó árakat is kaptak minden eladott mező-

gazdasági terményükért, de — a földet zsarolták. Ismertem több olyan amerikai gazdát, aki a háború egész ideje alatt mindig csak gabonát vetett. Ezt tette a haszon reményében a háború első éveiben; Amerikának a háborúban való tényleges részvétele után pedig azért, mert Amerikában akkor az általános jelszó volt: „bread will win the war” (a kenyér fogja megnyerni a háborút). Merem állítani, hogy az amerikai mezőgazdaságra általában a háború közgazdasági szempontból káros befolyást gyakorolt. Az amerikai mezőgazdaságra nézve szerencse volt, hogy Amerika oly későn vett csak tényleges részt a háborúban és az azután rövidesen véget ért, mert ellenkező esetben a termelési standard feltétlenül hatalmasan süllyedt volna.

Ha vizsgáljuk a háború befolyását az Amerikai Egyesült-Államok mezőgazdaságára, úgy itt két fázist különböztethetünk meg. Az egyik, midőn csak Európa állott fegyverbe, a másik pedig az az időszak, mikor Amerika a háborúban nemcsak támogatással, hanem ténylegesen fegyverrel is részt vett. A háború első három éve jövedelmezőség tekintetében fénykora volt az amerikai mezőgazdaságnak, a mezőgazdaság öntötte a jövedelmet és akkor a termelés fokozásához szükséges emberi munkaerő is rendelkezésre állott. A termelést fokozták és sok műveletlen területet vontak kenyérmaggyerés céljából kultúra alá. Ezeknek a területeknek a kultúra alá vonását a kormány is hathatósan támogatta.

A pénzügyi és kereskedelmi érdekeltségek, amelyek sok milliárdal voltak az entente országokban érdekelve, a győzelem és ezzel a kölcsönzött pénzüsszegeknek biztosítása végett a gazdáknak a termelés fokozásához szükséges befektetések fedezésére szinte korlátlan hitelt adtak. Ezzel biztosították a termelés fokozásának megvalósulását.

Megváltozott a helyzet Amerikának a háborúba való belépése után. Ekkor fokozottan érezhetővé vált a munkásokhiány.

Ennek a kérdésnek sikeres megoldása részben az amerikai géppárak érdeme. Ezek felismerve a szükségnek égető voltát, az emberi kéz munkáját pótló mezőgazdasági gépeket óriási mennyiségben dobták a piacra. Amerika különben is a gépmunka hazája, erre kényszerítette a munkabéreknek állandó magas volta és speciális helyzete. Az amerikai gépmunkát és az egész amerikai gazdálkodást jellemzi a következő:

1919. február havában Minneapoljsban motorkiállítás volt. A legkülönbözőbb traktorok között járkálva, a Ford-gyár managerével beszélgetve, érdeklődtem a motorok teljesítőképessége felől. A válasza a következő volt: egy amerikai kéz a traktor kormánykerékén többet végez, mint 50 idegen kaszás. Igaza volt, bár megjegyzése kissé bántott, de a háború bebizonyította, hogy mit képes a gépmunka produkálni.

A mult század közepén az Amerikai Egyesült-Államok búzatermése $3\frac{1}{2}$ bushel (1 bushel = 27.2 kg.), 1918-ban 8 bushel volt fejeként.

A világ búzatermésének $\frac{1}{3}$ -ét, gyapjatermésének felét, kukorica-termésének jóval többet, mint a felét, Amerika termeli.

A háború alatt, mint már említettem, sok műveletlen területet vontak kultúra alá, mert a kenyérmagvak termelésének a fokozása volt a cél.

A motoros gazdálkodás a háború előtt Amerikában főleg a nagy- és középbirtokokon volt

V A S

Rudvas Szegek
Lópatkó Csavarok
Lemez Láncok

MŰSZAKI CIKKEK

Tömítések Szerszámok
Csapágyfém Forrasztó-ón

LÁNYI és WEITZENFELD Budapest, VIII., Rökk-Szilárd-u. 18.
Telefon: Józsa. 53-04. Sörgőnyel: „Lawe”

OLAJOK

Rocsikenőcs Gépszir
Petróleum Benzin

általános, amit bizonyít az, hogy a mezőgazd. munkák több, mint $\frac{2}{3}$ -át géppel végzik. A kisbirtokosok jó része, eltekintve keleti államoktól, ahol a mezőgazdasági kultúra igen belterjes és magas fokon áll, bizonyos idegenkedéssel viseltetett a gépmunka iránt. Ennek magyarázata részben az is, hogy a kisbirtokosok tekintélyes része európai bevándorolt, aki erősen ragaszkodik az ő-hazából áthozott tradícióhoz. Itt megjegyzem, hogy az amerikai mezőgazdaságban a magyar bevándorlók számarány szerint nem foglalják el azt a helyet, amely őket megilletné, mert ezek inkább városokban keresték és keresik boldogulásukat. A másik oka pedig az, hogy a gépgyárak nem fektettek elegendő súlyt a kisgépek gyártására.

A háboru esirányban gyökeres változást idézett elő. A munkáskéz hiányát a kisbirtok is érezte, az is termelni akart és a háborus konjunkturák jövedelméből ő is ki akarta venni a megillető részt.

A háboru alatt nemcsak a kisgépek gyártása és térhódítása fejlődött, hanem igen nagyarányú és csak külterjes nyugati államoknak Horizonttól Horizontig terjedő gazdaságaiba való gépek gyártása is emelkedést mutat.

A gépek fejlődésére és a gépmunka alkalmazásának nagymérvű elterjedésére a háboru igen nagy, maradandó nyomot hagyott, mert az amerikai gazda a háboru alatt megtanulta a gépmunkát értékelni s azt hangsúlyozom — teljesen ki is használni.

Látva a kisebb motoroknak használhatóságát és bevéltését, véleményem az, hogy ezekre a jövőben nálunk is fontos hivatás vár. Lehet, hogy ez a megjegyzésem ellentmondást vált ki, de erről most vitatkozni nem lehet, mert 120 és 90 korcnás benzínárak mellett és a behozatal lehetetlensége miatt természetesen, hogy a nagy szántógépek költsége jóval kisebb, mint a közép-nagyságu, esetleg kistipusú motoroké.

Nézzük most, hogy a mezőgazdaság egyes ágaira a háboru mily befolyást és változást gyakorolt. Vegyük először a gabonatermelést.

A háboru esztendei alatt az amerikai termeléseket fokozták, részben az intenzívebb gazdálkodással, részben pedig szűzföldeknek kultúra alá vonásával. Az amerikaiak azt remélték, hogy a háboru után még hosszú ideig, amíg a háboruban résztvevő országok az újra való felépítés nehéz munkájának legalább kezdetén túl lesznek, Amerika Európa éléskamrája lesz. Itt azonban az amerikaiak elszámították magukat, mert azt hitték, hogy az, akinek szüksége lesz amerikai gabonára, az meg is tudja fizetni. Számították a buza árcsökkenésével, de nem számítottak az európai valuták óriási árzuhanására.

A buza ára Amerikának a háboruban való belépése előtt elég magas volt és így az amerikai gazda megtalálta számítását. A buzaár 1917. tavaszán óriási módon felszökkent, ennek oka részben a világnak egyre fokozódó buza-szükséglete volt és hogy a világ buzatermő országai, illetve világrészei, mint Dél-Amerika, Ausztrália és India buzakészletei a németek tengeri buvárhajó hadjárata folytán elérhetetlenek voltak. Magában az Egyesült-Államokban 1917-ben gyenge buzatermés volt. Mindez és a háborus időkben önként folyó spekuláció úgy felhajtották a gabonárákat, hogy az amerikai kormány kénytelen volt közbelépni és kényszerítve volt az ármeghatározásra. Az ármeghatározást a kormány még 1919-ben is fenn-

tartotta, mert az elzárt világrészek buzakészletei a háboru befejezése következtében felszabadultak és dacára a világ azon időbeli óriási kenyérmagasszükségleteinek, a spekuláció az árakat lenyomta volna. Megjegyzem, az amerikai kormány a háboru alatt csak a buza árát határozta meg, de ez az ármeghatározás irányította és tartotta a megfelelő arányfokon a többi gabonafélék árát is. Az ármeghatározás 1920. év nyaráig volt érvényben és megszüntése után természetesen a gabonárák fokozatosan csökkentek és lassan elérkeztek a mai alacsony árakhoz.

Az a világgazdasági válság, ami a jó valutájú országokban a háboru után fellépett, erősen sújtotta az Amerikai Egyesült-Államokat. A dollár magas kurzusa következtében igen nagy gond ma az amerikai gazdák körében a termelési költségeket kifizető árak biztosítása. 1921. évben Amerikában elég jó termés volt s ez is lényeges befolyást gyakorol a buza ottani alacsony árára.

Míg 1913. évben a buza ára bushelenként (27.2 kg.) New-Yorkban 100.5 cent volt, 1921. év januárjában 208.75 cent, áprilisban pedig 183 cent. A chikagói börzén a határidős kötéseknek a májusi buzáat múlt év december végén 115 centtel jegyezte bushelenként, ez január hó 3 án visszaesett 108 centre, a júliusi határidős jegyzéseknél már 98.5 centre süllyedt, tehát a békebeli árát elérte.

Még a múlt év nyarán az 1920. évből fennmaradó gabonakészletek is igen tekintélyesek voltak. Így a búzából 1921. év nyarán az előző évi termésből 207 millió bushel felesleg volt, vagyis az össztermésnek $26\frac{1}{2}\%$ -a, kukoricából pedig 1572 millió bushel, ami az össztermésnek $48\frac{6}{10}\%$ -a. Egyedül az 1920. évből fennmaradt buza készlet elegendő lett volna az egész Német Birodalom szükségleteinek fedezésére.

Érdekes megfigyelni a termelés alakulását és az ezt képviselő pénzüsszeget:

1913. évben termelt 331,625 millió bushel buza, ennek értéke 227,903 millió dollár.

	m. bush. buza	értéke m. dollár
1914. évben termelt	409,921	199,460
1915. " "	359,721	221,992
1916. " "	286,953	419,333
1917. " "	442,108	542,774
1918. " "	411,800	478,136
1919. " "	355,773	633,980
1920. " "	450,458	451,980

A gabonatermelés által képviselt érték legmagasabb fokát 1919-ben érte el, mikor a háboru okozta termelésfokozás már teljes egészében megnyilvánult. Ekkor elérte az össztermés értéke a 633,680 millió dollárt, bár a termés-hozam az előző évinél jóval kisebb volt.

A buzatermelés azért növekedett meg olyan nagyon, mert igen jól jövedelmező volt és ezért más kenyérmagvak termelése háttérbe szorult. Ez a háttérbeszorítás jó hatással volt az ármeghatározással nem sújtott más gabonafélék áralakulására.

Amerika, mint említettem, a világ kukorica termelésének több mint a felét termeli. A kukorica kora tavaszi piaci ára az amerikai hivatalos jegyzés szerint a békeár alatt van. Hogy ez mit jelent az amerikai mezőgazdaságra, azt nem kell külön hangsúlyoznom, mert óriási feleslegeik vannak és ezeket alacsony árak ellenére, a külföldi magas valuta miatt nem képesek értékesíteni.

A gabonával bevetett terület ezért legutóbb Amerikában már csökkent és még fokozatosan csökkenni fog, mert a gabonatermelés most a háboru utáni esztendőknél az amerikai farmernek már nem jó üzlet. Az európai háboruban

résztvevő államoknak minden igyekezete az, hogy a normális termelésre visszatérjenek és saját hozamukat a belterjesség fokozásával emeljék és legalább saját szükségletüket lehetőleg fedezzék. Ez az amerikai gabonárákat előreláthatólag alacsonyán fogja tartani, mert az elszegényedett és az öt éves háboru borzalmaitól megtört népek igénye, életstandardja hosszú ideig a régi alatt fog maradni és ha szükségletét saját terméséből nem tudja fedezni, azt más-honnan fogja beszerezni és nem Amerikából, ahol a dollár magas volta miatt a szerény, mindennapi kenyéréhez szükséges lisztet sem tudja megfizetni.

Rothmeyer Imre.

(Folyt. köv.)

A Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ állásfoglalása állattenyésztésünk vámvédelme ügyében.

A Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ már hónapok óta beható tárgyalásokat folytat állattenyésztésünk jövő vámvédelmének megállapítása ügyében. A mezőgazdasági vámvédelem mértékének és módjának megállapításával kapcsolatban általában nagyok a nehézségek, fokozottan érezhetők azonban ezek az állattenyésztés vámvédelmével való foglalkozásnál, amely a legbonyolultabb és valóban csupán nagy körültekintéssel megoldható kérdések egész sorát veti fel. Mindez arra késztette a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központot, hogy az állati vámpokra vonatkozó anyagot a legnagyobb alaposítással és megfontolással készítse elő. Ennek érdekében az állattenyésztési szakbizottságon kívül még egy külön albizottságot is kiküldött, amelyet a legkiválóbb állattenyésztési szakemberekből és vámpolitikusokból állított össze. Ebben az albizottságban nagyon sok és igen magas színvonalon álló vita folyt állattenyésztésünk vám- és egészségügyi védelmének kérdésében; az ennek alapján kialakult vélemény került az állattenyésztési szakbizottság elé és az itt történt újból való megvitatás után döntött véglegesen a Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központnak Somssich László gróf elnöklésével tartott teljes ülése április hó 28 án az állatok és állati termékek vámtételei ügyében. A gazdák által megállapított vámtételei javaslatok még az ipari, kereskedelmi és fogyasztói érdekeltséggel együttesen tartandó közös értekezlet elé kerülnek megvitatás végett, ami azonban a gazdák álláspontjában semmiestre sem fog változást előidézni.

Lapunk szűkre szabott területe nem engedti meg, hogy teljes részletességgel beszámoljunk az állattenyésztés vámvédelme ügyében folytatott összes ülések lefolyásáról, a tárgyalások részleteiről és az igen érdekes és tanulságos vitákról. Ezért a tárgyalások anyagát, irányát és legfontosabb, elvi jelentőségű állásfoglalásait most összefoglalva ismertetjük meg a gazdaközönséggel.

A tárgyalás alapjául az állattenyésztési szakbizottság előadójának, Konkoly Thege Sándor dr. OMGE titkárának az az előterjesztése szolgált, amelyet lapunk ez évi 7. számában bő kivonatban már közöltünk. Ez az előadói javaslat először a szakbizottság elé került, amely azt február 14-én tartott gyűlésében általánosságban magáévá tette. Miként a „Köztelek” f. évi 8.

Német tenyésztők által nemesített hazai elszaporítású „SATOR” védjegyű „eredeti” (original) Petkusi őszi rozs és sárga zab, Schlanstedti őszi rozs és fehér zab, Eckendorfi őszi árpa, Heil-féle Frank őszi és tavaszi árpa, Viktória őszi árpa, Bavaria és Danubia tavaszi árpa, Leutewitz sárga zab, valamint Eckendorfi, Leutewitz és Heil-féle Remlingi tálkarmányrépamag-
őszi szállításra előjegyzéseket elfogad a

„SATOR” VETŐMAGÜZEM RÉSZV.-TÁRS.
 Budapest, IV., Kossuth-Lajos-u. 4., II. emelet.

Ezenkívül forgalomba hozza a Bayer és Avenarius gyárak ismert és jól bevált növényvédelmi szereit, ugyancsak Venetan-t, Solbart, Uspulent, Gendrin-t stb.

2462

számában közzétett beszámolóiból kitűnik, az állattenyésztési szakbizottság az állattenyésztés jövő vámvedelmét illetően két irányban fontos elvi jelentőségű határozatot hozott. És pedig minthogy egyrészt az állati vámtételeknek az eddigi vámtarifában megállapított nagysága a mezőgazdasági termelés többi ágának, valamint az ipari termelés legfőbb ágának vámvedelméhez viszonyítva alacsony volt, másrészt az ország megcsönkítése folytán állattenyésztésünk termelési költségeiben és versenyképességében kedvezőtlen eltolódás állott elő, az állattenyésztés számára az eddiginél hatályosabb védelem biztosítását és ennek érdekében az állatok és állati termékek vámtételeinek megfelelő mértékű emelését tartotta a szakbizottság elsősorban szükségesnek. A szakbizottságnak második elvi jelentőségű határozata az volt, hogy számolva a külpolitikai és gazdasági szükségszerűségekkel és a tényleg már amúgy is meglévő állapottal a Balkán-államokból az élőállatoknak behozatalát és megengedhetőknek tartja, természetesen csak az esetben, ha a mi állatkivitelünk hasonlóan kedvező elbánásban fog részesülni.

E két fontos határozat meghozatala után a szakbizottság kiküldötte a vámtételek nagyságának megállapítása végett az előbb már említett albizottságot. Ennek azonban, mielőtt az egyes vámtételek konkrét megállapítására nézne áttért volna, előbb még a következő három, szintén elvi jelentőségű kérdésben kellett döntenie:

1. Az állattenyésztés hatályosabb vámvedelme a vámtételeknek általában milyen mértékű fel-emelését vonja maga után?

2. Az autonóm vámtarifában állapítottassanak-e meg alitételek (jegyzetek)?

3. A vámtarifának a jelenlegi, folyton változó viszonyokhoz való alkalmazása végett adható-e a kormánynak erre nézve felhatalmazás és ha igen, milyen feltételek mellett?

1. Az állatok és állati termékek vámtételei emelésének mértékére nézve az előadó az osztrák és magyar kormányok közt 1917-ben létrejött egyezményben megállapított vámoknak elfogadását hozta javaslatba, ami körülbelül általánosságban a vámtételeknek 100%-os emelését jelentette volna. Ezt nemcsak a kedvezőtlen versenyviszonylatok közé került magyar állattenyésztés jövő fejlődésének minden feltételek között való biztosítása érdekében tartotta szükségesnek, hanem azért is, mert az érvényben lévő vámtarifában az állattenyésztés kedvezőtlen elbánásban részesült, míg ugyanis az állati vámok az érték 5-10%-ának feleltek meg, addig a gabonatermések 25%-os értékű véde és hasonló értékűek voltak az ipari vámok is. Ezért, véleménye szerint, a vámok emelése kevésbé új irányú és fokozott vámvedelmét, mint inkább az eddigi vámok arányosítását jelenti.

Az előadó nézetével szemben, amelyet mások is osztottak, a többség azonban azt az álláspontot foglalta el, hogy a mi nehéz külpolitikai helyzetünkben legcélszerűbb az eddigi állapotot fenntartani, mert a magasan megállapított vámköteket érvényesíteni aligha tudnánk, le szállításuk ellenében kompenzációra nem számíthatunk és esetleg a magas vámköteket még kihívásnak is fogják tekinteni. Minthogy, remélhetőleg, állatkivitel ország leszünk az állatvámok gyakorlatilag úgy sem fognak érvényesülni, hanem a külföldi piacokon fog a verseny és árszabályozás lefolyni. Közélemezési és közegészségügyi szempontok is az élelmiszer szempontjából nagyon fontos állatok és állati termékek vámjainak túlzott mértékű emelése ellen szólnak. Az ország gazdasági helyzete kevésbé a fokozott védelmet és elzárkózást, mint inkább a minél szabadabb forgalmat teszi kívánatosnak. Ezért többen a legideálisabb megoldásnak a vámentes szabadforgalmat tartanak, vagy ha ezt elérni nem lehet, akkor az eddigi állapotok a fenntartását, tekintettel arra is, hogy a gabonavámoknál a másik szakbizottság szintén az eddigi szerződéses vámok megtartása mellett döntött. Amennyiben az idők folyamán a jelenlegi állatvámok nem bizonyulnának megfelelőnek, akkor majd állategészségügyi eszközökkel védekezhetünk.

Minthogy azonban az albizottság több tagja követke-

zetlenségnek tartotta, hogy a gabonavámoknál 25%-os értékű védelemmel óhajtunk védekezni a külföldi verseny ellen, az állati forgalom terén pedig a minél kisebb vámvedelem és minél szabadabb forgalom mellett foglaljuk állást, anélkül, hogy biztosítékaink volna, vajon ez a rendszer általánosságban és főleg a mi kivitelünkkel illetően, érvényesülni fog-e és mint-hogy az a kívánás jutott kifejezésre, hogy az ország jelenlegi helyzetében az állategészségügyi legyverekkel elvárunk nem szabad, de aligha is tudnánk, az albizottság többsége úgy döntött, hogy az állati vámköteket emelését ugyan szükségesnek tartja, de nem az 1917-es háborús megállapodásban biztosított maximális vámkötegek (amelyek szarvasmarhánál q-ként 22, sertésnél 34 K. lettek volna), hanem az ebben a megállapodásban a Balkán-államokból behozható kontingenre nézve szerződéses minimális vámtételekkel megállapított vámkötekek, amelyek q-ként szarvasmarhánál 15 K.-t, sertésnél 22 K.-t tesznek ki. Minthogy pedig az eddigi autonóm vámkötegek súlyra átszámítva q-ként szarvasmarhánál körülbelül 10 K.-t, sertésnél pedig 14 K.-t tettek ki, az albizottság tehát az állati vámkötekek körülbelül 50%-os emelését hozta javaslatba.

2. Az a kérdés, hogy az autonóm vámtarifában állapítottassanak-e meg az egyes állatnemeknél már előre alitételek (jegyzetek), azzal a kívánással kapcsolatban vetődött fel, hogy az erdélyi fehérr magyar jármosokrók a magyar mezőgazdaságnak szüksége lévén, ennek behozatalát minél alacsonyabb vám megállapításával is elősegítsék.

E kívánás teljesítésével szemben azonban súlyos aggályok merültek fel, minthogy az előre megállapított vámkötegek hátrányosan kőthetnek meg a lefolytatandó tárgyalásoknál a kormány kezét és azokra, mint precedensekre, hivatkozhatnak, úgy hogy azok vég-eredményben mint maximális vámkötegek szerepeljenek. Így a kedvezményes vámkötegek által esetleg elérhető előnyöket sokszorosan felülmulthatja az előálló hátrány. Ezért magában az autonóm vámtarifában hasonló kedvezményes elbánást jelentő alitételeknek (jegyzeteknek) felvételét az albizottság nem javasolta, hanem az ez irányú kívánalmak teljesítését a kereskedelmi szerződések folyamán tartotta kívánatosnak érvényesíteni. Ez álláspont elfogadásánál nyomatékosan mérlegelte az albizottság a jegyzetek megfelelően körülhatárolt megköveteléseinek és a vámkötelesi eljárásnak ezzel kapcsolatos nehézségeit, mert bármily állatfajra rendkívül nehéz olyan szöveget megállapítani, amely minden visszaélést kizár és amely ez esetben, ha a kedvezmény érdemleges, egy nagymérvű tömegverseny kifejlődését megakadályozza.

3. Pénzünk értékének folytonos ingadozására, a gazdasági és kereskedelmi állapotok kiforratlan volta és az előre kellőképpen nem mérlegelhető egyéb szempontokra való tekintettel felelt az a javaslat, hogy a kormánynak bizonyos felhatalmazás volna adandó arra nézve, hogy az autonóm vámtarifa egyes tételeit egyáltalában életbe ne léptesse, vagy pedig ezeket a szükségesnek megfelelően bizonyos határokon belül mérsékelje. Ennek szükségét különösen indokolták túsztette fel az a szempont, hogy amennyiben egyes szomszédos államokkal külkereskedelmi szerződést nem sikerülne rövidesen kötni, akkor az ideiglenesen túlmagasan jelentkező autonóm vámköteket a mi szempontunkból egyébként kívánatos külföldi behozatalt esetleg megakadályozhatnánk. Ilyen esetekben ez a nehézséget a kormány által ideiglenesen engedélyezhető vámszállítás hidalhatná át. Ugyancsak ilyen módon lehetne a mi szempontunkból különösen szükséges állatfajták számára a behozatalt megkönnyíteni.

A kormány részére adandó felhatalmazás szükségességét elvűl felhőzták azt is, hogy az északamerikai Egyesült Államokban legutóbb az elnök hasonló felhatalmazás megadását volt kénytelen kérni, hogy a megállapított vámköteket a mindenkori szükségességeknek és gazdasági viszonylatoknak megfelelően szabályozhassák. Bár az elnök a nehéz ipar ellenzése folytán ezt a felhatalmazást eddig még nem kapta meg, a kérés előterjesztése már magában véve is igazolja, hogy még a jó valutájú és kialakult gazdasági viszonyok között lévő hatalmas államokban is a rendkívüli viszonyokra való tekintettel bizonyos átmeneti intézkedéseket tartanak szükségesnek.

Ezzel szemben az albizottság tagjainak többsége azt a nézetet juttatta kifejezésre, hogy hasonló általános felhatalmazás a kormánynak nem adható, mert egyébként az autonóm vámtarifáról alkotott törvény teljesen illuzóriussá válhatna és a mindenkori kormányok érdekeinek megfelelően egyes termelési ágaknak védelmét tetszésük szerint szabályoznák. Különösen gondolni kell arra, hogy jöhet olyan kormány is, amely ezt a kérdést lelkiismeretlenül kezelheti. Ezért legfeljebb csak bizonyos, határozottan megjelölt és szorosan körülrí esetekben kaphat a kormány felhatalmazást a vámköte mérsé-

lésére vagy megszüntetésére, mint pl. ezt a jelenlegi vámtarifa a gabonavámokra nézve szabályozza.

Ezeknek a szintén elvi jelentőségű részletkérdéseknek elődöntése után az albizottság egyenként megtárgyalta az egyes vámtételeket és mindegyikre nézve indokolás kapcsán konkrét javaslatot készített. Ezek közül a fontosabb tételekre vonatkozó, aranykoronában kifejezett javaslatokat a következőkben ismertetjük (zárjelben az eddigi autonóm vámtétel): szarvasmarha q-ként 15 K. (kb. 10 K.), sertés q-ként 22 K. (kb. 14 K.), juh darabonként 4 K. (2,5 K.), ló darabonként 100 K. (100 K.), előszárnyas q-ként 12 K. (8 K.), friss hus q-ként 45 K. (30 K.), vaj q-ként 80 K. (35 K.), sajt q-ként 120 K. (60 K.), zsír q-ként 60 K. (45 K.); gyapju, szőr, toll, nyersbőr, csont továbbra is vámentes marad.

Az állattenyésztési szakbizottság nagyobb vita után változatlanul magáévá tette az albizottságnak ezt a gondos megfontolás alapján létrejött kompromisszumos javaslatát. A szakbizottság ülésén több felszólalás hangzott el a minél szabadabb kereskedelmi forgalom biztosítása és ennek érdekében a vámköte emelése, illetve minél alacsonyabban leendő megállapítása érdekében. Ezzel szemben mások rámutattak azokra az előbb már kidomborított szempontokra, amelyekre való tekintettel az időszerűt a magyar mezőgazdaság nem adhatja fel az állattenyésztés vámvedelmét, mert ez sőtétbe ugrás lenne.

Az albizottság és szakbizottság határozatával szemben különvéleményt jelentett be a szakbizottság elnöke, Ghillány Imre báró, aki betegsége ellenére is élénk figyelemmel kísérte a tárgyalásokat és gazdag gyakorlati tapasztalatait mindenkor készséggel bocsátotta rendelkezésre.

Ghillány Imre báró viszont az albizottság által javasolt állati vámköteket, különösen sertésvámokat, nem tartja elég magasnak, mert ezek, véleménye szerint, idővel a sokkal olcsóbban termelő szomszédos államok versenyével szemben kellő védelmet nem fognak nyújtani. E meggyőződés alapján később a vámköte emelése aligha lesz lehetséges, mert azt a versenyképességükben megtámasztott államok bizonyára megakadályoznák, sőt esetleg retorzióval is élnének. Az autonóm vámtarifát nem tartja egyszerűen érvényesíthetőnek is, ez esetben lehetőségeket, de ne kötelezettségeket biztosítson. A jelenlegi viszonyok között elkarálthatatlannak tartja, hogy a kormány elég táj felhatalmazást kapjon az autonóm vámköte az ország érdekeihez igazodó megfelelő mértékű érvényesítéséhez, mint pl. a szerződéses vámköte megállapítását is mindenkori kormány végezze és a külkereskedelmi szerződések inkább csak formaszerepűleg kerültek utólag a törvényhozás elé. A kormány részére ilyen felhatalmazás adását nem tartja aggályosnak, egyrészt, mert helyzetünk most más, mint míg Ausztrával voltunk kapcsolatban, másrészt, mert a törvényhozás előreláthatólag minden fordulat mellett agrárius többségű lesz és így az agrár vámvedelem feladásától tartani nem kell.

A Magyar Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ teljes ülése az albizottság, illetve szakbizottság előbb ismertetett javaslatát fogadta el, mert bármennyire méltánylandónak tartotta a Ghillány Imre báró által felhozott, elvileg nagyon helyes szempontokat, attól tartott, hogy azoknak gyakorlati alkalmazhatósága az adott viszonyok között nagy nehézségekkel járna és erre való tekintettel célszerűbbnek vélte a közreputon járó kompromisszumos bizottsági álláspontot elfogadni.

A teljes ülésen nagyobb vita folyt még a Balkán-államokból származó élőállatok behozatalának megengedése körül. Ez ellen ugyanis fel szólalt Osztracsek Miklós, aki a Balkán-államokból származó élőállatok behozatalának megengedését aggályosnak tartja. A tényleges állá-

pot a p
azonban
Vámpol
nem ke
rinte in
gazdasá
behozat
mert s
kivül l
tudjuk
az elő
állásp
A töl
javaslat
ugyanis
nak elf
ból ellen
tén kül
lenné v
vagyunk
fel a föl
térium k
döntött,
Ghillány
könyvéb
kimondo
járul az
tétéleink
tilalmak
zatali vá

Immár
hozama
kiszabad
gazdaköz
rendelke
oly nagy
Rá kel
ség nagy
nem áll
rövidlato
nagy nye
A tava
ményt köp
a gyapju
jelent me
rendelet,
válta. A g
sághól ki
gyapjukat
néhány b
80 koron
tulgyors
gyorsan e
tása lehet
nem illet
szeptembe
nág és a
közöség
Mind
vőre nézv
következo
hogy az o
már elkel
sen olcsó
napokban
adások m
a gazdák
ségük, m
ez a tél fo
átlagban e

Ha biztos
védekezést
akar,

VINOL

-lal permetezze szőlőjét

50% költség- és munkamegtakarítás.

Felvilágo-
sítást ad:

Nemzeti Közgazdasági r.-t.

Budapest, IV. kerület, Váci-utca 31-33. szám.

pat
Embarrs

pot a politikai viszonyok következménye, ennek azonban, véleménye szerint, a Mezőgazdasági Vámpolitikai Központot elvi állásfoglalásában nem kell feszélyeznie. A kikészítési eljárás szerinte inkább ipari és kereskedelmi, mint mezőgazdasági érdek, amit a Balkánról való élőállat-behozatal annyiból is kedvezőtlenül befolyásolna, mert spekulációnak veti meg az alapját. Azonkívül kérdéses, hogy nyugat felé a nyomást át tudjuk-e hárítani. Végül taktikai hibának is tartja az élőállat-behozatali tilalomra vonatkozó régi álláspont feladását.

A többi felszólaló azonban a szakbizottság javaslata mellett foglalt állást. Nem osztották ugyanis Osztróluetzky aggályait és álláspontjának elfogadását elsősorban taktikai szempontból ellenezték, mert merev elzárkozásunk esetén külkereskedelmi szerződések kötése lehetlenné válnék, már pedig erre elsősorban mi vagyunk ráutalva. Hasonló értelemben szólalt fel a földművelésügyi és kereskedelmi minisztérium képviselője is és a teljes ülés így is döntött, de úgy Osztróluetzky Miklós, valamint Ghillány Imre báró különvéleményét jegyzőkönyvében megörökítette. A teljes ülés végül kimondotta, hogy további intézkedésig hozzájárul az állatok és állati termékek javait vámtételeinek felfüggesztéséhez, mert a kiviteli tilalmak és illetékek mellett egyidejűleg behozatali vámok természetesen nem szedhetők.

K. T. S.

A gyapjupiac.

Immár második éve, hogy az ország gyapjuhozama a háborus gazdalkodás korlátai alól kiszabadult és elég érdekes megfigyelni, hogy a gazdaközönség miként élt visszanyert szabad rendelkezési jogával és miként értékesítette az oly nagy fontossággal bíró gyapjút.

Rá kell mutatnunk arra, hogy a gazdaközönség nagyobbik része sem tavaly, sem az idén nem állott a helyzet magaslatán, hanem elég rövidlátó módon beírta egy tál lencsével és a nagy nyereség lehetőségét kiadta kezeiből.

A tavalyi értékesítés hibáinál enyhítő körülményt képez az, hogy a miniszteri rendelet, mely a gyapju eladását ismét szabaddá tette, későn jelent meg és még később jelent meg az a rendelet, amely a gyapjuaukciókat ismét reaktívalta. A gazdaközönség nagy része tájékozatlanságból kifolyólag elsiette az eladást. Eladták a gyapjukat 40—50 koronás áron, amelyek rövid néhány héttel később a gyapjuaukción 60 és 80 koronás áruk között keltek el. Hogy ezen túlgyors lebonyolítás következtében a gyapju gyorsan elfogyott és a második aukció megtartása lehetlenné vált, ezért senkit szemrehányás nem illethet. Csak az a sajnálatos, hogy amikor szeptember—októberben az árak már 150 koronáig és azontul is emelkedtek, ebből a gazdaközönségnek már semmisen sem jutott.

Mindezekből a gazdaközönség legalább a jövőre nézve okulhatott volna. De sajnos, ez sem következett be és az idén ismét azt látjuk, hogy az országos gyapjuterelés nagyobbik fele már elkelt és pedig lényegesen, de igen lényegesen olcsóbb áron, mint aminők a legutóbbi napokban felszínre kerültek. Megindultak az eladások minden indoklás nélkül, anélkül, hogy a gazdáknak sürgősen pénzre lett volna szükségük, már őszkor 150—160 koronás alapon és a tél folyamán ugyiszólván 180—200 koronás átlagban elkelt az elsőrendű termék zöme. Ennél

magasabb árat, a 200—300 korona között mozgó és azt meghaladó árat már csak igen kevesen értek el.

Ez az egyes termelőket érintő kár nemcsak mezőgazdasági szempontból sajnálatos, hanem egyúttal közgazdasági szempontból is végtelen nagy kárt jelent, mert az eladott gyapju igen nagy része a külföldre gravitál s ezért az olcsó eladásból az ország százmilliókkal károsodik.

Ha az áremelkedés, amely nálunk lassanként következett be, tisztán konjunkturális természetű lett volna és a külföldi piacokon párhuzamosan nem alakult volna ki, úgy az emelkedést képeznék, mert az esetben azt lehetne mondani, hogy az árak úgy, amint emelkedtek, eszkettenhettek volna is. De ez nem áll, a külföldi piacokon a tengerentúli gyapjuk arai bár ezen idő alatt megszilárdultak és tényleg mintegy 10—20%-al emelkedtek, már az őszszel egészen közel állottak a jelenlegi alapokhoz és ezekkel szemben a nálunk fizetett árak csak azért voltak olyan alacsonyak, mert azokba a szállítási és egyéb, a külföldi szemében létező, de mi szerintünk nem exisztáló kockázatok voltak beleszámítva. Ily nem létező kockázatokért ilyen drága árat megfizetni, valóban nem észszerű és világosan mutatja, hogy mily nagy hiba a gazdaközönség részéről az elavult formákhoz, s a szerződésben való előre lekötéshez ragaszkodni. Ezt már 28 évvel ezelőtt belátták azok az éleslátású gazdák, kik mint gróf Károlyi Tibor és gróf Desseffy Aurél, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület élén megteremtették és erőlesen támogatták a gyapjuárverések intézményét, mellyel az elavult országos vásárok helyébe modern gyapjupiacot létesítettek és ezáltal helyet, időt és alkalmat nyújtottak arra, hogy a külföldi paritások megcsonkítatlanul a gazda zsebébe kerüljenek, akik jogosan megilletnek.

Krolopp Hugó.

VEGYESEK.

Vetések állása és a mezőgazdaság állapota.

A földművelésügyi minisztérium május 5-én adta ki a gazdasági tudósítókól és a varmegyei gazdasági felügyelőségektől beérkezett jelentések alapján készített helyzetjelentést, amely az április hó 5-iki állapotról számol be. Az utolsó jelentés kiadása óta az időjárás országosan igen hűvös és az ország túlnyomó nagy részén a rendszerrel jóval nedvesebb volt. Április folyamán kétszer volt havazás és elég nagy területeken jeges esők is fordultak elő, kártételről azonban nem érkeztek jelentések.

A tavaszi gazdasági munkálatok az időjárás következtében megszüntek, úgy, hogy a tavasziak alá való szántás sok helyen csak április hó második felében volt elvégezhető, sőt a lapályosabb területeken a nagy nedvesség még most is hátráltatja a munkálatokat. A mostani szárazabb időjárás reményt nyújt arra, hogy az elkésett munkálatok pótolhatók lesznek.

Az őszi vetések állása a hideg és túlnedves időjárás folytán nem mondható ugyan kedvezőnek, de a gazdák remélik, hogy a melegebb és szárazabb időjárás következtében azok gyorsabb fejlődésnek indulnak. Az ősziüzavetések a hűvös időjárás következtében nehezen bokrosodtak és a sok nedvesség következtében számos helyen sárguló, ritka és gazos vetések is láthatók. Az ősziüzavetések szintén visszamaradtak és megriktáltak és magasságuk sem megfelelő.

A tavaszi árpa- és zabvetések általában — különösen a koraiak — jól keltek és elég sűrűek

ugyan, de egyes helyeken a hideg időjárás gátolta a fejlődést. A tengeri vetésével a gazdák megkészték. A burgonya ültetése a legtöbb helyen még folyamatban van. A korai ültetés elég jól kelt. A cukorrépa és takarmányrépa vetése sok helyen még folyamatban van. Még csak kevés helyen kelt ki, de ott elég jól. A repcevetés gyenge, helyenként kifagyott. A kender és len vetése a legtöbb helyen még folyamatban van, a korai vetések már kelnek, fejlődésükhöz meleg időjárás kívánatos. A dohánypalánták nehezen fejlődnek kiültetésük még kevés helyen indult meg.

A rétek fűnövesztését a tavaszi hűvös időjárás erősen hátráltatta, lassan fejlődnek. A mély fekvésű rétek sok helyen még víz alatt állnak. A legelők kiszáradtak, a meleg hiánya miatt szintén lassan fejlődnek. Bár még nem adnak elegendő táplálékot, az állatokat már sok helyen kihajtották. A mesterséges takarmányok lassan fejlődnek, ezidőszerint túlnyomórészen alacsonyak és sok helyen ritkák. Vágásuk a szokásos időnél később veheti kezdetét.

A kerti vetemények és hüvelyesek vetése szintén megkészték, a bab kivételével azonban már legtöbb helyen befejeztetett. Fejlődésükhöz meleg időre lenne szükség.

A korán virágzó gyümölcsfák elvirágoztak, a későbbiek dus virágzásban vannak. Helyenként jeges és éjjeli fagy kárt okozott.

A szőlő fejlődése is elmaradt s a rügyeket az ölmös eső, valamint a jégverés megviselte.

Kinevezés. A magyar kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére Bakonyi Károly dr. miniszteri tanácsosi címmel és jelleggel feiruházott miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá nevezték ki.

Halálozások. Magyarországi Hegedűs Sándorné született Ásvai Jókay Jolan, életének 74-ik évében, május hó 7-én, Budapesten meghalt. Az elhunyt földi maradványait május hó 10-én helyezték Budapesten örök nyugalomra. Az elhunytban Hegedűs Lórán, volt pénzügyminiszter és Hegedűs Sándor író édesanyjukat gyászolják.

Giczei Diószeghy Dezső, az árpádalmi uradalom főintézője, a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületének választmányi tagja, hosszas szenvedés után, életének 50-ik évében, május hó 4-én Árpádalmán meghalt.

Kereskedelem és tőzsde rovatunk vezetője. A *Köztelek* lap „Kereskedelem, tőzsde” rovatának kiépítésére a legutóbbi években különös súlyt helyeztünk, mert a mostani nagy áringadozások mellett a gazdaközönség fokozottan rá van utalva arra, hogy megbízható helyről minél alaposabb és részletesebb tájékoztatást kaphasson a piaci árakra és árkilátásokra nézve. Ez irányban igen hasznos és elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki Rege Károly dr., az OMGE titkára, aki már több mint egy éve szerkeszti és vezeti lapunk kereskedelmi rovatát. A tárgyilagos bírálnak meg kell állapítania, hogy a rendelkezésre álló kereteken belül lapunknak ez a rovata fejlődést mutat, egyre bővül, újabb és újabb cikkek árjegyzését öleli fel és a lehetőség szerint a fontosabb külföldi piacok árjegyzéséről is tájékoztatást ad. Ezért, amidőn lapunk mai számától kezdve a „Kereskedelem, tőzsde” rovat élén rovatvezetőként fejtűntetjük Rege Károly dr. nevét, nem csupán az eddigi helyzetet és munkamegosztást juttatjuk kifejezésre, hanem egyúttal belső munkatársunk ügybuzgó törekvéseit is méltányolni kívánjuk. A rovat további fejlesztését is tervezzük és erre vonatkozóan nagy köszönettel fogadjuk a *Köztelek* olvasóinak szives tanácsait és észrevételeit.

Uj műgyetemi magántanár. Vajda Ödönnek, a m. kir. földművelésügyi minisztérium tőzgeosztálya vezetőjének, lapunk munkatársának, műgyetemi magántanára való kinevezését a m. kir. vallás- és közoktatási miniszter jóváhagyta

Ipari és mezőgazdasági vállalatok telepein, raktáraiban stb.

patkány- és egérirtást

vállalatunk évi általánosjegért, teljes szavatosság mellett a Tenyészalatlásvásáron méltó feltűnést keltett

PERIRAT és PERIMUR

készítményeink felhasználásával.

Emberre és a legapróbb háziállatra veszélytelen. Az irtást szakértő közegünk végzik, az eredményt állandóan ellenőrizzük.

Kérjen árajánlatot!

IMMUNITÁS R.-T.

orvosgyészeteti laboratórium
Budapest, IV., Párisi-u. 4.

TELEFON: 127-17. 2447

és megerősítette. Az új meügyetemi magántanárt a jövő tanévtől kezdve „Mezőgazdasági melléküzemek berendezése” címmel fog előadásokat tartani. A gazdasági fejlődés a szorgalmas munkásának új irányu működése elé a legszebb reményekkel nézünk, ez az ipart és a mezőgazdaságot egyaránt hasznosan fogja szolgálni.

Előadás az állattenyésztés fejlődését előmozdító szövetkezetekről. Kovács József dr., gazd. akad. tanár, az állatorvos egyesület szakülésén május 6-án tartotta meg folytatolagos előadását az állattenyésztés fejlődését előmozdító szövetkezetekről, mely alkalommal megvonta a határvonalat az állattenyésztés érdekeit szolgáló egyesületek és szövetkezetek között, vizsgálva azt, hogy az egyesületi vagy szövetkezeti szervezet minő célok megvalósításánál alkalmazható. Ezek után részletesen ismertette az állatállomány minőségbeli megjavítását előmozdító állattenyésztő, takarmánybeszerző, legelő és tejelést ellenőrző szövetkezeteket és egyesületeket. Az állatok és termékeiket értékesítő és feldolgozó szövetkezetek ismertetésénél párhuzamot von a bevételre szoruló német és a kiviteli feleslegekkel rendelkező dán állattértesítő és feldolgozó szövetkezetek között. A tenyész-, vágóállat élő és feldolgozott állapotban való értékesítésének előnyeire mutatott rá. Ezen, valamint a tej-, tojásmértékítő és állatbiztosító szövetkezetek főként külföldi rendszereinek ismertetése után fejtegette azt, hogy az állattenyésztésünk szövetkezeti uton fejleszhető nagygyá s az állatok és állati termékek értékesítése terén, egyetlen célra kell törekednünk, hogy az ország határait nyers állapotban semmiféle termék ne hagyja el feldolgozatlanul. Ezen szakülésen, melyen a cseh-szlovák követség kiküldöttei is megjelentek, mutatta be Manningér Rezső dr. főiskolai tanár Kral dr. brünni állatorvosnak a keleti marhavészről készült filmét, utána pedig Berrár Mihály főiskolai tanár a lovak myopiájáról tartott előadást. A szakülés befejeztével az állatorvosi kar nagy számban összegyűlt tagjai a Drexler-étterem külön termében társasvacsorára jöttek össze, ahol több felköszöntő hangzott el.

Svájci tenyészállatbehozatal. Lapunk f. évi 18. számának „Vegyések” rovatában ily címmel közölt hírről kapcsolatban tett megjegyzésünkre az *Agricola r.-t.* a következők közlését kérte: „Vállalatunk, amely a gazdatársadalom alapítása, nemcsak szem előtt tartja, hanem kötelességének tudja azt, hogy a belföldi állattenyésztési értékesítési lehetőségeit emelje. A hazai nevesebb tenyészetekből a veivünk összeköttetésben levő uradalmaknak mi is több tenyészállatot szállítottunk, azonban kénytelenek voltunk engedni annak a megnyilvánult óhajnak, hogy eredeti svájci szimmentáli tenyészállatokat is hozzunk be. Nemcsak üzleti, hanem inkább a tenyésztési szempont vezetett bennünket, amidőn a tenyésztők egyenes felhívására nagy áldozatok árán és jelentékeny veszteséggel 40 darabból álló kollekción hoztunk be. A legutóbbi napokban is többek között egy kiváló tenyésztő kívánt megbízást adni arra, hogy a részére tíz darabból álló törzset hozzunk, valamint az ország egyik legnagyobb uradalmá is felszólított arra, hogy ugy szimmentáli, mint lapfajta szarvasmarhák behozatalát vállaljuk. Az üszörborjukat pedig azért hoztuk be, mert egyik vármegyei gazdasági egyesület igazgatója — elsőrangú szaktekintély — ajánlotta még a tél folyamán éves üszörborjuk behozatalát. — Készséggel helyet adunk ennek a közleménynek, fenntartjuk azonban azt az álláspontunkat — amely a legkiválóbb állattenyésztési szakemberek nézetét is fedi — hogy drága tömegimportokra állattenyésztésünknek nincsen szüksége, sőt a belföldi kiváló tenyészanyag értékesítési lehetőségének megrontása révén még hátrányosak is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy néhány valóban elsőrendű regenerátorra nem volna

szükségünk, de ezeknek olyanoknak kell lenniök, amelyek legkiválóbb tenyészeteink anyagánál is jobbák és azok javítására feltétlenül alkalmasak.

A csehországi kereskedelem a birtokreform ellen. A prágai kereskedelmi kamara szociálpolitikai bizottsága legutóbbi ülésén a törvényjavaslattal foglalkozott, amely a rekvirált földbirtokok átvételét és a tulajdonosok kártalanítását szabályozó törvényt kiegészíti. A kamara élesen elítélte a cseh kormány birtokpolitikáját, mely katasztrófával fenyegeti a mezőgazdasági- ipar érdekeit. A kamara azon az állásponton van, hogy a parcellázás észszerű telepítési politika nélkül feltétlenül kudarcra fog végződni és kifejti, hogy az államnak nem lehet más szerepe, mint hogy a tulajdonos és a földszerző elemek között közvetítsen, de a birtokreformnak nem lehet célja, hogy az állam ingatlan birtokát növelje és egy bizonyos népréteg ellen gyűlöletes rendszabályokat léptessen életbe. Javasolja, hogy a kérdés eldöntésére egy szakemberekből, közigazdászokból és tudósokból álló bizottság döntsön, míg a telekhivatalnak csak végrehajtó szerepe legyen.

A külföldi gabonapiac helyzete. Legutóbb az amerikai Egyesült Államokban a gabonapiac erősödött, így Csikagóban a májusi buza 142, a júniusi 126 centre esett vissza bushelenként (1 bushel = 27.2 kg.). Az új termés kilátásait kedvezőnek becsülik. Németországban a gabona- és lisztpiac irányzata ellanyhult, ami a dollár és hollandi forint arfolyamának esésén kívül főleg a lisztüzlet pangásának tulajdonítható. A lisztbehozatal felszabaddítása következtében állandó az amerikai kínálat. Franciaországban a réssz időjárás késlelteti a tavaszi munkálatokat; a buza a túlságosan sok eső következtében kezdi színt veszteni. Franciaországnak afrikai gyarmataiban a vetések a szárazságot szenvedik. Oroszországban a meleg időjárás jó hatással van a vetések fejlődésére és a búzatermés kilátása kedvező. Romániában a tavaszi munkák erősen folynak, az őszi buza, Erdély kivételével, mindenütt jól fejlődik. Oroszországban a szovjetkormány külföldről vetőmagot szerez be, hogy a gazdák nagyobb területet vessenek be a borzástól éhinésg enyhítése végett. Az időjárás a gabonatermő részekben nem kedvező. Csehországban a hivatalos je-entések szerint a vetések állása kedvezőtlen.

Csehország árpatermelése. A prágai mezőgazdasági tanácsban tárgyalások folynak egy árpatermelői szervezet megalakítása ügyében. Ez alkalommal szóba került Csehország árpatermelése, mely a köztársaság gabonatermelésének 14 százalékát teszi; a régi Ausztriában a birodalom összes árpatermelésének 80-90 százalékát a mai Csehország szolgáltatta. A háború előtti az árpakivitelnek 80 százaléka Németország, a többi Anglia, Svájc és Franciaország felé irányult. A háború alatt az árpatermelés erősen megerosapant. 1914-ben hektáronként még 17-20 métermázsát termesztek, a háború alatt már csak 7-8 mázsát. Most a termés újból növekedőben van, de még nem érte el a háború előtti színvonalát. Összesen 694,841 hektár van árpával bevetve, ebből 10,500 hektár őszi árpával. Nyersen vagy malátalakjában 63,000 vagon szokott lenni a kiviteli felesleg, míg a termés 150-160,000 vagonra rug. E mennyiségből 16,000 vagon kell vetőmagra, 63,000 vagon takarmányzásra, 1300 vagon élemezési célokra, 90,000 vagon marad a sörözők részére és malátázásra; a belföldi sörgyárak évente 27,000 vagonot fogyasztanak.

Vasúti tarifaemelés Németországban. A német új vasúti tarifaemelésről a vasutak igazgatóságai együttes hirdetést tettek közbe, mely szerint május 1-én érvényesül az áru- és állatforgalomban, beleértve a kivételes tarifákat is, az összes szállítási díjtételek 20 százalékkal fel-emeltek. Ugyanakkor a díjszabások szerinti minimális és speciális díjtételek, a mellékletételek és helyi illetékek legnagyobb része ugyancsak 20 százalékkal emeltek.

A régi Erdély vadászairól és vadászataikról címen Kerpely Béla ismert vadászati írónk egy felette érdekes könyvet ad ki f. évi május hó folyamán. A régi Erdély fénykora elevenedik fel előttünk, a XVIII., XIX. századok férfias kedvteléseit festi meg színes tollal szerző, a Bathenek, Beldiek, Bornemisszák, Bánffyok, Wesselényiek, Teleki, Korniss, Kendeffy izgalmas vadászalandjait bölényre, medvére, farkasra, vadkanra. Nem csupán

száraz történelmi tények, hanem élvezetes stílusban megírt történelmi vadászképek. A könyv kereskedelmi útján nem lesz beszerezhető, számosított példányokban csakis annyi kötet jelenik meg, ahány előzetes május 15-ig beérkezik. *Kilajtsátsi ár 110 korona*, mely utalványon küldendő szerző címére: *Kerpely Béla, Budapest, IV., Redtanoda-utca 6.*

Egy egyetemi hallgató kérése. Strohbach Jenő tudományegyetemi hallgató, azzal a kéréssel fordul a gazdasági bizottsághoz, hogy öt nyáron a gazdaságukban alkalmazták a tagyék ezzel lehetővé, hogy tanulmányait a jövő tanévben folytathassa. Cim meg tudható a szerkesztőségben.

Új kénporozógép. Szontágh Pál, rézargyári cég, Budapest, IX., Üllői-ut 19., egy legújabb szerkezetű kézi kénporozógépet hoz forgalomba, melyet csak egy kézzel kezelnek, illetőleg ráznak, míg a másik kézzel a szőlőmunkás a fűrtperonoszporás szőlőfűrtökről félreháríthatja a fűrtöket eltakaró szőlőleveleket, vagyis könnyen hozzáfér a szőlőtöke bármely betegséggel által megtámadt részéhez. Igen elmés és amellet olcsó szőlőgazdasági eszköz, darabja 450 K., míg egy háti kénporozógép ma legalább 2500 K. s a teljesítőképessége éppen olyan, mint egy drága háti kénporozógépnek.

Felhívom a vidéki birtokosok b. figyelmét legújabbban megjelent nagy, ábrás árlapomra, amely tartalmazza a legkülönbözőbb kocsialkatrészeket és autószerelvényeket, Winter-féle tengelyeket, u. m. székertengelyeket, kenőcsös, bőrtöltő féloaj, egészolajtengelyeket és tengelyalkatrészeket, kocsiirógókat, lágyöntvényű kocsialkatrészeket nyersen és nikkelazve. Ezen árlap vidéki megrendeléseknél fontos, szinte nélkülözhetetlen. Azért kérem, hogy ezen árlapot tőlem díjtalanul bekérni sziveskedjen. *Biró Béla, vaskereskedő, IX., Üllői-ut 61.*

Gyapjút legmagasabb áron értékesít 50% kamatmentes előlegnyújtással Párczer Gyula, Budapest, V., Honvéd-u. 38. Telefon 168-24.

„Kimagasló eredményt ér el, aki a kőmáját a szőlő és gyümölcsfák permetezéséhez a hozzávaló utasítás szerint használja”. Utasítást ingyen és bérmentve küld *Mayerfi Zoltán* permetezőanyag gyára Kecskemét.

A 33 év óta fennálló *Fischer J. részvénytársaság* üzék- és ponyvagyárát Budapest, Nádor-u. 31/33., mint elismert megbízható céget, a legjobban ajánljuk. *Ponyvafelcsiszó-intézet.*

Pénzügyi hírek.

Az *Urikány-Zsilvölgyi Magyar Közénbánya r.-t.* május hó 6-án tartott közgyűlése elhatározta a 31. számú részvény szelvényeinek 150 koronával való beváltását. Az ingatlanbank közli, hogy 1921. évi tisztá nyeresége 6.601.593.43 korona. Az osztalék 40 korona (20 százalék), tavaly 30 K. = 15 százalék. A szelvények beváltatnak május 9-től.

NYILTTÉR.

A rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Sertés- és juh-himlő ellen

biztos hatású oltóanyag minden mennyiségben kapható

Dr. PÉCSI BÉLA és Oltóanyaggyártó-intézetben, ISTVAN Budapest, Eszkó-ut 6. Tel. 28-61

Kálmán és László *műszaki kereskedők*

Budapest, VI., Gyár-utca 17. szám. ☎ Telefon: 112-74.

GÉP- ÉS HENGEROLAJ, USZÓ KOCSIKENŐCS, GÉPZSIR, SZERSZÁMOK, SZERSZÁMGÉPEK, BENZIN, PETRÓLEUM.

Lokomobil- javításhoz	Kazáncok	Gépszijak	Csapágyfém
Gőzeke- szükséges anyagok	Feszmerők	Szifőszekütők	Forrasztóórn
Csapiógép-	Csapok	Gyanta	Zsák és ponyva
	Vízilámpatűk	Dobeln	Láncok
	Tömítések	Dobholótléc	Vasárúk
	Bolygócsapágyak	Rostalemezok	Csavarárúk

NYILTTÉR.

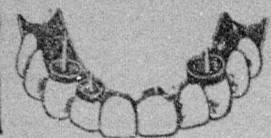
és további foglalkozást nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Patkány egér, sváb, ruszn, csótány, poloska stb. irtószerek. Békabébi anyag. **RATIN Laboratórium** Budapest, Rottenbiller-u. 30.

VASÚTAT,

szabványos és keskeny nyomtávut, közhatalra és magánüzemre **financiroz, tervez, épít, üzemben tart,** vasúti anyagokat, kocsikat, mozdonyokat és alkatrészeket szállít a **Magyar Gazdasági és Kisvasúti Részvénytársaság** Budapest, V., Méryeg-utca 3.

FOGAR

FOGHUZÁS, FOGTÖMÉS, MŰFOGAK, ARANYKORONÁK és HIDAK, FOGSOROK. Gazdáknak, gazdaszűkeknél és gazdasági alkalmazottaknak nagy engedmény. **Vidékiek rendelése soronkívül ellátzattik.** fogtechnikus, a gazdaközönység kedvelt fogorvosa, Budapest, IX., Mester-u. 13.

Lószórt, sörtét és marhafarkszórt készpénzért vesz, vagy érte kefért, csesztet vagy meszelőt ad: **Badinyi és Faragó kefégyár** Budapest, IX. ker., Ferencz-tér 2. szám.

FORD AUTÓ

teljesen renoválva, üzemképes, eladó. **SCHÖN, BUDAPEST, VII., FOGARASI-UT 9. SZÁM.**

Most jelent meg! Uj szakmunka! A többtermelésnek egyik legnagyobb akadályát minnink a gyarkori szárazság. Hasznukban mióta az utolsó száz esztendő között 22-ben volt rossz termés. Hogy hogyan függeszthetjük megát a szárazságtól, hogyan érhet el öntözés nélkül száraz évben is jó termést, erre megtanít az OMGE könyvkiadóvállalata kiadásában most megjelent utóbbi munka:

MAGYAR DRY-FARMING SIKERES GAZDÁLKODÁS SZÁRZSÁGBAN

Irá: **CYÁRFÁS JÓZSEF**, az orsz. m. klr. növénytermelési kísérleti állomás igazgatója. * 55 ábrával. Ez az eredetiségével is kiváló munka állattenyésztési szempontból is nélkülözhetetlen a szárazsággal oly gyakran küzdő magyar gazdáknak, mert megoldja annak a nehéz problémának megoldását is, hogy lehet szárazságban a takarmánytermelését és vele az akadálytalan takarmányozást biztosítani. Nemkülönböztetve érdekesen tisztázza hazánk öntözésének kérdését is.

Ára bérmentes küldéssel 192 korona Megrendelhető a "PÁTRIA" R. T. könyvkiadóvállalattól, BUDAPEST, IX. kerület, Üllői-ut 25. szám (Köztelek).

Patkányirtásra tengeri hagymát használati utasítással kg-ként 120 K-ért szállít: **Standard Laboratórium, Budapest,** VIII., Főherceg-Sándor-u. 8/a. Telefon: 62-74.

HUNGÁRIA SZÉRUMMŰVEK R. T. BUDAPEST, VI. SZONDY-UTCA 76. TELEFON 147-97. Sürgőnycim: HUNGARIASERUM

INGATLANOK adásvétele 1097 **REALITAS** Részvény-Társaság, Budapest, Erzsébet-utca 27. sz. (Gambórnus-ház.) TELEFON: József 121-93. Sürgőnyim: Realitas Budapest

Rézgálic, Raffia, Rézkénpor szab. Balaton, Turul Vörmelet-rendszerű és Columbus szőlőpermetezők, pálinkafőző- és mosódszék. **Kézi és háti kénporzó-gépek, szénkénegezők.** Csak egy kézzel használható **Kénporzó-gépek** legolcsóbb gyári áron beszereshető **Szontágh Pál rézarúgyár** Budapest, IX., Üllői-ut 19. Tel.: József 99-44.

Felhívjuk a t. e. gazdaközönység figyelmét a budapesti **gyapju-aukciókra** melyek ezen év folyamán két sorozatban, nevezetesen június hó 21-én és október hónapokban tartatnak meg. Ezen immár 1894 óta fennálló intézmény a külföldi gyárosok és kereskedők feltétlen bizalmát bírja, kik jó és rossz konjunkturákban egyaránt rendszerint megjelennek és versenyük által kifejezőre juttatják az áru valódi napi értékét. Minthogy ezen vevőközönység régi ismerője az egyes gazdaságok termékeinek, élénk figyelemmel várja, hogy mely tételekre számíthat az árverésben. A gazdaközönység érdekében fekszik tehát termelőndő készletét mielőbb bejelenteni. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosításokkal szolgál a **Gyapjuárverési Vállalat vezetősége a Magyar Általános Hitelbank gyapjuosztálya** Budapest, V., József-tér 3. 82. 2118

ERDELYI MÁRK GŐZ- ÉS MOTOREK ALKATRÉSZ GYÁRA TELEFON: 24-23. Budapest, VI., Lehel-utca 10. Sürgőnyim: GÖZEK **ELVÁLLALJA:** gézekék, valamint bármely rendszerű **billenőekék** szerű javítását, ugyszintén az összes kazánjavítási munkálatokat, főképpen **uj tüzezekrények** építését. 9332/a

Termények értékesítését, mindennemű vételi és eladási megbízást legelőnyösebben vállal: **Köllő Gábor** Árn- és Ingatlanforgalmi Irodája. Import-Export. Budapest, VI., Nagymező-u. 22-24., I. 2. Telefon: 75-87. Sürgőnyim: KÖGÁBOR BUDAPEST.

KERESKEDELEM, TŐZSDE. Rovalvezető: Rege Károly dr.

Gabons. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezeti Gabonaszűkegyárnak jelentése.) Az elmúlt hét folyamán a terménytőzsde több napot át szilárd irányzat uralkodott, mely az élénk kereslet következtében különösen a buza és rozs árának emelkedésben jutott kifejezésre. Előbb azonban a buza ára ollany-

hult. Mérsékelt forgalom mellett az Árpá és tengeri ára ismét javult. Hűvelyesek áraleltelenek. Május hó 10-én, budapesti paritásba, 100 kg-ként, a következő árakat jegyezték: Tiszavidéki buza ... 3380-3420 K. Pestvidéki és fehérmegyei buza ... 3370-3400 K. Rozs ... 2400-2500 K. Takarmányárpa ... 2550-2650 K. Sörárpa ... 2400-2450 K. Zab ... 3000-3100 K. Tengeri ... 3000-3100 K.

Külföldi árjegyzések. Buza. Berlinben 1400-1430 M., Párisban 72-73 fr. frank. Rozs. Berlinben 1040 M., Párisban 48-49 fr. frank. Árpá. Berlinben 1200-1230 M., Párisban 64-65 fr. frank. Zab. Berlinben 1080-1120 M., Párisban 60-63 fr. frank. Tengeri. Berlinben 940-950 M., Liszt. Berlinben 1750-1850 M., Párisban 88-90 fr. frank. Mogyok. Berlinben repec 1840-1880 M., lenmag 2120-2200 M. q-ként.

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezeti Gabonaszűkegyárnak heti jelentése.) Lisztben a forgalom mérsékelt, az árak tartottak. Kg-ként a következő árakat fizetik: duplafogós 0-as lisztért 49 K-t, nulláslisztért 47.50 K-t, Baslisztért 42-43 K-t, 6-os kenyérlisztért 37-38 K-t, 7 1/2-es kenyérlisztért 33-34 K-t, 8-as takarmánylisztért 18.50-19 K-t, 0-as rozslisztért 42 K-t, 1-es rozslisztért 40 K-t, 3-as rozslisztért 37 K-t. Korpatálat lanyhult, 100 kg. ként 1850-1875 K-t fizetnek.

Vetőmagvak. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezeti vetőmagosztályának jelentése.) Az előrehaladott vetési időny folytán a vetőmagforgalom csendes és csakis muhar- és kölesvetőmagvak iránt mutatkozik nagyobb érdeklődés. Lóheremagból, allamilag ölmázról fehérbárcás lóheremagot 26,500-27,000 koronával, pirosbárcás lóheremagot 23,500-23,000 koronával jegyezik. Lucernamagból jómínőségű nyorsáru élénk keresletnek örvend és változatlan árak mellett talál elhelyezésre. Allamilag ölmázról áru forgalmi ára: fehérbárcás 17,500-18,000 korona, pirosbárcás 16,500-17,000 korona. Muharmag kínálata hiányzik. Irányzata szilárd. Kölesvetőmag irányzata változatlan.

Árak nyersáruért 100 kg-ként:

Lóheremag, nagyaránkás, nem tisztítható	10000-12000 K.
Lóheremag, nagyaránkás, tisztítható	17000-19000 "
Lóheremag, nagyaránkamentes	19000-21000 "
Lucernamag, nagyaránkás, nem tisztítható	10000-11000 "
Lucernamag, nagyaránkás, tisztítható	11500-12000 "
Lucernamag, nagyaránkamentes, világos színű	13000-13500 "
Mák	20000-22000 "
Ciroknag	1900-1950 "
Napraforgómag	2900-3000 "
Lenmag	5600-5800 "
Kendermag	4000-4200 "
Tavaszbükköny	3900-4000 "
Muharmag	2200-2300 "
Viktóriaborsó	2800-2900 "
Csillagfürt	2700-2800 "
Köles	2700-2800 "

Takarmány. (Magyar Mezőgazdák Szövetkezeti gabonaszűkegyárnak jelentése.) Az elmúlt hét folyamán szénában nagy felhozatal volt és bőséges kínálat következtében az árak estek. A budapesti piacon fizettek métermázsánként: Prima szénáért ... 1020-1050 K-t II. rendű ... 820-850 " Húsági szénáért ... 850-870 " Tiszavidéki szénáért ... 920 " Muharért ... 1250 " Lucernáért ... 1220 " Szalmáért ... 550-580 "

Szaryamagha. (Magyar Mezőgazdák Állattérkező Részvénytársaság budapesti vásártéri jelentése.) A f. hó 8-iki, hétéli, vásár összehajlása 2386 darab volt. Irányzata lanyha, árak változatlanok. A f. hó 11-iki, osztorfői, vásár összehajlása 2031 darab volt. A wieni vásárok lanyhasága következtében Híeni forgalom lényo-

HUNGÁRIA SZÉRUMMŰVEK R. T. BUDAPEST, VI. SZONDY-UTCA 76. TELEFON 147-97. Sürgőnyim: HUNGARIASERUM Termeli az állatorvosi gyakorlatban használatos összes védőoltóanyagokat és szerumokat. Allamilag kipróbált miadea mennyiségben kapható. Sertéspestis ellenes anyagunk tisztá, centrifugált vérsavó. Nem töveztendő össze a defibrinált vérről. 505 Kérjen azonnal próbaküvet!

Kölon diagnosztikai osztály. Díjtalan körmögállapítás. Díjmentes felvilágosítást nyújtunk minden szakkérdésben.

gesen befolyásolva, vételkedy ezáltal nagyon vontatott és belöldi marhá 3-4, román áru viszont 10-15 koronával olcsóbb.

Budapesti vágómarhavásár.

1922. május 11.

Felhajtás 611 darab magyar, 1512 darab román, összesen 2123 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 132 darab magyar és tarka ökör, 423 darab magyar és tarka tehén, 1234 darab román ökör, 270 darab román tehén, 54 darab magyar bika, 18 darab román bika, 2 magyar bivaly, — darab román bivaly.

Minőség szerint: 1 darab elsőrendű hizott bika, 63 darab középminőségű bika, 8 darab alárendelt minőségű bika; 0 drb elsőrendű hizott ökör, 1340 drb középminőségű ökör és 16 darab alárendelt minőségű ökör; 15 drb elsőrendű hizott tehén, 645 drb középminőségű tehén, 35 drb alárendelt minőségű tehén és 0 rugett.

Lánya irányzat mellett belöldi marhák kilogrammonként 2-3 koronával, román marhák pedig — mivel külföldre keveset vásárolták — kg-ként 6-8 koronával olcsóbbodtak.

Eladatlannul visszamaradt 556 darab, vágóhídi vesztég vásárra 2 darab.

Következő árakat jegyezték, kilogrammonként előszuliban:

Bika jobbminőségű	60-78 K., kiv. 110 K.
silányabb	45-58
Ökör jobbminőségű	63-89
közép	43-61
alárendelt minőségű	32-41
Róman bika	66-98
ökör	70-104
tehén	60-90
Tehén	32-74
Bivaly	—80
Növendék	33-47
Kicsontozni való	28-31

Budapesti sertésvásár.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete sertésállomány-osztályának jelentése.)

A ferencvárosi vásáron a héten meglehetősen gyenge felhajtás mellett közepes kereslet mutatkozott, az árak néhány koronával emelkedtek. Prima urasági sertésekért fizettek 140-144 K-t, prima szedett sertésekért 134-138 K-t, középminőségűért 120-128 K-t könnyű sertésért 95-120 K-t, öreg urasági nehéz sertésért 130-136 K-t, öreg szedett sertésért 120-130 K-t. Sovány sertés nehéz 110-115 K., könnyű 90-100 K.

Nagytétényi kiviteli sertésvásár.

(A vásárhoza jelentése.)

E héten 1000 drb román sertést hajtottak fel, amit leginkább Bécsbe szállítottak. Újlet nem igen fejlődött ki, mert a felek továbbították a sertéseket. A jövő héten újabb nagyobb felhajtást várnak.

Budapesti lovasár.

(Eredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1922 május 11.

Eladott	Ár
Jobb minőségű hátsó és csikó	4 drb 1000-800 K.
Könnnyű kocsi (jukker)	23 34000-7500 K.
Igás kocsi (nehéz nyugati fajta)	35 17500-75000 K.
Igás kocsi (könnyű)	183 16000-57500 K.
Számár	4 400-11000 K.
Öszvér	2 12000-1800 K.
Alárendelt minőségű	142 4200-1500 K.
Vágó	72 3000-12000 K.

Összesen 443 drb.

Eladatlannul maradt 598 drb.
Felhajtott 1043 drb.
Irányzat: lanya. Székesfehérvári vágóra vásárolták 62 darabot. Vidéki vágóra vásárolták 10 darabot.

Wieni vágómarhavásár.

(Magyar Mezőgazdák Állattérítéssítő Résevényitársaság wieni marhabizományi osztályának jelentése.)

A f. hó 8-iki vásár összfelhajtása 3034 drb volt. Vásár irányzata csendes, árak azonban változatlanok. A f. hó 11-iki, csütörtöki, vásár összfelhajtása 1460 drb volt. Vétel változatlanul nyomott s eladatlannul 6-700 drb maradt. Jegyzések a következők: ökör, extrém 1550-1750 o. K., I. r. 1000-1352 o. K., II. r. 800-1050 o. K., III. r.

700-950 o. K.; tehén, extrém 1200-1550 o. K., I. r. 900-1300 o. K., II. r. 700-950 o. K., III. r. 700-800 o. K.; bika, extrém 1250-1450 o. K., I. r. 900-1300 o. K., II. r. 700-950 o. K., III. r. 700-800 K., kicsontozni való 600-850 o. K.

Wieni sertésvásár.

(A Magyar Mezőgazdák Állattérítéssítő Résevényitársaság wieni sertésbizományi osztályának jelentése.)

A f. hó 9-iki, keddi, vásár összfelhajtása 727 drb volt. Irányzat, dacára a magas áraknak, élénk. A f. hó 11-iki, csütörtöki, vásár összfelhajtása 182 drb volt. Irányzat változatlan és árak további 50 K.-val emelkedtek. Prima fiatal urasági sertés kivételesen 3100-3200 o. koronáig emelkedtek.

Borjú és juh.

A budapesti szarvmarhavásárra felhajtottak május hó 5-én 878 drb borjút, a vásár lefolyása élénk volt és kg-ként 95-98 K-t fizettek. A május 9-i vásár felhajtása 772 drb volt lanya irányzattal, fizettek kg-ként 90-95 K-t.

Nyersbőr.

Jelenleg nyersbőrök a kivétel be van szűntetve és így a belöldi nyersbőrök nyomottak. A mészárosok legutóbb tiltakoztak a gyárosok és kereskedők azon eljárása ellen, hogy míg a nyersbőröket lenyomni igyekeznek, addig a kikészített bőr és cipőárak állandó emelkedést mutatnak. Legutóbb fizettek a budapesti vágóhídon magyar marhabőrért és bikabőrért 110-116 koronát, tarka marhabőrért 112-120 K-t, borjubőrért pedig 200-220 koronát. Szegeden legutóbb marhabőrért 100-106 K-t, borjubőrért 180-200 koronát fizettek.

Zsiradék és faggyu.

Budapesten zsír ára nagyban legutóbb 135 K., szalonna ára 160 K. Faggyúért minőség szerint a budapesti vágóhídon 60-80 K-t fizettek kg-ként, míg Szegeden ugyanakkor 100-110 K-t fizettek.

Gazdasági szükségleti cikkek.

Gépek és készletek. Gépek iránt nagyon csekély érdeklődés mutatkozik, ami csekély forgalom van, az is a megszűnt terület felé irányul. Főleg cséplőgépek és ezek iránt érdeklődnek. Az ezek jelenlegi nagybani ára 5520-9900 K. darabonként.

Zsák, ponyva és költő. A zsákpiac nagyon szűk, mert a nyers juta ára legutóbb felemelkedett. Azonkívül minden felől rossz jutatermesek híre érkezik. A német gyárak csak szeptemberre való szállítást vállaltak és a cseh gyárak is nagyon el vannak halmozva rendeléssel, így az ideai aratással zsákhány fog valószínűleg mutatkozni. Jelenleg Budapesten gabonaszák kg-ként 230 K.

Aszfalt és növényi olajok. Gépölaj iránt nagy kereslet mutatkozik, árak a következők: desztillált gépolaj 50-70 K., motorhengeroölaj 90 K., gőzhengeroölaj 85 K., gázolaj 94 K. kg-ként. Benzín 82 K., repceolaj 140 K., lenolaj 210 K. nagyban kg-ként.

Zöldségfélék és gyümölcsök.

Tapirak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban 1922 május hó 12-én.

Sárgarépa I. r. kg-ja 80-100 K., II. r. kg-ja 50-70 korona. Petrezselyem I. r. kg-ja 50-60 K., II. r. kg-ja 35-45 K. Zeller kg-ja 45-60 K., zeller drb-ja 22-35 K. Kalaráb kg-ja 30-50 K., újd. drb-ja 16-35 K. Vöröshagyma makói kg-ja 75-85 K., közöns. kg-ja 60-85 K., egytomi kg-ja 68-80 K. Fokhagyma kg-ja 35-60 K. Kelkáposzta kg-ja 35-52 K., újd. drb-ja 6-12 K. Parajliszt kg-ja 26-40 K., gyökerez kg-ja 18-22 K. Saláta I. r. drb-ja 6-8 K., II. r. drb-ja 2-4 K. Karbólg kg-ja 190-320 K. Sóska kg-ja 20-50 K. Ugorka újd. kg-ja 300-320 K. Spárga szőlő kg-ja 90-120 K., közép kg-ja 60-80 K., levelesek való kg-ja 20-40 K. Burgonya kg-ja 9-17 K., olasz burgonya kg-ja 75-85 K. Savanyított káposzta kg-ja 45-60 K. Alma faj kg-ja 160-240 korona, közöns. 100-140 K. Dió kg-ja 125-140 K.

Baromfi és tojás.

nyitnak kicsinyben a budapesti vásárcsarnokban 1922 május hó 12-én.

Csirke, élő, rántani való párja 300-500 K., sülti való, párja 500-700 K. Kacska, liba tiszt. hiz. kg-ja 200-230 K. Liba újd. tiszt. kg-ja 200-320 K. Tyúk élő, párja 480-700 K. Tojás darabja 5-8 K.

Tej- és tejtermékek.

(A Balatoni Közveti Tejcsarnok R.-T. jelentése.)

A melegebb időjárás következtében a legutóbbi napokban több savanyú tej érkezett a fővárosba, ami a fogyasztók közötti tejeszertést megnövekedtette. Az árak változatlanok az elmúlt hetilhez képest és pedig: tej 24 K., tejföl 100 K. l-ként, vaj 450 K., tebturó 70 K. kg-ként.

Halak.

A halpiacon a kereslet lanya és az árak lefelé mennek. Felhozatal főzenges, főleg a Balaton vidékéről. Nagybani árak a következők: ponty kilója 80-120 K., harcsa 100-180 K., balatoni keszeg 25-30 K. kilogrammonként.

Gyapju.

Gyapju iránt a külföld érdeklődése gyenge, a vevők tartózkodók. Irányzat lanyhult. A magyar gyapjuárak mélyen a világpiacon állanak és minthogy jóval olcsóbbak az ausztráliai gyapjunál, így az angol gyárosok és a cseh gyárosok részéről érdeklődés mutatkozik. Legutóbb olyan hírek keringenek, hogy a kormány a kivitelileteket kétszeresére akarja emelni, tehát az eddigi 10% ot 20%-ra. A legközelebbi napokban azonban már nyílvánosságra fogtak kerülni a gyapjukivitelről szóló rendelet részletei is. Az április 23-án megtartott és a német gazdasági kamarák gyapjukiviteléről szövetsége által rendezett gústrowi gyapjuakonként élénk irányzat mellett a következő árakat érték el. Zertogyapju AAA minőségű 15,000-18,400 M., A minőségű 12,000-15,000 M., A/B minőségű 11,200-14,000 M., mosott gyapju adó nélkül AAA minőségű 40,000-42,000 M., A minőségű mosott 38,000-40,000 M., A/B minőségű mosott gyapju 32,000-34,000 M. Márka kg-ként. Az angol gyapjujáról mindentűl áremelkedés híre érkezik, főleg jobbminőségű merinogyapjuk keresettek.

Bor.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete borértékesítő osztályának jelentése.)

A borpiacot pang. A belöldön a lanyhaságot a pénzszűke s nem utolsósorban az általános, illetve fenyűzési forgalmi adó okozza, mely a bor árát még jobban drágítja. Németországba és Svájcba az utóbbi időben szállítottunk nagyobb borleleteket felkészítve. Ausztráliába a kivitel akadályozza az a körülmény, hogy az eddig, literenként 210 osztr. koronát kitevő vámtól újabb megint 90 koronával emeltek s tényleg van véve a bécsi, literenként 20 koronát kitevő befolygassítási adónak az emelése is. A hegyaljai borlelet teljesen alak. A csehek nem adnak bevételi engedélyt és hasonló a helyzet Lengyelországgal is. Néhány tétel kivétel, melyre a behozatali engedélyt még régebben adták meg, legfeljebb szokéran csempézett bor körül ki s hegyalja vidékéről az országokba. Kivánatos volna, ha különösen Lengyelországgal, megfelelő kereskedelmi és vámcsereződés révén, megint felvehetnők az üzleti forgalmat. Árak: 11 fokos commecé-áru 33-38 K. literenként, jobbajta bor 40-45 K., Balaton vidékéről való 50 K., tokaji, szomoródi 1921. évi termés 58-60 K., asszu 1920. évi lefejlvé 250-300 K. 3-aszu 400-600 K.

Külföldi állatvásárok.

Wieni lovásár. Máj. 2-án felhajtás volt 430 drb. Árak osztrák koronákban: kocsi 260,000-500,000 K., könnyű igás 100-250,000 K., nehéz igás 300-800,000 K. darabonként. Vágólovak kg-ként előszuliban 550-1000 K. kg kelttek el.

Irágai állatvásár. Máj. 2-án árak a következők: belöldi ökör 7:50-9:10 cs. K., prima 11-12:50 cs. K., oika 10-12 cs. K., tehén 11-12:50 K. Slovenskói ökör 9:20-12:50, bika 8:20-10:50, tehén 9-10 cs. K., növendék 9:75-10:50 K.; román ökör 8:50-12 cs. K., tehén 11 cs. K.; dári bika 10-12 cs. K., tehén 11-12 cs. K.

Berlini vágóállatvásár. A május 3-án megtartott vásárra a felhajtás 1036 drb volt. Árak: ökör 3800-4400 M., bika 3400-4400 M., tehén 2800-4800 M., növendék 3000-4000 M., borjú 5000-6400 M., juh 3200-4000 M., sertés (150 kg. on felül) 6400-6500 M., 100 kg.-os 6100-6300 M., 100 kg.-on alul 5600-5800 M. (kg-ként). A vásár irányzata élénk volt. A május 3-án megtartott berlini tenyész- és huszonállatvásárra felhajtás volt 504 darab sertés. Fizettek 7-8 hónapos sertésért kg-ként 3000-4000 M. t., 5-6 hónaposért 2000-2800 M. t. A német kormány legutóbb olyan irányú rendeletet adott ki 1922. április 18-án, hogy az összes állatkereskedők, nagyvágók, kötelesek az általuk vásárolt állatokról szóló kötelesek

MAGYAR AGRÁR- ÉS JÁRADÉKBANK R.-T.
VETŐMAGOSZTÁLYA VESZ legmagasabb lóhere- és lucernamagot és egyéb gazdasági vetőmagot.
BUDAPEST, V. kerület, Nádor-utca 16. szám. Mintázott ajánlatokat kér.
ELAD minőségű jól kezelet és tisztított gazdasági vetőmagot.
Szághelycim: AGRÁR BUDAPEST. TELEFON: 72-01.

Érték és érték szerint bemutatni, hogy az értékesítési árban történt változásokat a kormány részéről ellenőrizni tudják.

Berlini tenyészárverés. Az Észak-Németországi Tenyészítők Egyesülete április 25-én Berlinben tenyészárverést tartott, mely iránt a tenyészítők részéről rendkívül nagy érdeklődés mutatkozott.

Stendali (Szászország) tenyészárverés. A legutóbb megtartott tenyészárverésre 103 db sertést hoztak fel a német sertéstenyésztők.

Szesz és szeszestalok

A szeszüzletben e héten változatlanul élénk volt a kereslet és több ítélet nyomán a szesz, a legutóbbi jogszabály szerinti kerület elszállítására.

Budapesti értéktőzsde.

(1922. május 11-én.)

Table with columns: Valuták, Záró ár, Külföldi váltók, Záró ár. Lists exchange rates for various currencies like Gold, US Dollar, and others.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

J. M. Battonya. Mélyrétegi fekete humusztalajra, föl-téve, hogy trágyaerőben is van, tehát nem kiélt, nitrogén-szegény, az alábbi fűmágykeverék ajánlató marhalagelő-nek kat. holdanként: lucerna 23 kg., fehér here 10 kg., vörös lóhere 15 kg., csomós ébr 5 kg., angol perje 123 kg., réti komcsin 14 kg., olasz perje 35 kg., összesen: 273 kg. A magvakból most csak azokat vettem föl, amiket meg lehet kapni.

G. M. Szarítóberendezésekkel részletesen foglalkozó magyar szakkönyv nincsen, sőt tudunkkal a német szakirodalom sem rendelkezik a különböző országokban alkalmazott, a helyi viszonyok szerint nagyon eltérő szarítóberendezéseket részletesen ismertető munkával.

P. G. A több anyától származó ujonnan született malacnak állandóan anyja mellett van a helye s így nem lehet azokat összeengedni, legalább tíz napos korukig. Az ilyen kora malac egy kis utbaigazítással már rá talál anyjára s csupán az első kieresztés alkal-mával kell vigyázni, hogy csakugyan jó helyre menjen vissza, ami nem nehéz dolog, mert teljesen egyforma malacok nem léteznek, de összezeresztés előtt krétával meg is jelölhetők.

J. S. Saanenthal kecskét tenyészt: Esterházy Miklós Móric gróf gazdasága Csákvár Fejér m., Nádasdy Tamás gróf Nádaslady Fejér m. és sok kisebb tenyésztő a főváros környékén. Ilyen például Daday József Budapest, III., Csatárka 5561 szám. A kecskék ketteben szállit-hatók.

HALTENYÉSZTŐ és HALKERES-KEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, V., BÉLA-U. 8. Telefon: 79-46. Elvállalja lógazdaságok létesítését, kezelését. Elad saját közismert régi kipróbált tenyészésből származó elsőrendű tenyészanyagot.

Tejgazdaságok figyelmébe!

Hansen-féle eredeti dán Sajtoltó poralakban és folyékony állapotban, állandóan egyenletes erősségben. Sajt- és vajfesték a legújabb olajokból és növényi festékekből, garantált minőségben.

GÖZEKEBÉRSZÁNTÁST

rigorizozást, kultivátorozást vállal 25 HP Fowlegarantúrával NAGYBOGRE-MAJORI BÉRGAZDASÁG, KÖZELEK (Szolnok m.). Interurbán-telefon: Kötelek 5.

Gyapjut

előkelő külföldi posztógyárak megbízásából legmagasabb áron és legjobb feltételek mellett VESZ ZEISLER ARTUR Budapest, V., Dorottya-u. 9., félemelet Telefon 87-15.

A magyar növénynevelés

Zsoltókönyv a növénynevelés 1920-1921 évi fűlődeverője Írta: Fabricius Endre 58 képpel Ára hárommal küldéssel 210 kor.

Munkaruhák

gardaságok és izemek részére olcsó katonaing, alsónadrág zsák ördögőr- és zeugnadrág ponyva kék gépészruha. lótakaró kocsisruha, libéria, disz-szűr legolcsóbban kaphatók: Gutmann J. és Társa Budapest, VII., Rákóczi-ut 16. TELEFON: József 120-45 és József 130-05. Kívánatra árajánlat. 2140

VIDÉKI HAZTULAJDONOSOKNAK gázvilágítótelepeket, fürdőszoba- és vízvételberendezést előnyös árban készít és szerel Gergely Testvérek, Budapest, VII., Harnád-utca 39/a

GÖZEKEKÖTÉL HEGEDÜS JÓZSEF öki. gépész-telepház kapható: márnók Budapest, IV., Pappnövelde-utca 1. sz. TELEFON: 99-86. 9011 Sörgönyöm: HEBEMON

Az Állami Ojtóanyag Termelő

pontos címe: Budapest, VII., Hungária-körút 244. sz. Sörgönyöm: Államajtó Budapest. Telefon: József 39-02. TERMEL: Lépfeneellenes I. és II. ojtóanyagot. Lépfeneellenes szérumot. Sertésorbáncellenes I. és II. ojtóanyagot. Sertésorbáncellenes szérumos vegyes ojtóanyagot (két ojtás). Sertésorbáncellenes szérumot. Sertésorbáncellenes I. és II. por-alku ojtóanyagot. Baromfikóleraellenes szérumot. Sörgönyöm: Államajtó Budapest. 2010 Telefon: József 80-52.

Rézgálicot, rézkénport, kénvirágot raffiát és permetezőgépeket

legjutányosabb napi árak mellett szállit: FÖLDES GYŐZŐ MAG- és TERMÉNYNAGYKERESKEDÉSE BUDAPEST, V., ZRINYI-UTCA 14. TELEFON: 141-10 és 141-16 Sörgönycim: FÖLDESUR BUDAPEST 2050

Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága Budapesten

Telefon: 107-84, 129-14, 129-15. VI., Vilmos-császár-ut 65. sz. Sörgönycim: „MEGALÉR” Budapest Fiókok és képviseletek: Wien: Magyar Mezőgazdák Állatértékesítő Részvénytársasága Wien, St. Marx. (Viehverwertungs Actiengesellschaft Ungarischer Landwirte) Sörgönycim: „Magalér” Wien. München: Ausländische Vieh-Verkehr-Gesellschaft m. b. H. Sörgönycim: „Pocus” München. Gazdátársadalmi intézmény: Meghívásra szakértőket a helyszínrre kiküldjük! Mindenemő állatkivitt legelőnyösebben iszonyítottunk.

Gőzekebárszántást

eredeti FOWLER-féle gőzekkel eivállal

Wolff Ernő bárszántó-vállalkozó
Budapest-Kelenföld, II. számú postahivatal.

680 kilogramm Baris baraszem volt az eredmény, minden egy 522 korosztályú Álló baraszem, azab. betétszerű géppel csak, értő-bizottság előtt utáncsopellottunk. **Pécsi, időt és munkát takarítanak meg a**

STERN-féle szabadalmazott dobkosár-betétléccel.

Kérlezködésére ingyen és bérmentve nyújt felvilágosítást

Bárdos és Brachfeld, Budapest, VI., Gyár-u. 5/A.

KOLLARIT BÖRLEMEZ

GAZDASÁGI ÉPÜLETEK, GYÁRAK, MALMOK BEFEDÉSÉRE ÉS RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE A LEGALKALMASABB

GYÁRTJAI: EGYESÜLT, UJPEST ÉS MONFALCONE VEGYÉSZETI GYÁRAK
KOLLAR MIKLÓS és BREITNER.
Közp.iroda: BUDAPEST, VI. Bajza-utca 28.

Csak az a valódi Kollarit bórlemez, melynek leírása ezen címkével vannak ellátva. Utánzókat ne fogadjon el!

Marhát, sertést veszünk és eladunk

valamint szalmát, takarmányt veszünk.

Szállítunk: **korpát, olajpogácsát, konkolyt és szalonnát**

Lutter Béla és Társai
Budapest, IX., Erkel-utca 17.

Keresünk 50 holdtól 200 holdig, 200 holdtól 600 holdig, 600 holdtól felfelé bármilyen nagyságú **birtokokat.**

Vételek finanszírozását eszközöljük. Tőzsdél megbízásokat legszolidabb módon véganatosítunk. **Schwarz Gusztáv banküzlete, Budapest, V., Vörösmarty-tér 6. (Gizella tér.) 2578**

Kocsirucsnak Szövetkezet

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 51.
Telefon: József 6-13. 1250

Aszfalt-és kátrányfedéllemezek „Strelit“ bórlemez

kapható **POSNANSKY és STRELITZ** aszfalt- és kátránygyártógyár
BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 27. SZ.
Telefon: 28-29 és 82-83. 2414

Vörösréz pálinkafőzőüstök

minden országban rakítáron. Nékebell minőség. Magrendelése bármilyen kivitelben készíthető. **üstöket mosó- és tekvényűs.**

Máté András rézműrúgyára, Ujpest, Károlyi-utca II/a. 2117

III. HAASZ ADOLF gépszijákat

BUDAPEST, V., Csányi-u. 7. (Várográdi-sz. 27.) Telefon 25-46.

Ajánl rakítárról, elöbrendű szalaból készült gépszijákat, kötő- és varrószijákat és más egyéb technikai bór-cikkeket. 2120

Eredeti M. BUSCHMANN-féle (Lommatzsch I. Sa.) **Lupinus kesertelenítő készülékek**

Megrendelhetők: 2301

Szolinszky Jenő mérnök bárszántó-vállalatánál
Budapest, VII., Damjanich-utca 46. sz.
Telefon: József 109-74. Sörgöncim: Szoljen Budapest.

A liztharmat és firtperonoszpóra ellen egyetlen bevált szer a jó rézkénpor

Eladása a Magy. kir. Földmív. Miniszter 36111/922. sz. rendeletével engedélyezve

Ára kötelezettség nélkül
50 kilogrammos zsákban, csomagolás nélkül, kg.-kint ——— K 64.—
5 és 10 kilós postacsomag csomagolással együtt, kg.-kint ——— K 68.—
kapható a 2090

Magyar MEZOGAZDÁK Szövetkezeténél
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Most jelent meg!! Végrehajtási rendelet a vagyonváltság II. törvénye tárgyában

Különös tekintettel az 1000 holdon felüli földbirtokra.

Összeállította: **Károly Rezső dr.** min. tanácsos, az Orsz. Mezőg. Üzeml. Intézet igazgatója

Ára bérmentes küldéssel 70 K

Vagyonváltság II. törvénye

(Ingatlanok, felszerelési tárgyak és egyéb jószágok vagyonváltságaról)

Károly Rezső dr. magyarázataival

Ára bérmentes küldéssel 192 K

A két mű együtt megrendelve, bérmentve 260 K

„PÁTRIA” r.-t. Könyvostálya
Budapest, IX., Üllői-ut 23. sz.

Élőállat- és Gazdasági Kereskedelmi Vállalat GEBHARDT és KAUFMANN

szarvasmarha-, borjú-, juh- és sertésbizományi üzlet 1504

Budapest, VIII., Aggteleki-utca 2. sz., II. em., 7.
TELEFON: József 31-23. Sörgöncim: „Jármos” Budapest.

SZÁLLIT VESZ

fehér erdélyi import fiatal jármos-**ökröket**, továbbá megrendelésre fiatal jármosbivalyokat és valdéli szilaj-tinókat legújtanysabb napiárban.

prima fehér, bastard és verostarka **jármosökröket**, továbbá elsőrendű hasas és friss borjas tehenekeket, tenyésztőket, anyakocákat, anyabirkát és mindenféle **vágómarhát.**

Állatszajlímányok címzendők: Szarvasmarha, borjú és juhoknál: Gebhardt és Kaufmann, Budapest-Ferencváros, Rákóczi-utca Sertészajlímányok címzendők: Gebhardt és Kaufmann Budapest-Ferencváros, Rákóczi-utca.

WINTER-FÉLE SZÉKÉRTENGELYEK

Mindenemű kocsialkatrészek, autó-vasalások, u. m.: hirtő-tengelyek (szárnynyal és szárny nélkül), kenőcsés, hőrözöt), féltolaj, fél „Colings” és „Colings” egész olaj.

Kocsirugók, nyers és nikkelezett, lágyöntésű kocsivasalások, mindenféle gazdasági és műszaki cikkek.

Kivánatra képes árlap ingyen és bérmentve.

Hiró Béla vaskereskedő, Budapest, IX., Üllői-ut 61.

TELEFON: József 32-64.

BIBÓ KÁLMÁN

Telefon: 107-23, 131-60.
Sörgöncim: BIBÓKÁL BUDAPEST
Fiókok: Konying, Szilasbáha, Deveszer, Zircz, Kaposvár, Debreczen, Berettyó-ujfalu, Békéscsaba, Miskolcz.

Szállítunk és veszünk

mindenféle terményeket, magvakat és takarmánycikkeket.

Gabonakereskedelmi Rézvénytársaság
Budapest, V. kerület, Szabadság-tér 14. szám.

Lótartók!

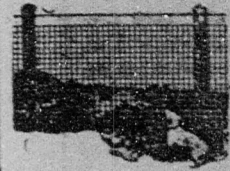
Mindenféle **LÓSZERSZÁMOT és NYERGEKET** szállítunk bármily mennyiségben. 2123

KOLHÁNYI TESTVÉREK szifgyártók és nyergesek Budapest, IX., Viola-utca 48. sz.

Hivatalos: József 53-09.

Hungária drótfonat

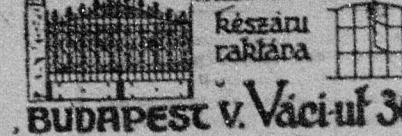
Képes a legjobb és legolcsóbb kerítésanyagot.

Egredtől gyártja:
Haidekker Sándor
szedronyszövet-, fonat- és kerítésgyára
BUDAPEST
VIII., Üllői-ut 48/a. szám.
Képes árjegyzék ingyen! 2277

Farkas Péter

Építési vas munkák és istálló berendezések

Készáru raktára 1502
BUDAPEST V. Váci-ut 36

Henke-gőzekéket

és gőzekealkatrészeket legmodernebb kivitelben szállítunk. Budapest, VI., Liazl-Ferenc-tér 8. Telefon: 96-60. 2214

Figyelem!!!

Földbirtokot, szőlőt, erdőt, gyárat, bányát, házat, venni, eladni, bérelni, azandokozók malmot, forduljanak bizalommal: **caepel ZOLTAN DÉNES** Felsőmagyarországi Ingatlanforgalmi és Parcelálási Irodájához, Miskolcra, Agrár-tel. Telefon: 850. 2291

Műhelyberendezések

kovács-, lakatos-, gépjavitó- és gazdasági műhelyek részére, legjobb minőségű bőrfuval, ventilátorok, tábori tűzhelyek, állók, satuk, igazító és lyukasztó gépek, csavar- és netválogatók stb. szerszámok, valamint szerszámgyártás, jutányos áron. 2281
ANYOS ÁRPÁD és TÁRSA
BUDAPEST, V. KER. VÁCI-UT 4. SZ.

Gőzekekötteleket

szavatolt legmagasabb minőségű szálalappal. 2411 eredeti gyári áron azonnal szállítok
Toepffer Hóbert mérnök gépészművelő vállalkozó Budapest, I., Mészöly-utca 6. Telefon: József 85-05.

ZSÁKOK, PONYVÁK kölcsön és eladás. NAGEL ADOLF

GŐZEKE SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolcon.

Eladó szántó- és cséplőgépek

A Veszprémi Talajművelő r.t. nál, Veszprémben, eladó két darab **STOCK** motoros, 50-60 HP, hat ekotestű. Ára egyikek 135.000 K, másiknak 220.000 K. Továbbá egy **Forsman** féle 5-as cséplőgépkomóbil 140.000 K és egy **Resicani** 42-es cséplőgépkomóbil 225.000 K-ét. Valamennyi gyártól kijavított, tökéletes állapotban, a komóbil műt ében van felszerelve alati. Hármikor megtekinthetők és átvenhetők Veszprémben. Az árakhoz 8% forgalmi adó jár. 2250

Gazdasági számvitelhez szükséges összes **nyomtatványok** vállalatunk nyomtatványosztályában szerezhetők be. Árjegyzék ingyen küldünk! "PÁTRIA" Irod. váll. és nyomdai r.-társ. BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25.

lakatos munkát

gazdasági építkezések részére készít és raktáron tart **Farkas és Társa** vasaszerelő és lakatosmunkás Budapest, VI., Lohol-utca 8. sz.

KWIZDA FERENC JÁNOS

korcsaburgi kar. gyógyszerész
Restitutions fluidja sertés- és marhatápporai
Ismét békemindőségben mindenütt kaphatók. 2027

SELYPI MELASSZETAKARMÁNY

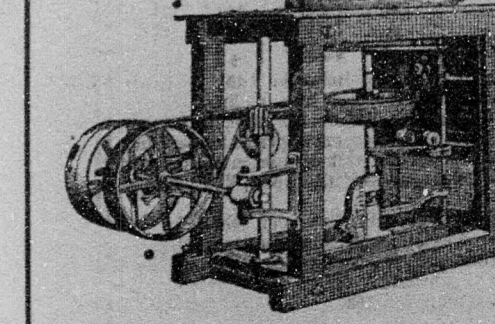
növénydármarhák, lóhonok és lóvak részére. Az üzemtől és a vállalat igazgatójával szőlője a **TAKARMÁNYGYÁRAK KÖZPONTI IRODÁJA** (Budapest, IV. ker., Szervita-tér 3. sz.) Bőrgyönyim: Paragó Budapest. 2284 Telefon: 139-16.

WOHANKA-FÉLE GAZDASÁGI MALOM

KÉSZÍT: TÉSztALISZTET, FŐZŐLISZTET, KENYÉRLISZTET, ÉTKEZÉSI DARÁT ÉS HIZLALÁSI DARÁT.

WOHANKA-TÁRSA UTÓDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG. BUDAPEST V. VILMOS CSÁSZÁR-UT 76. SZÁM

GAZDASÁGOKBAN, URADALMAKBAN NÉLKÜLÖZHETETLEN.

Méret, súly, teljesítmény:
Malom hossza — kb. 4 méter
szélessége — kb. 1 1/2 méter
magassága — kb. 2 1/2 méter
súlya — kb. 1200 kilogr.
Kövek átmérője — kb. 30" — 900 mm
Mindkét kő magassága — kb. 520 mm
súlya — kb. 580 kilogramm
Moghajtókorong átmérője — kb. 700 mm
Moghajtókorong fordulatszáma — kb. 220
Erőszükséglet motoros — kb. 5 lóerő
Órákinti teljesítmény 80% telítődésnél
Szállít lisztben — kb. 75 kilogramm
Durva darabban — kb. 300 kilogramm
Finom darabban — kb. 200 kilogramm
Sima lisztben — kb. 150 kilogr.
A teljes malom irányára
Ezen malom bármilyen megfelelő helyiségben alkalmazható és azonnal üzembe helyezhető. Kevés helyet igényel. Könnyen kezelhető. Járása nyugodt és biztos. Vezetése sem igényel különösebb szakértelmet, mert egyszerű de smellett tölthető. A lisztet a valódi evőszóci szíjakkal vannak bevoava

„Vulkán”

Permetező-csövek!
Permetező-szelepek!
Elismerten legjobb gyártmányok!
Mindenütt kaphatók! 2417

Triőrök

marott szójakkal minden gabona-tisztítására. Cséplőgép-szíták. 2100
Stahel és Lenner triőr- és lennyelválasztógyár r.-t. Budapest, VI., Országbíró-utca 44-46.

 <p>Eredeti Beermann gyártmányú fűkaszálógépek, rudhordókészülék, Készülékek</p>	<p>fűkaszálógépek, arató- és fűkaszálógépek, amerikai rendszerű, kupas kőrel</p>	<p>27-fogas szénagyújtógereblyék 32-fogas 36-fogas</p>	<p>egységárban; továbbá szivógáz, benzín- és nyersolajmotorok, motoros- és gőzcséplőkészítetek, generátorok legolcsóbb árban kaphatók az</p>
	<p>UNIO MŰSZAKI ÉS GÉPFORGALMI R.-T.-NÁL</p>		
	<p>Telefon: 143-62. BUDAPEST, V., Vilmos-császárt-ut 72.</p>		

60 nap alatt lakóházat vagy emelet-ráépítést
90 nap alatt kastélyt vagy nyaralót

Építünk és szárazon beköltöztetésre alkalmasan átadunk. Általános Építési Részvénytársaság szabadalmazott Montanit építőosztálya Budapest, VII., Wessely-utca 38. Telefon: József 60-26. 2636
Különlegesség: modern gazdasági épületek, iktatók a hazai Állagépítési viszonyoknak megfelelően.

TEXTIL
AZ ÖSSZES TEXTILSZAKMAK IPARI ÉS KERESKEDELMI LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Rákóczi-ut 23.
Telefon: József 130-41

Megjelenik minden hétfőn és 15-én
Előfizetés egy évre 300 K. Egyes szám ára 15 K

Állattenyésztőknek nélkülözhetetlen!!

ZSAR, ponyva, zsinagóru kapható: 2579
SCHILLINGER MISA R.-T., Budapest, Rudolf-rakpart 7. sz. Zsár- és ponyvaköcsönzés.

ADÓÜGYI felszólalásokhoz törvény szerinti szükséges a végrehajtási utasításban körülírt hiteles jogvedelmi mérlegek elkészítése;

BÉRLET és BIRTOK átadás-nál, átvetélnél beeslések végzése és leltárkészítés;

BÉRSZERZŐDÉSEK készítése és szakértői szempontból való felülvizsgálása;

BERENDEZÉS szükségleteinek és költségeinek megállapítása, költségelérányzat felülvizsgálása;

BIRÓSÁG előtti ügyekben a tárgyalásra és helyszíni szemlére való szakértő kiküldése, illetőleg részvétel;

FUVARLEVÉL és gyógyszervény felülvizsgálása, díjvisszatérítés céljából a hibás számítás megállapítása;

GAZDASÁGOK áremvitelének állandó és esetről-esetre való szakértői ellenőrzése;

HASZONBÉR megállapítási ügyekben szakértői kijelölése;

SZÁMTARTÁS rendszeres vezetése, évi zárlatkészítés és számtartás átvizsgálása;

TÖBBTERMELESI kérdésekben jövedelmezési alapon véleményt ad.

ÜZEMTERV készítése, felülvizsgálása, módosítása, továbbá jövedelmezővé tétel végett az üzemek átszervezése;

VETÉSFORGÓK összeállítás, felülvizsgálása és átalakítása ügyében

forduljon az ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI INTÉZETHEZ
BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-U. 8. TELEFON: JÓZSEF 51-08.
amely a m. kir. földmiv. miniszter fennhatósága és az OMGE pártfogása alatt álló országos intézmény és minden hasonló ügyekben, mérsékelt díj ellenében szakértőséggel eljár.

MOTOR-ÉSGÉPGYÁR MARTOS ÉS HERZ
BUDAPEST, ERZSÉBET-KIRÁLYNÉ-UT 87.

GYÁRT:
BENZINSZIVÓGÁZMOTOROKAT, GENERÁTOROKAT

Minden méhésznek nélkülözhetetlen!
VALLÓ ÁRPÁD méh. felügyelő
A MÉHTENYÉSZTÉS VEZÉRFONALA

Új művének most megjelent II. bővített kiadása
Ára bérmentesen küldéssel 90 kor.

"Patria" r.-t. könyvszolgáltató, Budapest, IX., Ujlói-ut 25. sz.

Kéveköltő aratógépeket

új vagy keveset használt állapotban nagyobb mennyiségben megvételre keressünk. Ajánlatokat ármegjelöléssel „Felvidéki uradalom” jellegű, Haasenstein és Volger r.-t. hirdetőjébe, Budapest, V., Dorottya-utca 11. 2673

Juhsajt, gomolyát, tejet és tejtermékeket

a legmagasabb napi áron (közérsé) vásárol
Havasai Vajvállalat
Budapest, VIII., Tisza-Kálmán tér 24.
Telefon: 78-50. 2657 Sürgősen! Havasvaj.

WD 55 HP. RÁBA 40 HP
MOTOREKÉKET

használt, gyártilag javított állapotban, garancia mellett olcsón szállít
Fehér Miklós Gépgyár R.-T.
Budapest, V., Váci-ut 80. sz. 2640

Most jelent meg!
Rendellenességek a méhészetben

Tria:
Kádár Lajos
ONME utkár,
a „Magyar Méh” főmunkatársa

Ára bérmentesen 90 K

„Patria” r.-t. könyvszolgáltató, Budapest, IX., Ujlói-ut 25. sz.

Eichberg Ödön
szíjgyártó és nyerges
Budapest, IX., Mester-u. 31.

Állandóan raktáron tartok különféle, a legjobb anyagból készült, finoman kiforgozott kocsizó
LÓSZERSZÁMOT
ugyszintén nagy mennyiségben különféle gazdasági típusú lószerszámot, istálló- és mindenemű lófelszerelést. Minden megrendelést a leggyorsabb időn belül elkészítik. 2640

LÁNG L. GÉPGYÁR R.-T., BUDAPEST 56.
Szesz-, élesztő-, keményítőgyárak gépészeti berendezése.
Stabilgőzgép. Gőzkazán. Dieselmotor. Vashordók.

2027
Használt és új **ZSÁKOK** kaphatók **Jutából KOHN JAKAB** zseknagykereskedőnél SZEGED, BOCSKAY-UTCA 5. Telefon: 12-66, 12-75. Fióküzlet: WIEN

KOMNICK-féle 40-45 és 80-100 HP motorkék, kétfős rendszerű **gőzkék,**
MacLAREN-féle magánjáró és kétgéprendszerű **gőzkék,**
FAHR-féle marokrakó-, kéveköltőgépek,
HAWA-féle fűkaszálók, cséplőszekekrények Walbetti-féle benzinkomobillal,

FLÖTHER-féle fogatosok, kultivátorok, járgányok, szeska- és repavágók, daráló, gőz- és motoros-cséplők,
Scheffeldt-féle 40 HP motorkék,
TEHERAUTÓ 2-5 tonnás, Adler-féle motorral

prompt szállításra, jutányosan kaphatók!
FLEISCHL SAMU cég géposztályánál,
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 28.
MINTARAKTÁR ÉS FIÓK: MISKOLCZ, SZÉCHENYI-UTCA 42. SZÁM.
Mindenféle kisebb gépek és eszközök. **Műszaki cikkek. Olajok és egyéb kenőanyagok.**
Díjtalan mérnöki kiküldés. 2133

39.926/1922. szám. XI/B. ügyosztály.
Földhaszonbérleti hirdetés.
A magyar válláslap tulajdonát képező és Bács-Bodrog vármegye Mélykút községének határában fekvő

Tinójárás Öreg-Alsómajor	nevű	3519 kat. hold,
„	Gróf-major	1402 „ „
„	Cifra-major	1208 „ „
„	Janka-major	1026 „ „

kiterjedésű mezőgazdasági birtokoknak 1922. évi november hó 1-15i, 1934. évi szeptember hó 30-ig terjedő időre szóló haszonbérbeadása iránt alulírott minisztérium I/B. Ügyosztályában (Budapest, V., Szalay-utca 10-14. szám, II. emelet) 1922. évi május hó 23-án déli 12 órakor, zártajánlati versenytárgyalás fog tartatni. Az ötkoronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok ugyanazon nap délelőtt 10 óráig a minisztérium segédhivatali főigazgatójánál (Budapest, V., Hold-utca 16. szám, földszint) nyújtandók be.
A zárt ajánlatok nyilvános felbontásánál az érdekeltek jelen lehetnek.
A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek alulírott minisztérium közalapítványi (XI/B.) Ügyosztályában (Budapest, V., Szalay-utca 10-14. szám) Haditermőpalota (II. emelet, 7. ajtószám), a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ugyanott darabonként 200 koronáért megszerezhetők.
Budapest, 1922. év április havában.

2625 **A Váltás- és Köznevelésiügyi M. Kir. Minisztérium.**

A JELENKOR LEGJOBB TETŐFEDŐ ANYAGA

Eternit

PALA

ETERNIT-MŰVEK HATYKHEK LAJOS KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33. GYÁR: NYERGES-ÚJFALU

Magánjáró

30/35 lóerős, MÁV. gyártmány, hossz 80" dobesselés-
ségi csaplével, teljes gyári felszereléssel, a gőzgép 14
légkörös — azonnal kapható; ára egy millió 800.000 K.
Cím: **Kellner Antal és Fia, Budapest,**
V., **Berlini-tér 4. szám.** 2678

Löcsös-kocsik, szekerek,

alkatrészek, mezőgazdasági faárak,
Eszterházy s egyéb **hajtó-
kocsik**, butorok, háztartási cikkek,
gyermekkocsik, ajtók, ablakok,
autókarosszériák stb. stb.

tömeggyártása

NEUSCHLOSZ-LICHTIG REPÜLŐGÉP- GYÁR ÉS FAIPAR R.-T., BUDAPEST

Eladási iroda: BUDAPEST, V., BALATON-U. 2.
TELEFONSZÁMOK: 79-43, 161-73. 2876

Földbirtokosok, Gazdák, Gép- és Malomtulajdonosok figyelmébe!

Ajánlok:
motorbenzint, motorhajtógázolajat, gépkon-
olajokat, gépszirt, kocsikenőcsöt és petróleumot
a legolcsóbb napi áron az Budapesti raktár,
csere vas-, illetve fahordókban utányét, vagy
készpénzfizetés ellenében. Mielőtt tavaszi szükség-
letét fedezné, saját érdekében kérjen árajánlatot

Révész Béla műszaki irodájától
Budapest, VI., Felsőerdősor 25. sz.
Interurban telefon: 10-77. 2651

BIRTOKREFORM

ügyében történő hatósági és hivatalos eljárások
alkalmával mind az **igénylők**, mint a **kisajátí-
tást** szorvódók részére fontos, főleg a következő
kérdések szakszerű megállapítása:

CSERE BIRTOKNAK

mely része egyenértékű a kisajátított birtok-
részszel?

KÖZÉRDEKŰ INTÉZ- MÉNY

(kórház, árvaház stb.) birtokának
mely része termi meg az intézmény
részére okvetlenül szükséges terményeket?

KÜLÖNLEGES BE- RENDEZÉSŰ

oly gazdaságok
esete forog-e
fenn, melyek okszerű üzeme csak összefüggő
területen folytatható?

KERT, GYÜMÖLCSÖS, SZŐLŐ, FAISKOLA

üzemé-
hez
mekkora a nélkülözhetetlen és másutt nem
pótolható terület?

MEZŐGAZDASÁGI IPAR

céljaira mekkora a nélkülözhetetlen
ingatlan?

NAGY-, KÖZÉP-, KIS- és TÖRPEBIRTOKNAK

egy-
tekinteni?

OKSZERŰ GAZDÁL- KODÁS

követelménye adott esetekben
fennforog-e vagy sem?

TEJTERMELÉS

biztosítására
— közfogyasz-
tás céljaira — a birtok mely része szükséges?

VAGYONVÁLTSÁGNÁL

az 1000 holdas birtokokat mennyiben érinti
vagy mentesíti a földadó?

Mindezekben és hasonló kérdésekben felek megkore-
sésére szakértőjével eljár és részletes szaktele-
ményt kidolgoz, a m. kir. földművelésügyi miniszter
fennhatósága és az OMGE pártfogása alatt álló

ORSZÁGOS MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMI INTÉZET

BUDAPEST, IX., KÖZTELEK-U. B. TELEFON JÓZSEF: 51-05.

Szőlősgazdák!

A gyakorlati tapasztalatok és a tudományos kísér-
letezések egyaránt lényesen bebizonyították a

Badacsonyi Rézkénpor

rendkívüli tapadóképeségét és oly nagyfokú gomba-
ölő hatását, hogy a szőlőbetegségek — így a perono-
spora és lisztharmat összes gombáit 24 óra alatt
teljesen megsemmisíti. Gyártja és szállítja a
Badacsonyi Rézkénporgyár
Tapolezán a Balaton mellett.

*Lásd a „Természettudományi Közlöny” 1921.
évi november hó 15-iki pótfüzetét és a „Borászati
Lapok” 1921. évi december hó 8-iki számát. 2574

Modern tejjgazdasági gépeket

szolid kivitelben, ki-
váló teljesítménnyel,
minden nagyságban
szállítunk. 203

Szeparátorjainkból
eddig a világ minden
részében több mint
100.000 darab van
használatban.

Árajánlattal készsége-
gel szolgál:

**Fehér Miklós Gép-
gyár R.-T., Budapest**
V., **Vácozi-ut 80.**

Mielőtt vásárol, kérjen tőlünk árajánlatot!

Ilyen **MALOM**
minden
községben
kifizeti
magát!

Egyszerű
Tökéletes
Kevés befek-
tetést igényel
Gyorsan
berendezhető

Tervrajzot és költségvetést gyorsan készítünk
Érdeklődők keressenek fel bennünket vagy hívják meg szakértővizsgálónkat

WOHANKA ÉS TÁRSA UTÓDA R.-T. MALOMÉPÍTŐOSZTÁLYA

BUDAPEST, V., Vilmos-császár-ut 76. 2876

Gyümölcsstermesztés.

Kézikönyv szakiskolák és a
művelt közönség számára.
Irtó: **Horn János.**
112 ábrával.
Ára bérmentve 215 K.
"Patria" r.-l. könyvkiadása, Budapest, Üllői-ut 25.

„KÜHNE” MEZŐGAZDASÁGI GÉPEI VILÁGHIRŰEK!

GYÁR: **MOSON** **FŐRAKTÁR: BUDAPEST**
DEBRECEN, KAPOSVÁR VI., **VILMOS-CSÁSZÁR-UT 59.**

Birtokok, szőlők, erdők, kasztyos belsőségek, bérletek, minden terjedelemben bárhol sürgösen kerestetnek!

Ménasztyály határidős parkkal, harmadik lokálissal, villanyvilágítás, nyolc pince, autogarage, iszálók, külön ház, gazdasági épületek, kertészház, Budapest melletti megvehető, esedegő átvételre készülő földterületek. — **Falatonkénti és kasztyos házhoz tartozó gazdasággal azonnal megvehető, beköltözhető, kertészház, erdővel azonnal megvehető.** — **Érdőbirtokok Magyarországon bárhol és bármely terjedelemben legelőfűszedéssel kereskedésnek megvehetőre vagy kitermelésre. Kifutások és szőlők megvehetőre vagy kitermelésre. Kifutások és szőlők megvehetőre vagy kitermelésre. Kifutások és szőlők megvehetőre vagy kitermelésre.**

Gömbfőző

14 m² birtalommal. — Nagyszécskavágók, fűvők, közfűművek stb. Szalmafeltárás és papírgyártás céljaira azonnal szállítható.

Gazdaságberendező és Motoreke R.T.

Telefon: 76-94. Budapest, VI., Vilmos-császár-út 45. Sürgőnyeim: Diploms.

1411/1922. sz. Mezőhegyesi m. kir. áll. ménesbirtok igazgatósága

H I R D E T M É N Y.

Kikészített kender- és kőceladás a mezőhegyesi m. kir. ménesbirtok kenderkészítőléptéről. 524 q osztályozott tilott kender és 80 q osztályozott tilott kőceladás május hó 18-án a. e. 11 órakor Budapesten, a földművelésügyi minisztérium X. A. 1. ügyosztályában tartandó zárt írásbeli ajánlati versenytárgyaláson eladatik. — A részletes feltételeket tartalmazó kötelező ajánlati űrlapok vagy a minisztérium nevezett ügyosztályában (III. em. 305.) kaphatók, vagy azt a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatósága kívánatra küldi; a kenderanyag megkötésére pedig fogatot előzetes értesítésre Mezőhegyes állomásra kirendel.

Budapest, 1922. április hó 22-én. Földművelésügyi Miniszter.

Tökéletes cséplés csakis a szabadalmazott dobkosárbetételeim

alkalmazásával, mert csak ennek segítségével lehet a kalászból a gabonát az utolsó eremig kitépni.

KEMÉNY MANÓ gazdasági cikkek BUDAPEST, V. kerület, Redőti-utca 8. szám.

OLVASSA a „Köztelek Olvasó Könyvtár”-t. — Kapható a „Patria” r.-t. gazdasági szak-könyvkereskedésben, Budapest, IX. kerület, Őllő-út 25. szám (Rózsák).

FOKOZZUK GAZDASÁGAINK JÖVEDELMÉT!

„IRUS-MŰVEK” NEMZ. KÖZPONTI MŰSZAKI IRODA BUDAPEST, VI., POZNANICZKY-U. 31.

Specialitásként szállít azonnal: **LEGJOBBAN BEVÁLT SZAB. „IRUS” DARÁLÓRAT** és **MALOMBERENDEZÉSEKET** az összes gazdasági magvak, szőlés és rostos termények feldolgozására.

Továbbá szállít 4- és 3-vasú Herkules motorekéket A modern technika legelőkétesebb alkotása.

Szánt Arat Csépel Vontat

Óránként felszánt 1 kat. holdat, benzinfogyasztás holdanként 8 kg. Bármely kötött agyagtalajban vagy laza homoktalajban kifogástalan munkát végez. Könnyű, egyszerű kezelés, nagy teljesítmény, minimális üzemeltetés. Előrendő referenciák. Legmegszébbmő jótállás. Képes ismertető árajánlat ingyen és bérmentve!

Szánt? Eredeti német gyártmányu Arat!

BUSSARD

3- és 4-vasú, 32/40 lóerős, 4 hengeres, **benzinmotoros szántógépet**

rendkívül jutányos áron azonnal szállítunk. Napi teljesítménye 8-10 hold, benzinfogyasztása minimális.

Bérszántást vállalunk

DÉNES B. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., VILMOS-CSÁSZÁR-UT 61. SZ. Csépel! Vontat!

ÉBER ERNŐ, TOEPLER OTTÓ és Társai gazdasági üzem- és iparfejlesztő vállalat

BUDAPEST, V., Széchenyi-utca 1.

TELEFONSZÁMOK: 97-09, 94-20. Táviratcím: FERAX Budapest

Vásárol legmagasabb áron gyapjút

külföldi kivitelre és belföldi fogyasztásra

CEMENTIPARI GÉPEKET

betontégla, cementfűtőcserep, fűrés betonblokkok, cement- és mozaiklapok, kutgyűrűk, betonoszok, itatóvályuk, kerítésoszlopok és egyéb építőanyagok előállítására gyárt és teljes homokierősítő telepeket és aszbesztpalaggyékat teresz:

SZÁNTÓ és BECK mérnök speciális gépgyára

Budapest, X., Gyömrői-út 76-78.

Vilmos Kispes, Bleha-gyári megálló. Telefon: József 50-88, 90-34, 40-28.

Árlisták, költségvetések díjmentesen!

Az OMGE-nek az Országos Mezőgazdasági Üzemi Intézettel kapcsolatos SZÁMTARTÁSI OSZTÁLYA

(Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: József 51-05.)

mint első, legrégebb számviteli iroda ajánlkozik **közép- és nagybirtokoknak** számadások központi vezetésére, évi mérlegek, nyereség-vesztégszámlák készítésére, adóalapul szolgáló jövedelmi mérlegek hitelesítésére és bármely egyéb számtartási vagy számviteli feladatra.

Rendszeres számadás vezetése ma minden birtokon felette fontos és a számtartási osztály igénybevétele mellett külön számtartó alkalmazása nélkül lehetséges.

Különösen fontos, hogy a jövedelemadóról és vagyoadóról való törvényi végrehajtása tárgyában kiadott 52000/921. P. M. számú utasítás 17. §-a értelmében azon adóalanyokat illetőleg, akik szabályszerű gazdasági könyvet vezetnek (amit a számtartási osztály is végez), a jövedelem megállapítás alapja az OMGE számviteli irodája által igazolt nyereség-vesztégszámla lehet.

Mérsékelt árak, szakszerű pontos munka, teljes titoktartás.

ÁLLATI BŐRÖKET
kikészít
felesben, vagy bérmenkában, esetleg megvesz
GÁL MIHÁLY és Tsai
ERZSÉBETFALVAI BÖRGYÁRA
Városi iroda: 2247
BUDAPEST, VI., LAZÁR UTCA 16.

Eladás
Szénát és szalmát

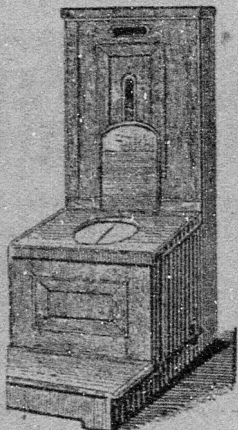
préselve vagy lazán, teljes vagonrakományokban szállít frankó, minden vasutalmásra, saját ponyrájával takarva
BÖHM ARNOLD
takarmány- és terménynagykereskedő, **Budapest, VII., Vörösmarty-utca 20. sz.**
Telefon: József 41-51. 2150

Az OMGE könyvkizdóvállalat kiadásában megjelent:
Baromfitenyésztés
56 szövegábrával
Irta: **Winkler János**
a Baromfitenyésztők Országos Egyes. titkára
Ára bérmentve 24 kor.
"Patria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

MESZET
elsőrendű, fával égetve
KÖSZENET
bel- és külföldit
TÜZIFÁT
vagonként akben prompt szállít 2489
SZIKLAI GYULA
szén-, mész-, tüzfanyagkereskedő
Budapest VIII., Aggteleki-utca 15. szám.
Telefon: József 113-74.

MOTOREKE
"PAX" gyártmányu, 16 HP benzinneművel felszerelve, csak vizonteladónak azonnal szállítható:
WOHANKA R.-T.
Budapest, V., Vilmos-császár-ut 76. 2186

A burgonya termelése
Irta: **Enezer DORNER PÉLA**
A könyvben foglalt jó tanácsok és ismeretek segítségével mindenki sikeresen termesztheti a burgonyát és a termés eredményét sokszorosán fokozhatja. 65 ábrával.
A vasfűs kötet **100 korona.**
"Patria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Tömeg- és vízbillentő **klozetek** speciális gyártója
Wolff műszaki és mérési vállalat Budapest, Rózsa-utca 62. sz.
Árajánlat és árjegyzék díjmentesen.
Telefon: 152-40. 2148/b

BENZIN helyett vásároljon motorjához **szívógázgenerátort**
Amely fűtőanyag helyett kukorica-csúszkával szorított szénben tartja és melynek áramtöltése a benzinnel szemben 1/10 részére kerül.
Állandó rakár köldőfele nagysága és gyártmányu motorokból. 2230
SZIGETI JOZSEF
BUDAPEST, V., Kálmán-utca 14.

Szab. „RÓZSA” kerékes kézi szén- és gabonagyűjtőgép
150 cm. munkaszélességű, 10 munkát pótol.
Ára 2500 korona.
Kohn és Társa
Szombathely. 2024

Megjelent:
A KASAKÖLES ÉS TERMESZTÉSE
Irta: **SURÁNYI JÁNOS**
Ára bérmentve 25 K
"Patria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

CSILLAG GYULA
szivattyu- és gépgyára,
Budapest, V., Tisza-u. 8.
Telefon: 170-15.

Uradalmak és gazdák figyelmébe! 2641/a
Körforgó asztaltűnyűk, munkahelyi és locsolásra, rengeteg mennyiségű víz szállítására. Tűnyűk, szivattyúk, különféle szivattyúk, gépek, lajtoskocok és tiltószivattyúk speciális gyártása.

Közgazdasági, pénzügyi, tőzsdei és tőkeelhelyezési ügyekben szakavatott tanácsot ad, uradalmak **ügyvivő jogtanácsosi** teendőit vállalja — szolid pénzügyi vállalkozáshoz néhány millióval társat keres. **Dr. Renner Róbert** Budapest, X., Villam-u. 21. (Tisztviselőtelep.) 4997

Házinyultenyésztőknek nélkülözhetetlen!
Házinyultenyésztés és értékesítés
Irta: **Andrássovich Géza.**
Bérmentve 50 korona.

A házinylul mint haszonállat
Irta: **L. Kovács Ödön.**
Bérmentve 24 korona.
"Patria" r.-t. könyvosztálya, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

ÖNTÖZŐ-SZIVATTYUK
benzinneművel üzemeltető, tartozékai.
Gazdaságok, konyhakertek, szőlők stb. részére.
Nagy vízszolgáltatás. Könnyen kezelhető és továbbítható.
Tűzveszélymentes és minden esetben megfelelők.
A szivattyu egyszerű lekapcsolásával a motor bármely más gép kábeléhez használható. 2218

Győző Béla és Tsa
szivattyu- és tüzelőgépek-üzemeltetők, Budapest, V., Báró-Aozól-utca 3. A Vízszínháznál.
MAGY KÉSZLET SZIVATTYUKBAN
BÁRMELY CÉLRA és ÜZEMRE.

Vétel
Mindennemű **ingatlan** vételre keresünk: 2872/a
REALITAS Részv.-Társ., Budapest, VII., Erzsébet-körút 27. szám (Gámbrius-ház).
Telefon: József 121-88.
Sürgönycim: Realitas Budapest

Keresetek jékarban lévő szélmotor, Áltvány 15-25 méter magas. Vízszintű 8-9 köbméter, szélkerék átmérője kb. 5 méter. Ajánlatot értekezéssel: dr. Péter Ferenc, Budapest, IV., Piarista utca 10. címre kéretnek. 5496
Csőlevezőket és egyébbé gépek, valamint felállítógépeket jó árban vásárol és cserélteteket köt: Fehér Miklós Gépgyár Részvénytársaság, Budapest, V., Váci-ut 80. 2248

Ne vakarja koponyáját Vegyen rögtön „Lukrecia”-t!
Hogyha ezt a szert használja, Nem megy tönkre lószerszáma!
„LUKRECIA” ELISMERT LEGJOBB LÓSZERSZÁMFESTŐ ÉS IMPREGNÁLÓ

LUKRECIA 34422 SZ. CZIMKEVEL ELLÁTOTT A VALÓDI UTÁNZATOKTÓL ÓVAKODJUNK!
Mint ahogy a lovat etetni, úgy a lószerszámot ápolni kell. Erre legjobb a „Lukrecia”, amit számos elismerő nyilatkozat bizonyít. **Nékiülhetetlen cikk** különösen a nyári hőség beállta előtt, hogy a téli nedvesség következtében ne repedezzen a lószerszám bőrcalktráze. Azonnal tessék fűződni szükségletét!!! Literes üvegekben szivgyártóknál és kereskedésekben, 5 kilótól felfelé mezőgazdasági, műszaki és hasonló cégeknek, vagy közvetlen **Vad és Takács vegyi és olajipartelepe, Pestujhely** kapható. Ára kilogrammonként 150.— K, 5, 12 1/2, 25 kilós bádog és láda önköltségi árban, 3% forgalmi adó. **Bádogkannát tessék küldeni postán, megtöljük!** Ezen hirdetés készletünk tartamáig fog megjelenni! 2935

Szénaprést **Schleicher Ferenc, Baja. 5493**

MATTYÓK
ALADÁR
okl. mérnök
ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ VÁLLALATA
BUDAPEST, IX., Lónyay-utca 45.
KERES
vevői részére 2014
kisebbs-nagyobb **birtokokat.**

Bérlet
REALITAS
Részv.-Társ., Budapest, VII., Erzsébet-körút 27. sz. (Gámbrius-ház) 2372/b
Telefon: József 121-93.
Sürgönycim: Realitas Budapest
Bérlet keresek 200-500 holdig azonnali átvételre. Megkeresések, Dunántúli jellegűre a kiadó hivatalba kéretnek. 5412
Bérlet keresek 1923. március 15-25 méter magas. Vízszintű 8-9 köbméter, szélkerék átmérője kb. 5 méter. Ajánlatot értekezéssel: dr. Péter Ferenc, Budapest, IV., Piarista utca 10. címre kéretnek. 5496
Keresek bérletre egy 60-80 holdas bérletet 3-4 szobás lakóházzal és gazdasági épületekkel. Ajánlatot: Szendrői Jenőné, Budapest, II., Erzsébet-utca 7. 5614

SZAMTARTÓ, 42 ÉVES
nőtlen, izr. vallásu, magyar-német levelező, mérlegképes könyvelő állását változtatni óhajtja. Megkeresések **Palai Andor, Budapest, VI., Felsőerdősor 37.** 2081

A "Patria" Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részv.-Társ. nyomtatványkezelő osztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. beszerezhetők az alanti
gazdasági könyvek:
F. 25. sz. **Napszámoskönyv** 100 lapos terjedelemben, 14x20 cm. nagyságban, egy heti beosztással, darabonként K 5-
F. 33. sz. **Levelezőkönyv** 50-50 lapos terjedelemben, 15x20 cm. nagyságban, perforálva, indigóval való használatra, darabonként K 4-
F. 26. sz. **Munkabérfizetési tájtom** 100 lapos terjedelemben, 31x44 cm. nagyságban, vékony fehér papíron nyomva, indigóval való használatra, 1 heti beosztással, darabonként K 15-
F. 20. sz. **Összesített cséplési napi jelentés** 150 lapos terjedelemben, 2 lap kitéphető, 1 lap szilárd, indigóval való használatra, 33x23 cm. nagyságban, darabonként K 15-
F. 23. sz. **Gabonaszállítókönyv** 150 lapos terjedelemben, 2 lap kitéphető, 1 lap szilárd, darabonként K 2-
H. 1. sz. **Kis pénztárkönyv** 13x20 cm. nagyságban, vérs vena-lozással, 50 lapos terjedelemben, korona fillér rovatozással, darabonként K 5-
H. 2. sz. **Ugyanaz** 10x16 cm. nagyságban, 30 lapos terjedelemben, kemény papírba kötve, darabonként K 1-
Fenti árakhoz még **800% felár értendő.**

Allatok

Női paripa kerestetik Karádi gazdaság részére, Somogy megye. 5816

4 drb 1 1/2 éves, jó csontozatú harka, bizonyítottan jellegű tenyészbika eladó a pusztaszentmihályfalvi gazdaságban, vasútiállomás Lepsény. Levélbel érdeklődés: Wertheim M. Fiai, Szekesfehervár. 5-98

Négyszögletű 5-8 éves, sárga, kancák (Bonomodo, Mikrobian), kitűnően behajtvá, szűz. Ugyanosa eladó 2 drb hatastó, 8 éves kancák. Az egyik szürke (fekete), 173 cm magas, a másik fekete, 188 cm magas. Mikrobian Mikrobian telivér után; teljesen belovagolyva (dánanyagokban is). Gyönyörű ménesintéző, sége, Tolnaozora vagy Tolnaozora Beauradalom Központja, Budapest, V., Tükörutca 5. szám, III. 24. Telefonszáma: 185-95.

Tenyész- és mindenféle haszonsertéseket

alkalmasságukat értékesít és beszerző:

Sárkány Rezső sertésbirtokos, Budapest, VIII., Csepregy-utca 1. 2122

Előrendű eredeti bonyhádi TENENEKET

hasznosakat, borjakokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben készre és szűzre szállít.

FUCHS LAJOS tenyész- és haszonsertés-kereskedő, UJPEST, István-tér 10. Sürgöny cím: Fuchs Lajos. Telefon: 180-19.

Weiler Gáspár és Fiai

Czellőmők, szállít elsőrendű tenyészteheneket, üsző- és ökörborjakat, továbbá járműveket legújabb típusú napi áron. 1690 Interurban telefonszám: 21.

Tenyész haszonállatok, járműveket, hasas borjak tehenek, tenyész igazkancák luxuslovak, hizott állatok, sertések.

Vesz és közvetít: VITT ÖDÖN

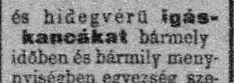
Hiv. hely: 10. Fővárosi udvar és külföldi cégek általános megbízott birtokosja 2461 BUDAPEST, I., Horthy-Miklós-ut 45. Sürgöny cím: Vitt Budapest Pannónia szálloda

Legelőrendű járműveket

tinókat, bonyhádi teheneket, üszőket, továbbá angol félvér kocsilovakat és hidegvérű igazkancákat bármely időben és bármely mennyiségben egyezség szerinti szállítok.

Weiser Antal, Dombóvár, Interurban telefon: 26.

Legelőrendű eredeti bonyhádi teheneket, friss borjakokat, hasasokat és tenyészbikákat

bármely időben, bármely mennyiségben külső és legelőre szállít.

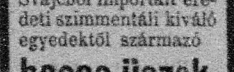
Flaschner S. Sándor tehenkereskedő, 1015 Fővárosi közút felújítási és központi iroda: Budapest, VI. Hűvös-á. 13. II/A. Saját házban. Telefon: 131-09.

(szállók: Kispeszt, Üllői-ut 4. sz. telefon: Kispeszt 28. Saját tel.)

Svájbóli importált eredeti szümmantái kiváló egyedektől származó hasas üszök, 12-14 hónapos üszőborjúk és bikák eladók.

Megtéríthetők Budapestben, a tenyész- és haszonállatvásártételek istállóiban. 2634

AGRICOLA Export-Import B-T, Budapest, V., Akadémia-utca 12. Telefon: 38-40, 39-61. Sürgöny cím: Agreport, Budapest

Előrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat, borjakokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben külső áron szállítunk 2543

KLINGER MÓR ÉS FIA tenyész- és haszonállatkereskedők, KISPEST, Lakás és istálló: Kispeszt, Kőföld-utca 5. sz. Levél- és ábragyűjtemény: Kispeszt. Telefon: Kispeszt 35. Saját házban.

Járműveket, Bata, 6-8 méterre vásárolnak. Ajánlatokat árak megjelölésével kérek. Ráth József, Kunágota. 6512

Sertésmisharcolást, csőr- és bika harcolást az ország bármely részében vállal

LÁSZLÓ SAMU állatorvos, sebész Budapest, V., Csáky-u. 12. Sürgöny cím: Operateur Budapest

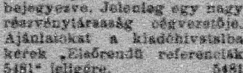
Vegyesek

Uradalomnak átengedém Budapesti Irodám a Lipótvárosban, telefonnal. Elvállalom az uradalom adminisztrációját, esetleg ipari és gazdasági ügyeimnek ellenőrzését. Hasznos éreken keresett üzleti és gazdasági ügyekben szorgalmasan segítek. Rendelkezem tapasztalattal mindenféle ügyekben. Jelenleg egy nagy részvényáraság elvégzésében vagyok. Ajánlatokat a kiadókhoz kérek. Előrendű referenciák 5491 Jelligere. 5491

Mindennemű földmunkát (utak, vasutak, pályák építést, csatornák, vízvezetők létesítését, homok, agyag, tégel, kavicsbányák kitermelését stb.) elvégzem a Csengrad Földművelésügyi Vállalkozó Szövetkezettel. 5323

Kicserelem Hónok kétgép-rendszert, 7 vasúti bűntörökést 8 vasúti bűntörökést, mindegyik 5 ml hegyes terjedelmű és 7 vasúti bűntörökést. Nagyméretű gépekkel gazdaság, p. B. Bicske. 5507

Vaszek és eladók szénát, szalmát és egyéb szénatartalmú bármely mennyiségben. Préselési és szárítási gépekkel. Előrendű vagontelítési frankó szállítom. Fischer József lakarmánygyártókereskedő, Budapest, IX. ker., Remele-utca 1. sz. TELEFON: József 41-72. 2351

Török 2188 géprendszert, repedi, kimart kaszának autogénevezetése. Lakos és Székely gépgyár, Budapest, VI., Béketer 3. Uj berendezések gyártása és hegesztő-óktatóműhely

Kertgazdasággal keres összehittetést fix- vagy b. zományban Erdélyi Imre bizományos Budapest, Központi vásárosterület. Előrendű hely: Forradalom-utca 3. sz. házsz. száma: 2669 Iroda: Budapest, II., Üllői-ut 11. 1177.

TEJ-, VAJ-, SAJT-üzemek és gazdaságok

STANGA JÓZSEF tejjgazdasági műszaki vállalatnani, Budapest, II., Keleti-Károly (volt Heltai)-u. 26. Legjobb tejjait a dr. Blumenthal-féle!

Eladás

Mindennemű INGATLANOK kaphatók: 2272

REALITAS Részv. Társ., Budapest, VII., Erzsébet-körút 27. (Gambinos-ház.) Telefon: József 121-98. Sürgöny cím: Realitas Budapest

Titkok földje, regényes elhelyezése az ifjúság számára, amely egy órányi szünetre való időt tengerész kalandjaitól kellemesebb érdeklődéssel adja elő. A könyvet Hanzslik László művész kiválóan díszítik. Megrendelhető a „Patria” r. t. könyvvesztélyénél. Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám, bérmontes küldéssel 60 koronáért.

Nád, gyékény nagy mennyiségben eladó, nád levelek is van, takarmányosára használatos. Kérdező Sándor, Farnos, Post m. 5022

Kazán, Shottleworth huzató, 8 lőeres, 26 éves, 4 lőeres, eladó. Berente Miklós, Kiskőrös. 5323

Rába 42 HP, 6-és motorok, 3 éves, gőzkormányozható való áttérés miatt eladó. Megtekinthető: Herceg Gyula, Pa. Tölcslálya, u. p. Folt, Post megye. 5325

Eladó 1 drb fekete HP gőzgép karán nélkül, vagy becsatlakozható olajpompával. 20 drb dízfűtés, hosszaváló vastag ágakkal. 10 drb 7 hónapos 24 vér yorkshírel szép kan, darabonként 12.000 koronáért. Károlymajori Intézet, Csorvás, Héko megye. 5367

Eladó 40 lőeres Bollerier nyereső alajmotor és 10karban lévő Stock-motorek. Klár István, Levelek Magyar, Szabolcs megye. 5408

MacCormick kézművesgépjárató-gép, 14 darab, igen olcsón eladó. Tömörkény-Péteri Birtokgazdaság, Kistelek. 5408

Stratkovski 1800 cm-es dob, Agvakkal, tengeriszerelőgépekkel, 4 HP benzínmotor, vésőberendezések, eladók. Braun, Csere, posta Sürgöny. 5506

Magánjáró, huzalozott, elsőrendű legjobb gyártmány, csaplésszó, szaktúra, vortálára kiválóan alkalmas, alig használt. Kétféle állapotban azonos eladó. Gonda és Erdős, Budapest, Rombak-utca 11. 5508

Benzinlokomobil, hat és erejű, majdnem új, elsőrendű gyártmány, három benzínmotor és nyeresőmotor, valamint huzalozott motor gépjáratóval, huzalozott magánjáró azonos eladó. Kállai, Budapest, Felső erdő-sor 33. 5508

Dicsőn eladó kétlovas Esterházy-lopogó, Csatib, Budapest, Budaközi ut 47/b. 5508

Istállótrágyát ajánl Herceg Gyula, Budapest, Vörösmarty-u. 19. 5515

Stock motorek, két darab, gyártmány javítás eladó. Tömörkény-Péteri Birtokgazdaság, Kistelek. 5407

Alig használt „Bogdan” féle körifa csaplésszóval behajlóképes eladó. Break re átalakítható. Kötész közgyártónál, Győr, megtekinthető. 5423

Kélgép-rendszert motoros, 25-30 HP, négyféle gyorsasággal, 450 méter drótkötélen, 3-vasúti hímekkel, kitűnő állapotban, rendkívül jó minőségű, azonnal szállítható. Fehér Miklós Gépgyár Részvényáraság, Budapest, V., Váci-ut 80. 2346

Daszka, hídpallo, faragott, fűrészes építési, válogatott ócska kapható Nagy földbirtokosai, Balatonudvari. 5476

Gazdasági felszerelés, szeker, kocsik, egységek, kocsik és hármasszék, marokrakarató- és fűszálógépek eladók. Hantlani Birtokgazdaság, Cs. Seregnyháza. 5479

Billenőbékét 4 és 6 vasúti, új és gyártmányú állapotban olcsón eladó. Fehér Miklós Gépgyár R-T, Budapest, V., Váci-ut 80. 5348

Friss lótrágya, június elejére, eladó. Csoms, Miskolc, Sershát-utca 60. sz. 5480

Magánjáró, huzalozott, elsőrendű legjobb gyártmány, csaplésszó, szaktúra, vortálára kiválóan alkalmas, alig használt. Kétféle állapotban azonos eladó. Gonda és Erdős, Budapest, Rombak-utca 11. 5508

Benzinlokomobil, hat és erejű, majdnem új, elsőrendű gyártmány, három benzínmotor és nyeresőmotor, valamint huzalozott motor gépjáratóval, huzalozott magánjáró azonos eladó. Kállai, Budapest, Felső erdő-sor 33. 5508

Dicsőn eladó kétlovas Esterházy-lopogó, Csatib, Budapest, Budaközi ut 47/b. 5508

Istállótrágyát ajánl Herceg Gyula, Budapest, Vörösmarty-u. 19. 5515

Birtok Hatvan mellett, 120 hold, közte 50 hold szőlő. Szabolcsban, 500 holdas eladó. Ajánlatok direkt levélben. „Komoly vevő 5505” jellegre a kiadókhoz. 5505

Cseplőkészletek, egyedülálló lokomobilit, cséplőszerkezeteket, szalmakazalozókat, szántógépeket és malomgépeket vesz, elad, cserél

Király Gyula gépgyár, Budapest, IX., Ráday-u. 24. Köztelek mellett. 2586

Liptay Jenő Naplója Főkönyve és Leltára

1800 koronáért kapható a „Páteia” nyomda r.-társ. nyomtatványosztályában, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek) Csomagolási és portó 50 K

FIAT

A VEZETŐ VILÁGMÁRKA

EXCELSIOR
MOTOREKE
TEHERAUTÓK
TRAKTOROK
SZEMÉLYAUTÓK

GYÁRTMÁNY
ÜZEMBEN
LEGJOBB ÉS
LEGOLCSÓBB
MAGYAR
FIAT
MŰVEK R-T.
ELADÁSI OSZTÁLYA
BUDAPEST, V.,
SZARADSAG-TÉR 18.
TELEFON: 124-53.

Elvállalok:

Ingyen-adásvételi és berendezési megbízásokat. Vilás, peres, vagy más esetekben szakértői szerepet.

Birtokbecsléseket véteinel, bérletnél. Házbecsléseket. Főváros melletti birtokok termelésének és magasabb jövedelmezésének állandó szakszerű irányítását, vezetését percentuációért. 2533

Keresek:

Eladó prima birtokot, ezer holdig és azon felül, bármely értékig, igényjogosult vagyim részére.

Főváros környékén kisbirtokot, esetleg gyümölcsös, kis szőlővel, uri házzal, 5-20 millió koronáig!

Kisebb és nagyobb hérbirtokokat.

Eladók:

Kis- és középbirtokokat, főváros mellett és távolabb.

Bórházakat, villákat és családi házakat. Megbízásra szállítok: Állatokat, vetőmagvakat, gazdasági gépeket, eszközöket, anyagokat, olajokat stb. eredeti gyári áron, szakszerű gondossággal.

TOKAJI N. LÁSZLÓ

okleveles gazda, gazd. egyt. igazgató, v. birtó és járásgazgató

Gazdaság-kereskedelmi Irodája, Budapest, VIII., Stáhy-utca 5., I. em., 5. a. (Rákus-kórház mellett) TELEFON: József 54-44.

(Odavezető villamosok: 1., 2., 6., 15., 17., 19., 20., 21., 27., 28., 33., 35., 36., 38., 44., 50., 58., 65. és 75. sz.)

KISHIRDETÉSI ÁR: Minden szövegszerű beiktatás 6 K, vastagabb betűvel 12 K. A legkisebb hirdetés díj 10 szög 60 K. Állást keresőknek 50%-os engedmény. A hirdetés díjak előre fizetendőek.

KISHIRDETÉSEK

Betöltendő állásokra vonatkozó hirdetéseket csak a munkaadó bírtoke v. bérli címének kitételeivel közölünk. Csak a választékos elöljáró levelekre válaszolunk. Hirdetéseket zárta szórda díjben.

Földbirtokosok figyelmébe

Díjmentes állásajánlatok. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztviselők Országos Egyesülete (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) felhívja a t. birtokos és bérli urak figyelmét...

Allást keresők

Okl. gazdatisztek. Józsigigazgatói állást... Józsigigazgatói állást... Józsigigazgatói állást...

Betöltendő állás

Okl. gazdatisztek. Gyakornokot keresek... Gyakornokot keresek... Gyakornokot keresek...

Gazd. alkalmazottak

Tejcsarnokhoz... Szőlőművelés... Szőlőművelés... Szőlőművelés...

Paradéskocsis

Tejellenőr... Kaptárkészítésben... Kaptárkészítésben... Kaptárkészítésben...

Gépezés

Nőtlen... Falusi... Falusi... Falusi...

Tejgazdasági

Tejgazdasági... Tejgazdasági... Tejgazdasági...

Vajmesterek

Vajmesterek... Vajmesterek... Vajmesterek...

Allást keresők

Okl. gazdatisztek. Józsigigazgatói állást... Józsigigazgatói állást... Józsigigazgatói állást...

Betöltendő állás

Okl. gazdatisztek. Gyakornokot keresek... Gyakornokot keresek... Gyakornokot keresek...

Gazd. alkalmazottak

Tejcsarnokhoz... Szőlőművelés... Szőlőművelés... Szőlőművelés...

Paradéskocsis

Tejellenőr... Kaptárkészítésben... Kaptárkészítésben... Kaptárkészítésben...

Gépezés

Nőtlen... Falusi... Falusi... Falusi...

Tejgazdasági

Tejgazdasági... Tejgazdasági... Tejgazdasági...

Németbirtokdalmi gazda,

Németbirtokdalmi gazda... Németbirtokdalmi gazda... Németbirtokdalmi gazda...

Felvidéki

Felvidéki... Felvidéki... Felvidéki...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Iszani

Iszani... Iszani... Iszani...

33 éves

33 éves... 33 éves... 33 éves...

Nyári

Nyári... Nyári... Nyári...

Allást keresők

Allást keresők... Allást keresők... Allást keresők...

Felvidéki

Felvidéki... Felvidéki... Felvidéki...

Okleveles

Okleveles... Okleveles... Okleveles...

Akadémiailag

Akadémiailag... Akadémiailag... Akadémiailag...

Felvidéki

Felvidéki... Felvidéki... Felvidéki...

Róm. katib.

Róm. katib... Róm. katib... Róm. katib...

Okleveles

Okleveles... Okleveles... Okleveles...

Szőlészeti

Szőlészeti... Szőlészeti... Szőlészeti...

Gazdatisztek

Gazdatisztek... Gazdatisztek... Gazdatisztek...

Gazdatiszti

Gazdatiszti... Gazdatiszti... Gazdatiszti...

Kezelő

Kezelő... Kezelő... Kezelő...

Intéző

Intéző... Intéző... Intéző...

Nőtlen

Nőtlen... Nőtlen... Nőtlen...

Dunántúli

Dunántúli... Dunántúli... Dunántúli...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Földmivessziskolát

Földmivessziskolát... Földmivessziskolát... Földmivessziskolát...

Gazd. alkalmazottak

Gazd. alkalmazottak... Gazd. alkalmazottak... Gazd. alkalmazottak...

Mükertész

Mükertész... Mükertész... Mükertész...

Nyugdíjas

Nyugdíjas... Nyugdíjas... Nyugdíjas...

Számartartóság

Számartartóság... Számartartóság... Számartartóság...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Körelom

Körelom... Körelom... Körelom...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Ereltszögizett

Ereltszögizett... Ereltszögizett... Ereltszögizett...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Csepelmi

Csepelmi... Csepelmi... Csepelmi...

Főkertész

Főkertész... Főkertész... Főkertész...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Pénztárosi

Pénztárosi... Pénztárosi... Pénztárosi...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

10 évi

10 évi... 10 évi... 10 évi...

Szőlő

Szőlő... Szőlő... Szőlő...

Cseplesre

Cseplesre... Cseplesre... Cseplesre...

Kertész

Kertész... Kertész... Kertész...

Gazdaságban

Gazdaságban... Gazdaságban... Gazdaságban...

Gazdasági

Gazdasági... Gazdasági... Gazdasági...

Egyetemel

Egyetemel... Egyetemel... Egyetemel...

Számartartó

Számartartó... Számartartó... Számartartó...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Házvezető

Házvezető... Házvezető... Házvezető...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

Dr. Szász Alfréd

Dr. Szász Alfréd... Dr. Szász Alfréd... Dr. Szász Alfréd...

Schulz A

Schulz A... Schulz A... Schulz A...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

Dr. Szász Alfréd

Dr. Szász Alfréd... Dr. Szász Alfréd... Dr. Szász Alfréd...

Schulz A

Schulz A... Schulz A... Schulz A...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

Szegedizszi

Szegedizszi... Szegedizszi... Szegedizszi...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

MOHAJ

MOHAJ... MOHAJ... MOHAJ...

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK, „ASTRA“ GÁZCSÉPLŐKÉSZLETEK

és az összes mezőgazdasági munkálatokhoz szükséges gépek és eszközök raktáron vannak.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, Vilmos-császár-ut 32. 2193

BENZINT motorekékhez, valamint autobenzint motorhajtó (nyers) gázolajat

Import petróleumot, speciális istálló-égőolajat, mindennemű gép- és hengerolajat, továbbé gépszirt, fekete, sárga la, valamint sárga és kék uszó kocsikenőcsöket és mindennemű speciális kenőanyagokat, valamint kátrány- és bőrfedéllemezeket, aszfalt elszigetelőlemezt, karbolineumot, fedél-mázt, kátrányt, facementet, szurkot és minden más speciális kátránytermékeket szállít

MAYER és MOLLER

OLAJ-, GÉPKENŐS- ÉS VEGYIPARI GYÁR R.-T.,
Budapest, VI. ker., Eötvös-utca 42. szám.

TELEFONOK: Igazgató és Internarban: 75-80. Rendelést oss-
taly: 75-81. Szállítási osztály: 75-82. Köny-
velés: 75-83. Kélté raktártelep: Budapest, V., Ipoly-u. 15. és
V., Vlagrádi u. 54. Telefon: 143-90. Vasúti lefektő-telep:
170-54. telefonszám. Újpesti tárolótelep: 19-24. telefonszám.

Kivánatra múltányos feltételek mellett ártési kedvezmény.

McCormick

Eredeti STANDARD MANILLA kévekötőzsineg

marokrakók, lúkaszálók és szénagyűjtők

Pótrészek az összes általunk forgalombahozott gépekhez.
Cséplőgarnitúrák benzín- és szivógáz-üzemre. Tractoros szántógépek.

Magyarországi Nemzetközi Aratógép Társaság
Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

LÓSZERSZÁMOK

Igás, jukker, mindenféle **pokrécok**,
férfi és női nyergek

használt és újak

GÁL MIHÁLY szíjgyártó, BUDAPEST, VI.,
Lázár-utca 16. (Operaház mögött)

Otcsé heveder lószerszámok állandóan raktáron.

Plombák
és fogók

Ujagh Árpád
Budapest, I.,
Horfhy-N.-ut 86.

ÚJ RÁBA teherautók

REIMAN Budapest, V., Vörösmarty-tér 3.
Telefon: 141-03, 148-77. 2128

Gőzekebárszántást

őszai és tavaszi szántást, gyeptrést, szőlőtelepek,
faiskolák, erdősítések mély rigolirozást elváltatja

izeri IZSÁK GYULA gőzekebárszántási vállalat
BUDAPEST, I., KENDE-U. 12. Telefon: 16csel 35-13.

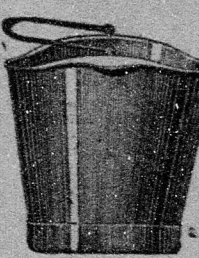
Motorhajtó lengyel gáz (nyers) olajat

motorhajtó benzint,
gép- és hengerolajat

valamint kocsikenőcsöt, gépszirt legjutányosabban szállít:

„METEOR“ Világítási és Olajkereskedelmi R.-T.
Budapest, IX., Közraktár-u. 28. Telefon: József 45-91.

TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK ÉS BERENDEZÉSEK,

mint encsbergi fejvödörök, fejőszil-
kék, tejbödönök, tejmérők, tej-
hűtők, kannák stb. Teljes

vaj- és sajtgyárak berendezése.

A világhíró LANZ tejfőlőzőgépek vasárképviselete.

Ajánlattal szolgál:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII.,
Üllői-ut 52/B. 1622

BŐR BUTOROK

és ezek elkészítéséhez külföldi finom marhabőrök is
raktáron. Gobelin-fauteuilök, ebédülőszékek. Párná-
zott ülőbutorok speciális műhelye. Renoválás és bőrfestés

KENDI SÁNDOR
Budapest, IV., Korona-utca 1. Telefon: 74-74.

Hazai gyártmány!

WEISS MANFRED ACÉL ÉS
FÉMMŰVEI R.-T. GYÁRABÓL

Lófogatu és ökörfogatu gazdasági szekerek

és ezek alkatrészei: kerekek, löcsök, oldalak stb., legjobb kivitelben, olcsón kaphatók

„PYRAMIS“ Magyar Földbirtokosok és Földbérők Kereskedelmi R.-T.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 26. SZ.
TELEFON: 65-49, 65-50. 2071

Sürgőnycim: PYRAMIS BUDAPEST